

**ГОДИШЕН ДОКЛАД
ЗА ДЕЙНОСТТА
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД
ПРЕЗ 2017 г.**

УВОД

Преди да бъде анализирана пряката правораздавателна и тълкувателната дейност на Върховния касационен съд (ВКС) през 2017 г. трябва да се отбележи, че изминалата година бе знакова за съда. За първи път българските съдии участваха в преки избори за попълване на професионалната квота на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет (ВСС). Показателно е, че с вота си те ясно демонстрираха своя респект към професионализма и компетентността, както и своето доверие по отношение на принципността и мъдростта на съдиите от Върховния касационен съд, като на 18 и 19 юни 2017 г. избраха четирима наши колеги за свои представители във ВСС – съдиите Цветинка Пашкунова, Красимир Шекерджиев, Олга Керелска и Севдалин Мавров. От квотата на Народното събрание бе избрана съдия Вероника Имова, като по този начин за първи път от съществуването на Висшия съдебен съвет в Република България петима съдии от Върховния касационен съд са изборни членове на тази институция.

Трябва да се подчертае също, че за провеждането на преките избори за членове на ВСС от квотата на съдиите нашите колеги избраха отново представител от ВКС за председател на Избирателната комисия на Общото събрание на съдиите – съдия Светла Димитрова, а съдия Даниела Стоянова бе избрана за член на тази комисия. Председател на секционната избирателната комисия за отчитане на гласуването с хартиена бюлетина бе съдията от ВКС Лада Паунова, а резервен член на секционната избирателната комисия за отчитане на електронното гласуване бе съдията от ВКС Мими Фурнаджиева. Безспорни са усилията, които положиха тези колегии от Върховния касационен съд за законосъобразното провеждане на първите преки избори за попълване на професионалната квота на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет.

По отношение на пряката дейност на Върховния касационен съд в Годишния доклад за 2017 г. са посочени данни, които за поредна година показват утвърждаване на отбелязани още през 2015 г. тенденции.

Първата е за трайно намаляване на делата за разглеждане от върховните съдии. Напълно нетипичната за върховен съд натовареност на съдиите от ВКС е посочена през 2016 г. в Пътната карта за изпълнение на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система, приета с Решение на Министерския съвет № 229/22.04.2016 г., като в Мярка 3.6.2 е предвидено намаляване на натовареността на ВКС. Статистическите данни за постъпващите дела във Върховния касационен съд през 2017 г. показват реално изпълнение на тази мярка. Това бе констатирано и в изготвените доклади от сформирани със заповеди на председателя на съда работни групи за установяване на адекватността на натовареност на Наказателната и Търговската колегии с оглед на вида, характера и броя на постъпващите дела от 2013 до 2017 г. Предстои изготвянето на такъв доклад и от сформираната през 2018 г. със заповед на председателя на съда работна група за анализиране на натовареността в Гражданската колегия.

Конкретни данни за натовареността на съдиите в трите колегии на ВКС, които по щат през 2017 г. са 110, са посочени в разделите от настоящия доклад, отчитащи дейността на колегиите.

Обобщена информация за постъпилите и решените дела във Върховния касационен съд през 2017 г. е представена в Справка 1, изготвена от „Отдел „Информационни системи, комуникация и съдебна статистика“.

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Отдел "ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ, КОМУНИКАЦИЯ И СЪДЕБНА СТАТИСТИКА"
СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ 2017 г. СПРАВКА 1. Постъпления, завършени дела, висящи дела, допълнителни данни

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД ПОСТЪПЛЕНИЯ, ЗАВЪРШЕНИ ДЕЛА, ВИСЯЩИ ДЕЛА, ДОПЪЛНИТЕЛНИ ДАННИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2017 - 31.12.2017. Справка 1

Справката е изготвена от отдел ИСКСС към ВКС. Вярност на резултатите е осигурена само и единствено съгласно дефинициите и обхвата описани в МЕТОДИКАТА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ във ВКС. Данните са достоверни до толкова, доколкото събитията и обектите са адекватно и своевременно отразени в Деловодната система на съда.

НЕСВЪРШЕНИ ДЕЛА В НАЧАЛОТО НА ПЕРИОДА

1.1.1	Несвършени касационни дела в началото на периода	3644
1.1.2	Несвършени частни производства в началото на периода	616
1.1.4	Несвършени дела в началото на периода	4260

ДЕЛА ПОСТЪПИЛИ ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

1.2.1	Касационни дела постъпили през отчетния период	6370
1.2.2	Частни производства постъпили през отчетния период	3388
1.2.3.1	Протести	124
1.2.3.2	Възобновявания	133
1.2.3.3	Жалби	2027
1.2.3.4	Дела за подсъдност	365
1.2.4.1	Молби за отмяна	495
1.2.4.2	Спорове за подсъдност между общите и административните съдилища	60
1.2.4.3	Обжалване на решение на дисциплинарният комисия на Нотариалната камара	0
1.2.4.5	Прехвърлени търговски дела в ГК	11
1.2.7	Дела постъпили през отчетния период	9758
1.5.10	Постъпили преписки в регистратурата	11478
1.5.11	Прекратени преписки	1720

СВЪРШЕНИ ДЕЛА ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

1.3.1	Свършени касационни дела със съдебен акт по същество	2383
1.3.2	Свършени частни производства със съдебен акт по същество	2210
1.3.3	Свършени дела със съдебен акт по същество ОБЩО	4593
1.3.4	Дела разгледани по чл.288 ГПК (общо)	4701
1.3.5	Недопуснати до касационно обжалване дела	4412
1.3.6	Прекратени касационни дела	505
1.3.7	Прекратени частни производства	292
1.3.8	Прекратени дела ОБЩО	797
1.3.9	Свършени касационни дела	6516
1.3.10	Свършени частни производства	3286
1.3.11	Свършени дела ОБЩО	9802

НЕСВЪРШЕНИ ДЕЛА В КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

1.4.1	Несвършени касационни дела в края на периода	3514
1.4.2	Несвършени частни производства	510
1.4.4	Несвършени дела	4024

ВСИЧКО ДЕЛА ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

1.2.8	Всичко за разглеждане касационни производства	10014
1.2.9	Всичко за разглеждане частни производства	4004
1.2.10	Всичко дела за разглеждане	14018

Към 1 януари 2017 г. несвършените дела, останали за разглеждане и решаване през годината, са 4 260 бр. (при 3 952 бр. през 2016 г. и 4 446 бр. през 2015 г.). Постъпилите дела през 2017 г. са 9 758 бр. (през 2016 г. те са 10 135 бр., а през 2015 г. са 11 748 бр.), т. е. общият брой на делата за разглеждане през изминалата година е 14 018 бр. (при 14 087 през 2016 г. и 16 194 през 2015 г.). Дори при това намаление в сравнение с предишната година на делата за разглеждане от Върховния касационен съд, количеството им продължава да е извън стандартите за нормална натовареност на най-висшата съдебна инстанция. Броят на разглежданите от върховен съд дела в България, както и големият брой на върховните съдии в страната в сравнение с върховните съдилища на другите европейски държави показва, че са наложителни целенасочени законодателни усилия за намаляване на натовареността, за да могат върховните съдии да изпълняват по-активно и по-качествено конституционното си задължение за уеднаквяването на съдебната практика.

През 2017 г. съдиите от ВКС са решили общо 9 802 бр. дела, като през 2016 г. те са 9 902 бр., а през 2015 г. са 12 113 бр.

Останалите несвършени към 31 декември 2017 г. дела са 4 024 бр. (при 4 276 бр. през 2016 г. и при 3 953 бр. през 2015 г.), т. е. в края на периода несвършените дела са по-малко от тези към 1 януари 2017 г. (4 260 бр.).

Посочените данни, на фона на по-ниската натовареност на съда през 2017 г., показват, че и през 2018 г. трябва да продължат усилията, насочени към по-бързо решаване на делата, за да отговорим на справедливите очаквания на гражданите за правосъдие в разумни срокове.

Предприетите в това отношение през 2017 г. мерки бяха продължение на въведеното от ръководството на съда постоянно наблюдение върху забавените актове, стартирало през 2015 г. със заповед на председателя на ВКС. С оглед на своевременното изготвяне на съдебните актове по обявените за решаване дела във Върховния касационен съд и в съответствие с изискването на чл. 6, т. 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи за разглеждане на делата в разумен срок, периодично през 2017 г. бяха издавани заповеди на председателя на ВКС за изготвяне от зам.-председателите и ръководители на трите колегии на доклади с информация за необявените в срок актове по дела, разгледани в открити и закрити заседания. На база на данните в тези доклади бяха издавани персонални заповеди за всеки съдия с неизготвени в срок актове по дела на негов доклад с нареждане да представи индивидуален план за постановяване на забавените актове. По отношение на съдии, които в посочените срокове в тези планове не написаха забавените актове, председателят на ВКС упражни правомощието си по чл. 311, т. 1 вр. чл. 308, ал. 1 от Закона за съдебната власт за налагане на дисциплинарно наказание.

Този подход, колкото и непопулярен да е, продължава да е изключително важен за преодоляване на проблема със забавянето на постановяването на съдебни актове. Той е справедлив както по отношение на гражданите и юридическите лица, очакващи правосъдие в разумни срокове, така и по отношение на съдиите, които изпълняват съвестно своите задължения и спазват сроковете за приключване на делата, разгледани от Върховния касационен съд.

Статистически данни за делата за разглеждане във Върховния касационен съд и за свършените дела по години

Година	2017	2016	2015
Несвършени дела към 1 януари	4 260 бр.	3 952 бр.	4 446 бр.
От тях:	3 644 бр.	3 451 бр.	3 888 бр.
- касационни дела	616 бр.	501 бр.	558 бр.
- частни производства			
Постъпили дела през годината	9 758 бр.	10 135 бр.	11 748 бр.
От тях:	6 370 бр.	6 922 бр.	7 801 бр.
- касационни дела	3 388 бр.	3 213 бр.	3 947 бр.
- частни производства			
Общ брой на делата за разглеждане през годината	14 018 бр.	14 087 бр.	16 194 бр.

От тях:			
- касационни производства	10 014 бр.	10 373 бр.	11 689 бр.
- частни производства	4 004 бр.	3 714 бр.	4 505 бр.
Свършени дела през годината	9 802 бр.	9 902 бр.	12 113 бр.
От тях:	6 516 бр.	6 833 бр.	8 255 бр.
- свършени касационни дела	3 286 бр.	3 069 бр.	3 858 бр.
- свършени частни производства			
Несвършени дела към 31 декември	4 024 бр.	4 276 бр.	3 953 бр.
От тях:	3 514 бр.	3 644 бр.	3 452 бр.
- касационни дела	510 бр.	632 бр.	501 бр.
- частни производства			

Втората важна тенденция, наблюдавана още през 2016 г. и продължила през 2017 г., е все по-активната тълкувателната дейност на съда. Върховният касационен съд продължава да изпълнява основното си конституционно правомощие, а именно уеднаквяване на съдебната практика като важна предпоставка за предвидимост на правосъдието и повишаване на общественото доверие в него. Конкретните тълкувателни дела (образувани по инициатива на съдебни състави, по искане на председателя на съда или на други лица по чл. 125 от ЗСВ) и решени през 2017 г. са посочени в разделите за дейността на трите колегии. През годината общо в съда са образувани 24 тълкувателни дела (включително 2 тълкувателни дела, образувани със съвместно разпореждане на председателите на ВКС и Върховния административен съд). През 2017 г. са постановени общо 13 тълкувателни решения.

И през 2018 г. основен приоритет на ВКС трябва да остане уеднаквяването на съдебната практика с цел еднаквото приложение на процесуалните правила и материалноправните норми. Основно средство за постигане на тази цел, освен инстанционния контрол, остава тълкувателната дейност. Трябва да се активизира инициативата на субектите по чл. 125 от ЗСВ, както и потенциалът на съдебните помощници за проучване на противоречивата съдебна практика.

През 2017 г. Върховният касационен съд отправи до Съда на Европейския съюз (ЕС) две преюдициални запитвания. Дело № С-335/17 г. („Вълчева“) е образувано по преюдициално запитване (http://www.vks.bg/SES/C-335_17_zapitvane.pdf), отправено с определение по частно гражданско дело на съдебен състав на Четвърто гражданско отделение на ВКС, по следния въпрос: „Следва ли понятието „право на лични отношения“, използвано в чл. 1, § 2, б. а) и чл. 2, т. 10 от Регламент (ЕО) № 2201/2003 г. на Съвета от 27.11.2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, да се тълкува като приложимо не само

за отношенията родители – деца, но и за отношенията с други близки, различни от родителите, а именно баба и дядо?“.

Второто дело – № С-604/17 г., е образувано по преюдициално запитване (http://www.vks.bg/SES/C_604_17_zapitvane.pdf), отправено с определение по частно гражданско дело на съдебен състав на Четвърто гражданско отделение на ВКС, по следния въпрос: „Допуска ли Регламент (ЕО) 2201/2003 г. разглеждането на дела, свързани с родителска отговорност, без да са налице предпоставките по чл. 8 и чл. 12 от Регламента от съд на държава членка, който е компетентен да разгледа дело за развод по силата на чл. 3 от Регламента, когато националното право на съответната държава членка го задължава служебно да се произнесе по упражняването на родителските права, мерките на лични отношения, издръжката и ползването на семейното жилище заедно с иска за развод?“. По делото е постановено определение на Съда на ЕС от 16.01.2018 г.

През 2017 г. Върховният касационен съд отправи до Конституционния съд искане за обявяване на противоконституционност и несъответствие с международните договори, по които Република България е страна, на разпоредбите на чл. 127, ал. 1, предложения предпоследно и последно, и на чл. 411а, ал. 1, т. 4 от Наказателно-процесуалния кодекс, приети със Закон за изменение и допълнение на НПК, обн. ДВ, бр. 63 от 04.08.2017 г. По искането бе образувано Конституционно дело № 10/2017 г., като решението по него е постановено на 27 март 2018 г.

Друга значима дейност на Върховния касационен съд през 2017 г., която трябва да бъде отбелязана, са извършените проверки на организацията и дейността на съдилища в страната.

Назначена със Заповед № 420/22.02.2017 г. на председателя на ВКС комисия от върховни съдии извърши проверка на организацията и дейността на Апелативния специализиран наказателен съд, като на 02.03.2017 г. представи своя доклад (http://www.vks.bg/vks_p02_0370.htm). Комисията констатира отклонение от установената в съда практика при определянето на съдебен състав по мерки за неотклонение (на Ценко Чоков и други подсъдими по делото) и отправи препоръки.

Комисия, назначена със Заповед № 2510/16.10.2017 г. на председателя на ВКС, извърши проверка на организацията на дейността на Софийския апелативен съд (САС) по повод на издадената от председателя на САС Заповед № А-1198/04.10.2017 г. и изготви доклад, публикуван в страницата на ВКС в интернет (http://www.vks.bg/vks_p02_0434.htm). Комисията констатира нарушение на принципа на случайния подбор по отношение на търговско дело (свързано с предявени установителни иски за вземания в общ размер 102 229 519,75 лв.) и отправи препоръки.

**ЛОЗАН ПАНОВ –
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД**

I. НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ

Статистически данни за делата за разглеждане през 2017 г. в Наказателната колегия на Върховния касационен съд и за свършените дела през годината

Несвършени дела към 1 януари 2017 г. От тях: - касационни дела - частни производства	320 бр. 283 бр. 37 бр.
Постъпили дела през 2017 г. От тях: - касационни дела - частни производства	1 317 бр. 884 бр. 433 бр.
Общ брой на делата за разглеждане през 2017 г. От тях: - касационни производства - частни производства	1 637 бр. 1 167 бр. 470 бр.
Свършени дела през 2017 г. От тях: - свършени касационни дела - свършени частни производства	1 317 бр. 874 бр. 443 бр.
Несвършени дела към 31 декември 2017 г. От тях: - касационни дела - частни производства	289 бр. 273 бр. 16 бр.

1. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

По щат съдиите в Наказателната колегия на Върховния касационен съд (НК на ВКС) са 31, в т. ч. заместник-председателят на ВКС и ръководител на Наказателната колегия.

През 2017 г., особено през втората половина на годината, колегията работи с намален състав от 27 съдии, вкл. председателят на колегията и един командирован съдия.

Командировани съдии от Наказателната колегия на ВКС и освободени от длъжност съдии

На Пленум на ВКС от 28.09.2016 г. съдия Вероника Имова – председател на Трето наказателно отделение (н. о.), и съдия Цветинка Пашкунова, също от Трето н. о., бяха избрани за членове на постоянната Комисия по атестирането и конкурсите (КАК) към Съдийската колегия (СК) на Висшия съдебен съвет (ВСС), с оглед на което бяха командировани в посочената комисия. Съдия Имова беше и председател на КАК към СК.

Освен избраните в края на м. септември 2016 г. двама съдии от Трето н. о. в състава на КАК, през м. юни 2017 г. четирима съдии от състава на колегията – съдиите Севдалин Мавров, Красимир Шекерджиев и двамата

съдии в КАК – съдиите Вероника Имова и Цветинка Пашкунова, са избрани за членове на Съдийската колегия на ВСС. Същите встъпиха в длъжност „член на Висшия съдебен съвет“ на 03.10.2017 г., от която дата бяха освободени от заеманите длъжности „съдия“ във Върховен касационен съд. Към края на годината един съдия от Апелативен съд – София (САС) – съдия Красимира Медарова, на основание чл. 115, ал. 1 от ЗСВ е командирован в НК на ВКС. До 13.10.2017 г. в колегията работи като командирован още един съдия от състава на САС – съдия Невена Грозева, но към тази дата командироването е преустановено поради изтичане на допустимия максимален едногодишен срок по чл. 227, ал. 1 от ЗСВ.

С решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 49/05.12.2017 г. (обн., „Държавен вестник“, бр. 1/02.01.2018 г.) е обявен конкурс за повишаване и заемане на четири свободни длъжности „съдия“ във ВКС – Наказателна колегия.

Нов председател на Второ и Трето наказателни отделения

Съгласно Заповед № 1737 от 06.10.2016 г. на председателя на ВКС, считано от 06.10.2016 г. до 31.12.2016 г., съдия Красимир Харалампиев от Трето н. о. е определен да изпълнява функцията на председател на Трето н. о. Със Заповед № 2564 от 20.12.2016 г. на председателя на ВКС съдия Харалампиев следва да изпълнява функцията председател на Трето н. о. и през 2017 г., считано от 01.01.2017 г., до завръщането на съдия Имова и отпадане на необходимостта от заместването ѝ.

Със Заповед № 2676/30.10.2017 г. на председателя на ВКС, на основание чл. 114, ал. 1, т. 6 и чл. 172, ал. 3 от ЗСВ, предвид обстоятелството, че съдия Вероника Имова е освободена от ВСС на основание чл. 165, ал. 1, т. 7 във вр. с чл. 18, ал. 1 от ЗСВ с решение, взето по Протокол № 38/02.10.2017 г., от заеманата административна длъжност „председател на III-то наказателно отделение“, както и на основание чл. 111, ал. 2, т. 4 от Закона за съдебната власт (ЗСВ), след проведено изслушване на съдия Красимир Харалампиев – и. ф. председател на III-то наказателно отделение, от Пленума на ВКС, проведено на 27.10.2017 г., съдия Харалампиев е назначен на административна длъжност „председател на III-то наказателно отделение“ на ВКС, считано от 01.11.2017 г.

През 2017 г. изтече 5-годишният срок по чл. 114, ал. 1, т. 6 от ЗСВ за заемане на административна длъжност „председател на II-ро н. о.“ от съдия Татяна Кънчева. Със Заповед № 2677/30.10.2017 г. на председателя на ВКС, след изслушване на съдия Галина Захарова (съдия от II-ро н. о.) от Пленума на ВКС, проведено на 27.10.2017 г., съдия Захарова е назначена на административна длъжност „председател на II-ро н. о.“ на ВКС, считано от 01.11.2017 г.

2. ПОСТЪПЛЕНИЯ

а) Организация по образуване и насрочване на делата

През 2017 г. е следван редът за извършване на проверката за допустимост, наложен като трайна практика от предходни периоди. Предварителното проучване на делото и предпоставките за допустимост на

производства пред ВКС се извършват от съдебните помощници на НК, разпределящи делата помежду си на случаен принцип. След проверката за допустимост от помощниците се извършва доклад от съдебния помощник на съответния председател на отделение, с разпореждане на когото делата или се образуват, или се връщат на съответните съдилища за отстраняване на констатираните пропуски, или се изпращат на компетентния съд. Своевременно, с необходимата бързина и задълбоченост, се отговаря на всички подадени жалби, молби или сигнали от граждани до ВКС, които са от компетентност на НК. При необходимост, преди даване на съответния отговор се изисква информация от друга институция или администрация, в случай че такава е необходима.

По постъпили дела през 2017 г. са постановени 271 мотивирани разпореждания. В справка 6.1. – т. 6.23.3. се съдържа информация за постановените съдебни актове – разпореждания, по съдии от Наказателната колегия. Техният брой е по-малък спрямо 2016 г., когато са били 441 и 2015 г. – 515 бр.

Съгласно разпореждане на председателя на НК, считано от 01.01.2017 г., за всяка календарна година на хартиен носител от секретарите на НК следва да се води отделен регистър на постановените разпореждания по постъпващите за образуване в колегията дела и преписки, изготвяни от председателя на НК и от председателите на отделения. Освен че се водят в отделен регистър, постановените разпореждания се номерират. Въвеждането и воденето на горепосочения регистър е продиктувано от осигуряването на надлежна информация за постановените разпореждания с този предмет и тяхната индивидуализация.

Отказ от образуване на касационно производство по реда на Глава двадесет и трета от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) и връщане на делото с указания на администриращия съд (след което същото се изпраща обратно на ВКС за образуване на касационно производство) са постановявани в случаите на бланкетна/бланкетен жалба/протест (липса на данни в подкрепа на релевираните касационни основания), както и във връзка с пропуски при администриране от въззивния съд на жалбата/протеста на останалите страни в производството. Откази от образуване на касационно производство по реда на Глава двадесет и трета от НПК са постановявани и при процесуална недопустимост на жалби.

Най-често срещаните случаи на отказ от образуване на производство по възобновяване могат да се обобщят до следното:

1. При подадено искане за възобновяване от осъдено лице – когато същото се явява просрочено; делото е проверено по касационен ред; когато осъденият сочи основания и от съдържанието на искането се извеждат основания по чл. 422, ал. 1, т. 1 или т. 3 от НПК, по отношение на които компетентен да направи искане за възобновяване е съответният окръжен/военен прокурор; когато искането е недопустимо, тъй като решението на редовните съдебни инстанции не подлежи на контрол по реда на извънредния способ за проверка на влезли в сила решения;

2. Когато искането е подадено от лице извън кръга на лицата, изчерпателно изброени в чл. 420, ал. 1 и 2 от НПК;

3. Когато първоинстанционният съд не е изпълнил процедурата по чл. 424, ал. 3 от НПК. По този повод следва да се отбележи, че след изпълнение на горепосочената процедура от съответния първоинстанционен съд и връщане на делото във ВКС се образува производство по възобновяване. Тези случаи са значително по-малко през 2017 г., което се дължи на измененията и допълненията в НПК, обнародвани в ДВ, бр. 42 от 09.06.2015 г.¹

В съответствие с чл. 9 от ЗСВ и през 2017 г. стриктно се спазваше разпределението на делата на принципа на случайния подбор, чрез електронно разпределение. За него се използва Централизираната система за случайно разпределение на делата (<http://webbrand.justice.bg/>), въведена в експлоатация с оглед на решение на ВСС от 01.10.2015 г. (Протокол № 37/29.09.2015 г.), която генерира докладчика и номера на делото, след което информацията се прехвърля в Автоматизираната система за управление на делата на ВКС (АСУД). На случаен принцип, чрез компютърно разпределение, се извършваше и определянето и формирането на съдебните състави в трите наказателни отделения. Приложението на принципа на случайно разпределение на делата продължи в съчетание с въвеждането в софтуерния продукт на АСУД на показателите за фактическа и правна сложност на делата, коефициентите за които се определят от председателите на отделения при образуването им съгласно утвърдени критерии. С оглед на изминалия период от време от приемане на Разпореждане № 7/22.04.2013 г., точка 8 от което е изменена с Разпореждане № 101/24.11.2016 г. – и двете на председателя на НК, на тяхно място председателят на колегията издаде ново разпореждане – № 34/11.05.2017 г., в което по обобщен начин са уредени извършването на компютърното формиране на съдебните състави по отделения в колегията на случаен принцип, конкретните дати на провеждане на съдебните заседания, изборът на нов/нови съдия/съдии за участие във вече сформирани състав при невъзможност на съдия за участие в съдебно заседание, редът на участие в съдебни заседания от председателя на колегията, както и начинът на формиране на съдебните състави при разглеждане на дело в открито съдебно заседание от петчленен състав с оглед на изискванията на разпоредбата на чл. 28, ал. 4 от НПК. Съгласно точка 8 от Разпореждане № 34, когато причината за невъзможност за участие на съдия от съдебния състав, определен на случаен принцип за разглеждане на дело, е известна при неговото насрочване и в по-късен момент, но не непосредствено преди съдебното заседание, нов член на състава за разглеждане на това дело се определя на случаен принцип чрез компютърен избор. Същият се извършва при възможност измежду съдиите, които могат да участват в разглеждането на делото, в рамките на отделението. При липса на такава възможност изборът се извършва измежду всички останали съдии от колегията. Промени в участието на съдии в определените дни за заседание се извършва с разпореждане на председателя на НК при възникнала внезапна,

¹ Съгласно изменената ал. 1 на чл. 424 от НПК искането за възобновяване на наказателното дело на основание чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК се разглежда от съответния апелативен съд, когато актът по чл. 419 от НПК е постановен от районен съд или от окръжен съд като въззивна инстанция, с изключение на новите присъди.

непосредствена и обоснована причина за това (точка 11). Когато разглеждането на дело пред ВКС следва да бъде извършено от петчленен състав с оглед на изискването на разпоредбата на чл. 28, ал. 4 от НПК съдебният състав, определен на случаен принцип за разглеждане на делото, се допълва с двама съдии, определени на случаен принцип чрез компютърен избор. Изборът се извършва при възможност измежду съдиите, които могат да участват в разглеждането на делото, в рамките на отделението, като се съобразява и редът на участие на председателя на НК в съдебните заседания по отделения. При липса на такава възможност изборът се извършва измежду всички останали съдии от НК (точка 12). Разпорежданията по посочените точки се публикуват в деловодната система АСУД под номера на делото.

От 2016 г. в НК на ВКС се поддържа регистър на отводите на съдиите, постановени на основание чл. 29, ал. 2 от НПК. През 2017 г. са постановени тринадесет отвода от съдии от Наказателната колегия от съдебния състав наложено за разглеждане дело пред ВКС. От тях пет са били на докладчик по делото, а останалите осем – от член на съдебен състав по делото. Като причини за отвод са били изтъкнати: разпределеният член на състава е имал служебни и професионални контакти с подсъдимия, свързани със заемани административни длъжности в съответните съдилища; роднинска връзка с двама от пострадалите по съответното дело; познанство с привлеченото към отговорност лице в качеството му на експерт по назначени СМЕ по дело; упълномощеният защитник на подсъдимия е роднина по сватовство на член на съдебния състав; отвод с оглед основанията по чл. 29, ал. 1, т. 7 вр. т. 3 от НПК; отвод на член на състав поради идентично възражение в касационна жалба от същия подсъдим за незаконни състави поради безпристрастност и предубеденост, макар и по друго дело, в което е даден отговор на посоченото възражение; познанство с частния обвинител и граждански ищец; участие в обсъждането на правната квалификация на инкриминираното престъпление и упражняване на контрол по движение на делото предвид заеманата административна длъжност към онзи момент във Върховната касационна прокуратура; делото е било предмет на анализ – доклад на военните съдилища за периода 2014 – 2015 година, в чието изготвяне е участвал докладчикът по делото; делото е разпределено на нов докладчик поради самоотвод на първия, но новият докладчик няма възможност за участие поради заложи по-рано служебни ангажименти, свързани с преподавателска дейност; след измененията и допълненията в НПК, ДВ, бр. 63/2017 г. и в частност отмяната на чл. 29, ал. 1, б. „г“ от НПК (определението, с което се взема, потвърждава, изменя или отменя мярка за неотклонение „задържане под стража“ в досъдебното производство вече не е абсолютно основание за отвеждане) – две разпореждания за самоотвод поради наличие на предпоставките по чл. 29, ал. 2 от НПК във връзка с постановяване на определения, с които се взема и контролира мярка „задържане под стража“ на досъдебното производство.

Образуваните с определени съдии докладчици и обработени в Служба „Наказателни съдопроизводства“ дела са насрочвани за разглеждане в открито съдебно заседание, а делата по частни производства – в закрито заседание. В открито съдебно заседание се постановяват и определенията на

ВКС по реда на чл. 340, ал. 3 от НПК² по дела, образувани по жалба/протест срещу решение на въззивната инстанция, свързани с произнасяния по мярка за неотклонение. С горепосочената разпоредба се въведе задължително произнасяне на въззивния съд по мярката за неотклонение на подсъдимия при осъдителна присъда, по която е наложено наказание „лишаване от свобода“, което следва да бъде изтърпяно ефективно, или друго по-тежко наказание.

Насрочването в открито заседание на делата и през изминалата година се извършваше от председателите на отделения по предварително изготвен график на заседанията след случайното определяне на съдебните състави в рамките на 30 – 40 дни от постъпването им в съда.

И през 2017 г. съдиите от НК на ВКС участваха месечно средно в по две съдебни заседания, а председателят на колегията – в по едно заседание месечно във всяко от отделенията (всеки месец последователно в Първо, Второ и Трето н. о.).

Всеки съдия от Наказателната колегия е имал средномесечна натовареност 4,5 бр. дела, с едно по-малко спрямо 2016 г. (касационни дела и касационни частни дела), по които е бил докладчик и е изготвял окончателен съдебен акт. Посочените данни очертават тенденция на устойчивост по отношение на месечното натоварване на съдиите и позволяват да се направи извод, че и през 2018 г. месечната натовареност ще е близка на посочената по-горе.

Към 19.02.2018 г. обявените за решаване в открито съдебно заседание (ОЗ) дела до 01.12.2017 г., по които е изтекъл шестдесетдневният срок по чл. 354, ал. 4 от НПК и по които все още няма постановен съдебен акт, са общо 22 бр., от които: 5 бр. дела на Първо н. о.; 12 бр. дела на Второ н. о.; 5 бр. дела на Трето н. о.

Към 19.02.2018 г. обявените за решаване в ОЗ дела към 31.12.2017 г., по които шестдесетдневният срок по чл. 354, ал. 4 от НПК изтича в края на м. февруари 2018 г. и по които все още няма постановен съдебен акт, са общо 21 бр., от които: 8 бр. дела на Първо н. о.; 6 бр. дела на Второ н. о.; 7 бр. дела на Трето н. о.

Към 19.02.2018 г. в НК на ВКС няма неизготвени съдебни актове по частни наказателни производства, разгледани в закрито заседание, приключили до 31.12.2017 г.

През отчетната година са налице 153 бр. отложени дела от общо 1 290 свършени, което представлява 11,86% от общия брой на делата - относителен дял близък до този за 2016 г., който е бил 11,33% (150 бр. отложени дела от общо 1 324 свършени) и 9,69% през 2015 г. По отделения статистиката сочи, че в Първо н. о. – при общо обявени за решаване 325 дела са били отложени 56; във Второ н. о. – при общо обявени за решаване 330 дела са били отложени 57, а в Трето н. о. – при общо обявени за решаване 231 дела са били отложени 40.

² Възможността определението на въззивния съд, постановено по реда на чл. 340, ал. 3 от НПК, да бъде обжалвано/протестирано пред ВКС бе предвидена с измененията и допълненията в ДВ, бр. 42 /2015 г. – нова алинея 3.

б) Разрешения за използване на специални разузнавателни средства (СРС) по чл. 174, ал. 6 от НПК от зам.-председателя на ВКС, ръководещ Наказателната колегия

Със Закона за изменение и допълнение на НПК, обнародван в ДВ, бр. 42/2015 г., бяха внесени изменения в процесуалните правила за използване на СРС, в т. ч. такива, свързани с разпределяне на компетентността при внасяне на искане и даване на разрешение за използване на СРС. Съгласно новата ал. 6 (ДВ, бр. 42/2015 г., изм., бр. 63/2017 г.) разрешението за използване на СРС за престъпления, осъществени от председател на Софийския апелативен съд, Военно-апелативния съд и Апелативния специализиран наказателен съд и негов заместник, се дава предварително по отношение на всички участници, включително и лица и свидетели по чл. 12, ал. 2 и 3 от ЗСРС, от заместник-председателя на ВКС, ръководещ Наказателната колегия, по искане на заместник на главния прокурор при Върховната касационна прокуратура. Съответни промени бяха внесени и в ЗСРС.

През изминалата 2017 г. няма образувани и няма произнасяне по такъв вид дела, свързани с даване на разрешение за използване на СРС от зам.-председателя на ВКС, ръководещ Наказателната колегия.

в) Брой на образуваните дела и средна натовареност на съдиите от Наказателната колегия

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Отдел "ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ, КОМУНИКАЦИЯ И СЪДЕБНА СТАТИСТИКА"
СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА 2017 г. Справка 6.1
Индивидуални параметри за магистратите - движение на делата

НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ НА ВКС
ИНДИВИДУАЛНИ ПАРАМЕТРИ ЗА МАГИСТРАТИТЕ - ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЛАТА
СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2017 - 31.12.2017. СПРАВКА 6.1

Справката е изготвена от отдел ИСКСС към ВКС. Вярност на резултатите е осигурена само и единствено съгласно дефинициите и обхвата описани в МЕТОДИКАТА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ във ВКС. Данните са достоверни до толкова, доколкото събитията и обектите са адекватно и своевременно отразени в Деловодната система на съда.

Магистрат	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	6.7	6.8	6.9	6.10	6.13	6.14	6.15	6.16	6.17	6.18	6.19	6.20	6.21	6.23.1	6.23.2	6.23.3	6.23	6.24
Павлина Панова	5	0	5	18	0	18	21	0	21	29	0	0	0	21	0	21	2	0	2	21	0	30	51	25
Татяна Кънчева	9	0	9	25	3	28	27	3	30	92	1	0	1	28	3	31	5	0	5	28	3	55	86	38
Калка Костова	9	0	9	28	0	28	28	0	28	59	0	0	0	28	0	28	8	0	8	28	0	133	161	32
Красимир Харалампиев	7	0	7	28	0	28	26	0	26	56	0	0	0	26	0	26	7	0	7	26	0	27	53	30
Евелина Стоянова	7	1	8	38	20	58	32	19	51	72	1	0	1	33	19	52	12	2	14	33	19	1	53	41
Ружена Керанова	3	1	4	33	19	52	23	19	42	54	3	0	3	26	19	45	10	1	11	25	20	0	45	32
Елена Авдева	13	1	14	35	19	54	40	20	60	104	1	0	1	41	20	61	6	0	6	41	21	0	62	47
Николай Дърмонски	11	2	13	38	19	57	34	20	54	61	0	0	0	34	20	54	15	0	15	34	20	1	55	41
Биляна Чочева	16	1	17	36	19	55	33	17	50	35	0	1	1	33	18	51	19	2	21	33	18	2	53	47
Блага Иванова	6	1	7	35	18	53	35	19	54	64	0	0	0	35	19	54	6	0	6	35	20	0	55	47
Жанина Начева	16	3	19	36	19	55	30	21	51	43	2	0	2	32	21	53	18	1	19	31	22	1	54	39
Теодора Стамболова	6	3	9	29	15	44	30	16	46	38	0	0	0	30	16	46	5	0	5	30	16	2	48	38
Мина Топузова	9	1	10	33	17	50	29	17	46	42	0	1	1	29	18	47	13	0	13	29	18	0	47	37
Даниела Атанасова	15	2	17	36	20	56	31	21	52	53	1	0	1	32	21	53	18	1	19	32	21	0	53	49
Бисер Троянов	13	8	21	35	20	55	31	21	52	51	1	0	1	32	21	53	11	0	11	32	22	0	54	49
Галина Захарова	19	0	19	29	15	44	32	15	47	32	0	0	0	32	15	47	16	0	16	32	15	14	61	37

Румен Петров	3	3	6	36	20	56	32	21	53	49	0	2	2	32	23	55	7	0	7	32	23	1	56	36
Спас Иванчев	7	1	8	34	19	53	31	17	48	48	0	1	1	31	18	49	10	2	12	31	18	0	49	43
Антоанета Данова	7	0	7	9	5	14	13	5	18	35	0	0	0	13	5	18	3	0	3	13	5	0	18	10
Лада Паунова	7	1	8	9	4	13	12	5	17	33	0	0	0	12	5	17	3	0	3	12	5	2	19	14
Галина Тонева	11	0	11	34	19	53	35	16	51	78	3	1	4	38	17	55	7	2	9	37	18	0	55	40
Петя Шишкова	5	1	6	29	16	45	23	17	40	65	0	0	0	23	17	40	11	0	11	23	17	0	40	33
Мая Цонева	6	1	7	31	15	46	31	16	47	49	1	0	1	32	16	48	5	0	5	32	16	0	48	41
Валя Рушанова	10	0	10	36	20	56	30	19	49	101	1	0	1	31	19	50	15	1	16	31	20	0	51	49
Милена Панева	16	0	16	39	20	59	38	17	55	108	0	0	0	38	17	55	17	3	20	38	17	0	55	46
Христина Михова	9	2	11	34	19	53	33	21	54	70	1	0	1	34	21	55	9	0	9	34	21	1	56	38
Красимира Медарова	4	0	4	37	21	58	23	19	42	59	3	1	4	26	20	46	15	1	16	25	20	1	46	42
Невена Грозева	3	0	3	19	12	31	22	12	34	55	0	0	0	22	12	34				22	12	0	34	22
Вероника Ймова	2	0	2							3														
Цветинка Пашкунова	0	1	1							2														
Севдалин Мавров	14	2	16	10	11	21	22	12	34	30	1	1	2	23	13	36				24	12	0	36	14
Красимир Шекерджиев	15	1	16	15	9	24	27	10	37	27	0	0	0	27	10	37				27	10	0	37	20
Общо:	283	37	320	884	433	1317	854	435	1289	1697	20	8	28	874	443	1317	273	16	289	871	449	271	1591	1077

През отчетния период в НК на ВКС са постъпили общо 1 317 дела, от които 884 са касационни дела (по Глава двадесет и трета „Касационно производство“ и Глава тридесет и трета „Възобновяване на наказателни дела“ от НПК), а 433 са постъпилите през 2017 г. дела по частни производства. Съотношението с предходни години се съдържа в следващата таблица:

Година	Постъпили дела
2017	1 317
2016	1 369
2015	1 669

През отчетния период, съгласно Справка 1.1, изготвена от Отдел „Информационни системи, комуникация и съдебна статистика“ при ВКС, са разгледани общо 1 637 дела.

Средната индивидуална натовареност на съдия от Наказателната колегия през 2017 година е 47 дела годишно. Видно от Справка 6.2 (колона 6.6) най-голяма натовареност на съдия от НК – повече от 55 дела годишно, има при седем съдии (един съдия с 59 разпределени дела през 2017; двама съдии с по 58 броя дела; един съдия с 57 броя дела; трима съдии с 56 броя дела). Сравнението с предходните години е отразено в следната таблица:

Година	Средна натовареност на съдия от НК
2017	47
2016	50
2015	59

Намаленият брой постъпили дела във ВКС може да се обясни с предприетата от ВКС инициатива за предизвикване на някои промени в НПК³. За намаляване на натовареността на съдиите от НК се предложи промяна на чл. 424 от НПК, съгласно която искането за възобновяване на наказателно дело по чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК по присъди, определения и разпореждания по чл. 419 от НПК на районен съд, както и по решения на окръжен съд като въззивна инстанция, с които е потвърдена или изменена

³ В края на 2014 г. ВКС формулира предложения за законодателни изменения в НПК, регламентиращи компетентността на съда относно промени в подсъдността на производства, които са предмет на контрол от касационната инстанция.

присъда, определение или разпореждане на районен съд, да се разглежда от съответния апелативен съд. Този законопроект беше разгледан от 43-то Народно събрание и промените бяха обнародвани в ДВ, бр. 42 от 09.06.2015 г. По този начин ВКС се разтовари от производства, които не разкриват особена фактическа и правна сложност, като те се възложиха на апелативните съдилища.

Намаленото постъпление на дела за възобновяване даде възможност на върховната съдебна инстанция да освободи достатъчно време за изпълнението на функцията си по осъществяване на върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на закона чрез постановяването на тълкувателни решения. Изпълнението ѝ изисква достатъчно време за подготовка на всеки съдия за участие в тълкувателната дейност и в провежданите общи събрания на Наказателната колегия за уеднаквяване на съдебната практика.

През 2017 г. продължи отчитането на правната и фактическа сложност на делата с оглед на оценката на натовареността на съдиите от Наказателната колегия в правораздавателната им дейност⁴. Правната и фактическата сложност на делото са основни компоненти на критерия „сложност на делото“. Те се прилагат успоредно със стриктното спазване на принципа за случайното разпределение на делата, изведен в разпоредбата на чл. 9 от ЗСВ. Системата на правната и фактическата сложност показва положителен резултат при преценката за натовареността на магистратите и до известна степен чрез нея се постига равномерно натоварване на съдиите. Определянето на коефициентите се извършва от председателите на отделения при образуването на делото по предложение на съответния съдебен помощник, съобразено с приетите правила за формирането им. И двата коефициента са прогнозни и могат да бъдат променяни в случаите, в които съдията докладчик при проучване на делото констатира, че то разкрива по-висока или по-ниска фактическа или правна сложност. Прилагането на коефициентите като критерии за определяне на тежестта на делата рефлектира върху натовареността на всеки магистрат. Независимо от положителните резултати, които се демонстрират на практика с въведената система на определяне на натовареността на съдиите, нейното наблюдение следва да продължи в динамика с цел своевременното коригиране на някои от показателите или критериите, както това беше сторено през 2013 г. по отношение на компонента „правна сложност на делото“.

Независимо от намалението на броя на постъпилите касационни дела, делата с висока фактическа и правна сложност през 2017 г. са общо 94 (при 100 броя през 2016 г.), от които 80 с коефициент на сложност „4“ и 14 – с коефициент на сложност „5“. Този показател бележи тенденция на трайна устойчивост. Съгласно проучване на съдебните помощници на НК през 2017 г. 220 касационни дела са били с обем на фактическия материал над 800 страници.

⁴ По отношение на тяхната фактическа сложност с решение на ОСНК от средата на м. май 2013 г. бяха приети шест критерия, които се вземат предвид при определянето на фактическата сложност на делата и се прилагат, считано от 03.06.2013 г.

И през отчетната 2017 г. всички дела се докладваха за образуване на тримата председатели на отделения: на Първо н. о. – съдия Капка Костова; на Второ н. о. – съдия Татяна Кънчева/съдия Галина Захарова; на Трето н. о. – съдия Красимир Харалампиев, като в случаи на спорни въпроси, свързани с образуването на делата и допустимостта на жалби, протести и искания за възобновяване, въпросите се отнасяха до председателя на НК, респективно до Общото събрание на Наказателна колегия (ОСНК).

г) Видове образувани дела

Анализът на постъпленията на делата в НК се основава на статистическите данни за периода 01.01.2017 г. – 31.12.2017 г. (Справка 3.1), изготвени от Отдел „Информационни системи, комуникация и съдебна статистика“ към ВКС. В справката, в сравнителен аспект, са показани и съответните статистически данни за 2016 и 2015 година⁵. Както през 2017 г., така и през 2016 г. постъпленията на делата са отчитани по тяхната правна квалификация, независимо от характера на производството – касационно (по Глава двадесет и трета от НПК) или по възобновяване на наказателни дела (по Глава тридесет и трета от НПК).

Според вида на престъплението, за което е постановен съдебен акт, както през 2016, така и през 2017 година⁶ преобладават общоопасните престъпления (чл. 330 – 356к от Наказателния кодекс) – 234 бр. дела (при общо 248 бр. за 2016 г. и 263 бр. – за 2015 г.). От тях най-много са транспортните – 166 бр. за 2017 г., при 171 бр. за 2016 г. и 174 бр. за 2015 година.

Както и през 2016 г., следващи по численост са престъпленията против личността (чл. 115 – 159г от НК) – 219 бр. дела (при общо 221 бр. дела за 2016 г. и 274 бр. – за 2015 г.) и престъпленията против собствеността (чл. 194 – 218в от НК) – 185 бр. дела (при общо 207 бр. за 2016 г. и 341 бр. за 2015 г.).

Общоопасни престъпления

При транспортните престъпления и през 2017 г. най-много са образуваните дела по квалифицираните състави на чл. 343, ал. 3, б. „б“ и ал. 4 от НК – причиняване на смърт или телесна повреда на едно или повече лица при управление на МПС, като деянието е извършено в пияно състояние или след употреба на наркотични вещества или техни аналози, или деецът е избягал от местопроизшествието, или е управлявал, без да има необходимата правоспособност, или на пешеходна пътека – 75 бр. през 2017 г., 63 бр. през 2016 г., 59 бр. през 2015 г., което е една обезпокоителна устойчивост във времето. На второ място от образуваните дела за транспортни престъпления, както през 2016 г. и 2015 г., и през настоящия отчетен период най-много са тези по основния състав за причиняване на смърт по непредпазливост в транспорта (чл. 343, ал. 1, б. „в“ от НК), които са 34 бр., при 55 през 2016 г. и 36 бр. през 2015 г. За разлика от 2016 г., когато делата, образувани по чл. 343б от НК (управление на МПС в пияно състояние или след употреба на

⁵ Статистиката в този раздел на доклада се позовава на Методиката на изготвяне на годишните статистически данни за дейността на ВКС, приета през 2013 г.

⁶ За разлика от 2015 г., когато основен дял заемат престъпленията против собствеността.

наркотични вещества) са около 2,5 пъти по-малко спрямо 2015 г. (12 бр. през 2016 г., 31 бр. през 2015 г.) спрямо предходния отчетен период техният брой се е увеличил почти 2 пъти – на 23 броя. Четвърто място по брой образувани дела за престъпления по транспорта през 2017 г., както и през предходните две години в сравнителен план, заемат тези по чл. 343в от НК (управление на МПС в срока на изтърпяване на наказание лишаване от право на управление на МПС, след като деецът е наказан за същото деяние по административен ред), които са с четири по-малко спрямо предходния отчетен период – общо 15 бр. през 2017 г. при 19 бр. през 2016 г. Константен е броят на делата при образуванияте по чл. 343, ал. 1, б. „а“ и б. „б“ от НК (причиняване на телесни повреди и щети в транспорта) и чл. 343, ал. 3, б. „а“ НК (причиняване на телесна повреда при управление на МПС в квалифицирани случаи) – по 1 бр., съответно по 3 бр. през 2016 и 2017 година.

Текст от НК	Година	Брой дела
Чл. 343, ал. 1, б. „а“ и б. „б“ от НК	2017	1
	2016	1
	2015	6
Чл. 343, ал. 1, б. „в“ от НК	2017	34
	2016	55
	2015	36
Чл. 343, ал. 3, б. „а“ от НК	2017	3
	2016	3
	2015	6
Чл. 343, ал. 3, б. „б“ и ал. 4 от НК	2017	75
	2016	63
	2015	59
Чл. 343б от НК	2017	23
	2016	12
	2015	31
Чл. 343в от НК	2017	15
	2016	19
	2015	18

По отношение на общоопасните престъпления с предмет наркотични вещества следва да се отбележи, че през 2017 г. делата по квалифицираните състави на производство, пренасяне, изготвяне, търговия и др. на наркотични вещества са с 5 бр. по-малко спрямо предходния отчетен период и близо 2 пъти по-малко спрямо 2015 г. – от 41 бр. през 2015 г., 27 бр. през 2016 г. и 22 бр. през 2017 г. Както през 2016 г., и през 2017 г. не са били образувани дела за приготвяне към престъпления, свързани с наркотични вещества (чл. 356а от НК), а по чл. 354в от НК (отглеждане на растения с цел производство на наркотични вещества – чл. 354в, ал. 1 от НК, в т. ч. и квалифицирани състави по чл. 354в, ал. 2 и 3 от НК) е било образувано 1 бр. дело при липса на такива дела по горепосочения законов текст през 2016 г.

Текст от НК	Година	Брой дела
Чл. 354а от НК (квалифицирани състави)	2017	22
	2016	27
	2015	41
Чл. 354в от НК	2017	1
	2016	0
	2015	3
Чл. 356а от НК	2017	0
	2016	0
	2015	1

По отношение на другите престъпления от Глава единадесета „Общопасни престъпления“ от Особената част на НК следва да се отбележи, че: делата за хулиганство по квалифицираните състави са намалели 2 пъти спрямо 2016 г., а по основния състав – 2,5 пъти спрямо предходния отчетен период; 1,5 пъти спрямо 2016 г. са намалели делата за умишлен палеж, в т. ч. и квалифицираните състави (чл. 330 от НК); близо два пъти спрямо 2016 г. са намалели делата по законови текстове чл. 337 – 339 от НК (незаконно производство, придобиване, държане и предаване на оръжие, боеприпаси и взривове).

Престъпления против личността

Както беше отбелязано по-горе, второ място по многобройност, след общопасните престъпления, заемат престъпленията против личността. През 2017 г., както и през предходния отчетен период, най-голям брой от образуваните дела заемат тези за убийства по чл. 115 – 116 от НК, които са с 20% повече спрямо 2016 г. – 91 бр. през 2017 г., при 76 бр. през 2016 г. и 96 бр. за 2015 г. По-малък спрямо 2016 г. е броят на образуваните дела за причинени телесни повреди (чл. 128 – 134 от НК) – 34 бр. през 2017 г., 42 през 2016 г. и 46 бр. през 2015 г. Делата за убийства по чл. 115 от НК през 2017 г. са 41,67 на сто повече спрямо 2016 г. (34 бр. през 2017 г. и 24 бр. през 2016 г.). Както и през 2016 г. броят на образуваните през 2017 г. дела за убийство по основния състав е близо два пъти по-малък от тези по квалифицираните състави по чл. 116 от НК: 34, съответно 57 бр. Обратно, както и през 2016 г. броят на образуваните през 2017 г. дела за причинени телесни повреди по основните състави е почти 2 пъти по-голям от този по квалифицираните такива (чл. 131 – 131а от НК): 23, съответно 9 бр.

От делата по квалифицираните състави за убийство по чл. 116 от НК следва да се отбележи:

- липса на образувани дела по законови текстове чл. 116, ал. 1, т. 1 от НК (убийство на представител на обществеността, длъжностно, военно или ползващо се с международна защита лице) и чл. 116, ал. 1, т. 2 от НК (убийство от длъжностно лице, представител на обществеността или полицейски орган);

- образувано по 1 бр. дело по законови текстове чл. 116, ал. 1, т. 7 от НК (убийство с користна цел), чл. 116, ал. 1, т. 8 от НК (убийство с цел да

бъде улеснено или прикрито друго престъпление), чл. 116, ал. 1, т. 10 от НК (убийство от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група) и по чл. 116, ал. 2 от НК (убийство на съдия, прокурор, следовател, полицейски орган, разследващ полицай, държавен или частен съдебен изпълнител и помощник-частен съдебен изпълнител, митнически и данъчен служител) и 2 бр. по законов текст чл. 116, ал. 1, т. 5 от НК (убийство на лице в безпомощно състояние), при липса на образувани дела по горепосочените законови текстове през 2016 г.

- чл. 116, ал. 1, т. 3 от НК (убийство на баща, майка, рожден син или дъщеря) – 3 бр. по-малко спрямо 2016 г. (5 бр. през 2017 г., 8 бр. през 2016 г.);

- с едно дело повече за предумишлено убийство по чл. 116, ал. 1, т. 9 от НК (3 бр. през 2016 г., 4 бр. през 2017 г.);

- близо два пъти повече дела за убийство по хулигански подбуди (чл. 116, ал. 1, т. 11 от НК – 4 бр. през 2016 г. и 7 бр. през 2017 г.);

- два пъти по-малко дела за убийство, извършено при условията на опасен рецидив или от лице, извършило друго умишлено убийство, за което не е постановена присъда (чл. 116, ал. 1, т. 12 от НК – 8 бр. през 2016 г. и 4 бр. през 2017 г.);

- с едно са намалели делата за убийство, извършено при превишаване пределите на неизбежната отбрана (чл. 119 от НК – 4 бр. през 2016 г. и 3 бр. през 2017 г.).

При непредпазливите убийства малко над 2 пъти е отчетеният спрямо 2016 г. брой на делата, образувани по законов текст чл. 124 от НК (непредпазливо убийство вследствие на умишлено нанесена телесна повреда): от 6 бр. през 2016 г. на 13 бр. през 2017 г. При професионалните непредпазливи убийства следва да се отбележи, че броят на образуваните дела по чл. 123 от НК през 2017 г. е с един по-малко спрямо 2016 г. и толкова колкото през 2015 г. – 21 бр. през 2016 г. и 20 бр. през 2017 г.

По отношение на образуваните дела за причинени телесни повреди следва да се отбележи, че тези за средна телесна повреда (чл. 129, ал. 1 от НК) са със 7 бр. по-малко спрямо предходния отчетен период (10 бр. през 2017 г. и 17 бр. през 2016 г.). При квалифицираните състави при телесните повреди, както и през 2017 г. следва да се отбележи липса на образувани дела по чл. 131, ал. 1, т. 7 от НК (тежка или средна телесна повреда, извършена повторно) и чл. 132 от НК (телесна повреда, причинена в състояние на силно раздразнение и при превишаване пределите на неизбежната отбрана). По 1 бр. дело е било образувано по законови текстове: чл. 131, ал. 1, т. 2 от НК (телесна повреда, причинена от длъжностно лице, представител на обществеността или лице от състава на полицията) и по чл. 131, ал. 1, т. 9 от НК (телесна повреда, причинена по начин или със средства, опасни за живота на мнозина, или с особена жестокост) – при липса на такива дела през 2016 г. Константен спрямо 2016 г. е броят на делата за телесни повреди по чл. 131, ал. 1, т. 4 от НК (телесна повреда на бременна жена, на малолетно лице или на повече от едно лице) – по 1 бр. дело, и по чл. 131, ал. 2 от НК (телесна повреда на съдия, прокурор, следовател, лице от състава на МВР, държавен или частен съдебен изпълнител и помощник-частен съдебен изпълнител,

митнически и данъчен служител) – по 3 бр. Шест пъти е намалял броят на делата за телесни повреди, причинени по хулигански подбуди (чл. 131, ал. 1, т. 12 от НК) – от 6 бр. през 2016 г. на 1 бр. през 2017 г.

При непредпазливо причинените телесни повреди следва да се отбележи, че през 2017 г. са били образувани по 1 бр. дело по чл. 133 от НК (тежка или средна телесна повреда, причинена по непредпазливост) и за телесна повреда при професионална непредпазливост по чл. 134 от НК, при липса на такива през 2016 г.

При делата по Раздел IV „Отвличане и противозаконно лишаване от свобода“ от Глава II на НК (чл. 142 – 142а) следва да се отбележи намаляване с 1 бр. на делата за отвличане, образувани по основния състав (чл. 142 от НК) – от 3 бр. през 2016 г. на 2 бр. през 2017 г. При образуваните дела по квалифицираните състави за отвличане трябва да се отбележат по-малко дела спрямо 2015 г. по законови текстове чл. 142, ал. 2, т. 2 от НК (отвличане от две или повече лица) – от 3 бр. през 2016 г. на 1 бр. през 2017 г. и по чл. 142, ал. 3 от НК – 4 бр. през 2016 г. и 1 бр. през 2017 г. Константен (1 бр.) е броят на делата по законов текст чл. 142, ал. 2, т. 1 от НК (отвличане от въоръжено лице) – 1 бр.

Както през 2016 г., и през 2017 г. няма образувани дела по чл. 142а, ал. 2 от НК (противозаконно лишаване от свобода от длъжностно лице, представител на обществеността в нарушение на службата или функцията му, от охранител, застраховател или лице от състава на МВР, от лице, действащо по поръчение на организирана престъпна група). През 2017 г. няма образувано дело по законов текст чл. 142, ал. 2, т. 3 от НК (отвличане на бременна жена или ненавършило 18 г. лице) при 1 бр. през 2016 г.

При делата по Раздел V „Принуда“ от Глава II на НК (чл. 143 – 144) следва да се отбележи, че през 2017 г. тези, образувани по чл. 144 от НК (закана с убийство или с друго престъпление против личността и имота на друго), са малко над 2 пъти по-малко спрямо 2016 г. – 13 бр. през 2016 г. и 6 бр. през 2017 г. През отчетната година има образувано едно дело по основния състав за принуда (чл. 143 от НК). През 2017 г. няма образувани дела по законов текст чл. 143а от НК (задържане на заложници).

От престъпленията от Раздел VI „Издаване на чужда тайна“ от Глава II на НК (чл. 145 – 145а) следва да се отбележи, че през 2017 г. няма образувани дела по законов текст чл. 145а от НК (издаване на чужда тайна чрез СРС).

При престъпленията против половата неприкосновеност трябва да се отбележи, че за разлика от 2016 г. през 2017 г. не са били образувани дела по законови текстове: чл. 152, ал. 1, т. 2 от НК (изнасилване чрез употреба на сила и заплашване) и чл. 152, ал. 3, т. 3 от НК (изнасилване, ако е последвал опит за самоубийство). Както и през 2016 г., не са образувани дела по законови текстове: чл. 152, ал. 1, т. 1 от НК (изнасилване на лице от женски пол, лишено от възможност за самоотбрана) и чл. 157 от НК (хомосексуални действия, осъществени чрез принуда или използване положение на зависимост). В сравнение с предходната отчетна година константен е броят на делата, образувани по законов текст чл. 149 от НК (блудство с лице, ненавършило 16 г.) и чл. 152, ал. 3, т. 1 от НК (изнасилване, извършено от две или повече лица). По едно дело е образувано през 2017 г. по законови

текстове: чл. 150 от НК (блудство с лице, навършило 14 г.), чл. 151 от НК (престъпно съвкупление с малолетни или с невменяеми лица), чл. 152, ал. 2, т. 1 от НК (изнасилване на непълнолетна) и чл. 152, ал. 3, т. 5 от НК (изнасилване, представляващо опасен рецидив). Тревожно е, че седем пъти са се увеличили делата за изнасилване на ненавършила 14 г. (чл. 152, ал. 4, т. 1 от НК) – от 1 бр. през 2016 г. на 7 бр. през 2017 г.

По отношение на престъпленията против половия морал следва да се отбележи едно образувано дело по чл. 155 от НК (склоняване към проституция) при липса на такива през 2016 г. и липса на образувани, както и при 2016 г., дела за разпространение на порнографски материали (чл. 159 от НК).

При делата за трафик на хора е образувано едно по-малко през 2017 г. по законов текст чл.159а от НК (2 бр. през 2016 г. и 1 бр. през 2017 г.); 1 бр. по чл. 159г от НК, при липса на образувани по този законов текст през 2016 г., както и липса на образувани дела по чл.159б от НК през 2017 г., при 1 бр. през 2016 г.

Престъпления против собствеността

Както през 2016 г. и за разлика от 2015 г., най-голям дял от образуваните дела за извършени престъпления против собствеността заемат грабежите (чл. 198 – чл. 199, ал. 2, т. 3 от НК): 78 бр. през 2017 г. и 81 бр. през 2016 г., а общо образуваните дела за кражби (чл. 194 – 197 от НК) през 2017 г. са били 38 бр. и 59 бр. съответно през 2016 г.

Делата за грабеж по основния състав (чл. 198 от НК) през 2017 г. са с 4 бр. по-малко спрямо предходния отчетен период – 9 бр. през 2017 г., 13 бр. през 2016 г. Три пъти повече са делата, образувани по законов текст чл. 199, ал. 1, т. 1 от НК (грабеж на вещи в големи размери) – 3 бр. през 2017 г. и 1 бр. през 2016 г. През 2017 г. не са били образувани дела по законови текстове: чл. 199, ал. 1, т. 2 от НК (грабеж на вещи, извършен от две или повече лица, сговорили се предварително да вършат кражби или грабежи) и чл. 199, ал. 2, т. 3 от НК (грабеж на движима вещ в особено големи размери). С три повече са делата, образувани по чл. 199, ал. 1, т. 3 от НК (грабеж на вещи, придружен с тежка или средна телесна повреда) – 11 бр. през 2017 г. и 8 бр. през 2016 г., а с осем повече са тези по законов текст чл. 199, ал. 1, т. 4 от НК (грабеж на вещи, представляващ опасен рецидив) – 50 бр. през 2017 г. и 42 бр. през 2016 г. Малко над два пъти са намалели делата, образувани през 2017 г. по законов текст чл. 199, ал. 2, т. 2 от НК (грабеж на движима вещ, придружен с убийство или опит за убийство) – от 9 бр. през 2016 г. на 4 бр. през 2017 г., а тези по чл. 199, ал. 2, т. 1 от НК (грабеж на движима вещ, придружен с тежка или средна телесна повреда, от които е последвала смърт) през отчетния период са три пъти по-малко: 3 бр. през 2016 г., 1 бр. през 2017 г.

При делата за кражба следва да се отбележи, че спрямо 2016 г. тези по основния състав на чл. 194 от НК са намалели с 1/3 – от 9 на 6 броя. От квалифицираните състави на кражба се откроява следното: намалели спрямо 2016 г. са пет пъти делата за кражбата по чл. 195, ал. 1, т. 3 от НК (кражба, извършена чрез разрушаване, повреждане или подкопаване на прегради,

здраво направени за защита на лица или имот) – от 10 бр. за 2016 г. на 2 бр. за 2017 г.; с три пъти за кражба в големи размери (чл. 195, ал. 2 от НК) – от 3 бр. за 2016 г. на 1 бр. за 2017 г. Също така, с шест по-малко са делата за кражба при условията на опасен рецидив по чл. 196, ал. 1 от НК – от 21 бр. през 2016 г. на 15 бр. през 2017 г. През 2017 г. не са образувани дела по привилегирания състав на кражба по чл. 197 от НК, както и по чл. 195, ал. 1, т. 2 от НК (кражба на вещ, която не е под постоянен надзор и чл. 196а от НК (кражба в особено големи размери, представляваща особено тежък случай). Два пъти повече спрямо 2016 г. – 4 бр., са делата за престъпления, образувани по чл. 195, ал. 1, т. 7 от НК (кражба в немаловажни случаи, извършена повторно).

Общият брой на делата, образувани пред ВКС за присвоителни престъпления и обсебване (чл. 201 – 207 от НК), е намалял с 3 бр. спрямо 2016 г. – от 24 бр. през 2017 г. на 21 бр. през 2016 г. С едно повече са делата за длъжностно присвояване по основния състав (чл. 201 от НК) – от 2 бр. през 2016 г. на 3 бр. през 2017 г. Константен, както през 2016 г. и 2015 г., е броят на образуваните дела по чл. 202, ал. 1, т. 1 от НК (длъжностно присвояване, за улесняването на което е извършено и друго престъпление, не по-тежко наказуемо) – по 2 бр.; по 1 бр. на образуваните дела по привилегирания състав на длъжностно присвояване (чл. 205 от НК) и по 4 бр. – за делата по чл. 203, ал. 1 от НК (длъжностно присвояване в особено големи размери, представляващо особено тежък случай). Два пъти е намалял броят на делата за длъжностно присвояване в големи размери (чл. 202, ал. 2, т. 1 от НК) – от 4 бр. през 2016 г. на 2 бр. през 2017 г., а три пъти по-малко през 2017 г. са образуваните дела по чл. 202, ал. 2, т. 3 от НК (длъжностно присвояване, ако присвоените средства са от фондове, принадлежащи на Европейския съюз (ЕС) или предоставени от ЕС на българската държава) – 3 бр. през 2016 г. и 1 бр. през 2017 г.

С едно по-малко спрямо предходния отчетен период (от 8 на 7 броя) са делата по основния състав на обсебване (чл. 206 от НК), а тези по чл. 206, ал. 3 от НК (обсебване в големи размери или представляващо опасен рецидив) са с едно повече – от 2 бр. през 2016 г. на 3 бр. през 2017 г.

Общият брой образувани през отчетния период дела за измама (чл. 209 – 212б от НК) е с 6 бр. по-голям спрямо 2016 г., когато са били 23 броя. През 2017 г. не са били образувани дела за измама по: чл. 210, ал. 1, т. 1 от НК (измама, ако деецът се е представил за длъжностно лице или за лице, което действа по поръка на властта); чл. 210, ал. 1, т. 2 от НК – измама, извършена от две или повече лица, сговорили се предварително; чл. 210, ал. 1, т. 4 от НК – измама, извършена повторно в немаловажни случаи, и чл. 212, ал. 3 от НК (документна измама, при която полученото без правно основание имущество е от фондове на ЕС или предоставено от тях на българската държава). Три пъти повече са делата по чл. 211 от НК (измама по чл. 209, ал. 1 и 2 и чл. 210 в особено големи размери) – от 3 бр. през 2016 г. на 9 бр. през 2016 г., а два пъти повече (от 3 бр. през 2016 г. на 6 бр. през 2017 г.) са тези за документна измама по чл. 212 от НК. С три по-малко са делата за измама по чл. 212, ал. 4 от НК – документна измама в големи размери или представляваща опасен рецидив – от 4 бр. през 2016 г. на 1 бр. през 2017 г.

При делата за изнудване общо сумарно през 2017 г. следва да се отбележи увеличение с 2 бр. – от 8 бр. през 2016 г. на 10 броя.

Намаление с две дела има при тези по законов текст чл. 215 от НК (вещно укривателство) – от 3 бр. през 2016 г. на 1 бр. през 2017 г. Делата за унищожаване и повреждане (чл. 216 и чл. 216а от НК) са 3 бр. или два пъти по-малко спрямо 2016 г.

Престъпления против стопанството. Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителните системи

С тринадесет по малко (67 бр.) са образуваните през 2017 г. дела за престъпленията против стопанството (Глава шеста от Особената част на НК), при 80 бр. през 2016 г. През 2017 г. не са образувани дела по основния състав за безстопанственост по чл. 219 от НК, при 2 бр. през 2016 г. С 1 брой (от 2 бр. през 2016 г. на 1 бр. през 2017 г.) са намалели делата за умишлена безстопанственост по чл. 219, ал. 3 от НК. Едно дело е образувано по законов текст чл. 219, ал. 4 от НК (безстопанственост в особено големи размери, представляваща особено тежък случай), при липса на такива през 2016 г. Както и през 2016 г. са били образувани по 3 бр. дела за престъпления по чл. 220 от НК (склучване на неизгодна сделка, в т. ч. и квалифициран състав), а по 4 бр. дела – за престъпления по чл. 244 от НК (придобиване или прокарване в обращение на подправени парични знаци или платежни инструменти). Два пъти по-малко са образуваните дела по законови текстове чл. 228 – 240 от НК (престъпления в отделните стопански отрасли) – от 20 бр. през 2016 г. на 10 бр. през отчетния период.

Престъпления против дейността на държавни органи

Общо образуваните през 2017 г. дела за престъпления по раздел IV „Подкуп“ от Глава осма „Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции“ на Особената част на НК са 22 бр., при 25 бр. през 2016 г. и 17 бр. през 2015 г. По-специално от делата за престъпления по този раздел от НК трябва да се посочи: намаление с четири дела, образувани по състава за пасивен подкуп (чл. 301 от НК) – от 7 през 2016 г. на 3 през 2017 г.; образувано 1 бр. дело по чл. 302, т. 2 от НК (подкуп, извършен чрез изнудване посредством злоупотреба със служебно положение), при две през 2016 г.; липса на образувани дела през отчетния период по законови текстове: чл. 302, т. 4 от НК (подкуп в големи размери) и активен подкуп по чл. 304 от НК (на длъжностно лице). Продължават да се увеличават образуваните пред ВКС дела за активен подкуп по чл. 304а от НК, а именно подкуп на длъжностно лице, заемащо отговорно служебно положение, включително съдия, съдебен заседател, прокурор или следовател, като през 2017 г. те са 13 бр. (4 бр. през 2015 г.; 9 бр. през 2016 г.). Константен спрямо 2016 г. е броят на делата, образувани по законов текст чл. 304б от НК (т. нар. търговия с влияние) – 1 бр., и тези по квалифицирания състав на пасивен подкуп по чл. 302, т. 1 от НК (подкуп от лице, заемащо отговорно служебно положение, включително съдия, съдебен заседател, прокурор и следовател) – 4 броя.

По отношение на общите престъпления по служба следва да се отбележи, че за разлика от предходните две години преди отчетния период пред ВКС са образувани 2 бр. дела – първото по законов текст чл. 283а от НК (престъпления по чл. 282 и 283, свързани с приватизацията, продажбата, даването под наем или аренда, както и внасянето в търговски дружества на държавна, общинска и кооперативна собственост, както и на собственост на юридически лица), а второто – по чл. 284в от НК. За разлика от 2016 г., близо два пъти по малко са образуваните през 2017 г. дела по квалифицираните състави на престъпленията по служба (чл. 282, ал. 2 – 5 от НК) – 9 бр. през 2016 г. и 5 бр. през 2017 г.

При престъпленията против правосъдието има намаляване с един брой на делата, образувани през 2017 г. за набедяване по чл. 286 от НК – от 3 бр. през 2016 г. на 2 бр. през 2017 г.; както и през 2016 г., през настоящия отчетен период не са били образувани дела по чл. 287 – 289 от НК (упражняване на принуда спрямо обвиняем, свидетел или експерт и манипулиране на технически записи). Делата за лъжесвидетелстване по чл. 290 и чл. 290а от НК спрямо 2016 г. са намалели 2,5 пъти – от 5 бр. през 2016 г. на 2 бр. през 2017 г.

За престъпленията против реда на управлението трябва да се отбележи едно образувано по законов текст чл. 270 от НК (препятстване на орган на власт) дело през 2017 г.

По отношение на престъпните посегателства над археологически обекти и паметници на културата по чл. 277а – чл. 278б от НК следва да се отбележи, че през 2017 г. делата пред ВКС, образувани по законовия текст на чл. 277а от НК (противоправно търсене и извършване на теренни археологически разкопки и подводни проучвания), са с едно по-малко спрямо 2016 г. – 5 бр. през 2017 г. и 6 бр. през 2016 г. Близо два пъти спрямо 2016 г. са се увеличили делата с предмет културни ценности по чл. 278 от НК (откриване и несъобщаване, унищожаване или повреждане на културна ценност) – 4 бр. през 2016 г. и 7 бр. през 2017 г.

С едно повече спрямо предходния отчетен период са делата по чл. 279 – 280 от НК – незаконно преминаване и превеждане през граница: от 2 бр. през 2016 г. на 3 бр. през 2017 г.

Документни престъпления

Както през 2016 г., и през 2017 г. образуваните дела пред ВКС за документни престъпления са по 10 броя. През 2017 г. не са били образувани дела по квалифицираните състави на чл. 310 и чл. 311 от НК.

По отношение на компютърните престъпления може да се отбележи липса на образувани дела през 2017 г., при един брой през предходния отчетен период.

Престъпления против реда и общественото спокойствие

Спрямо 2016 г. и 2015 г., и през 2017 г. се запазва броят на образуваните дела за образуване и ръководене на организирана престъпна група (чл. 321 от НК) – от 12 през 2015 г. на по 11 бр. през 2016 г. и 2017 г.; по 2 бр. – за самоуправство по чл. 323 и чл. 323а от НК, при 3 бр. през 2016 г.

и увеличение с 1,5 пъти през 2017 г. при делата по чл. 324 от НК (упражняване на професия без правоспособност). С два пъти по-малко е отчетеният брой образувани дела по квалифицираните състави на хулиганство (чл. 325, ал.2 чл. 325, ал. 3 и чл. 325, ал. 4 от НК) – от 6 бр. през 2016 г. на 3 бр. през 2017 г. Намален с 2,5 е и броят на делата по основния състав на хулиганство – от 5 бр. през 2016 г. на 2 бр. през 2017 г.

Престъпления против брака, семейството и младежта

При тези престъпления следва да се посочи, както и през 2017 г., липса на образувани дела пред ВКС по чл. 182б от НК (съгласие за продажба на дете); липса на образувани дела през 2017 г. по чл. 184 – 186 от НК, както и едно дело по-малко спрямо 2016 г. за неплащане на издръжка – от 5 бр. през 2016 г. на 4 бр. през 2017 г.

С 5 бр. повече спрямо 2016 г. са се увеличили делата по чл. 23 – 27 от НК (Глава втора, Раздел IV „Множество престъпления“), свързани с определяне на общо наказание при съвкупност от престъпления:

Чл. 23 - 27 от НК	Година	Брой дела
	2017	17
	2016	12
	2015	34

През 2017 г. са били образувани 7 бр. дела по чл. 340, ал. 3 от НПК, свързани с произнасяния по мерки за неотклонение, при 9 бр. през 2016 г., и 2 бр. дела във връзка с чл. 368 – 369 от НПК – разглеждане на делото в съда по искане на обвиняемия.

Незначително е намалението на касационните частни дела, образувани по спорове за подсъдност между общите съдилища – от 113 през 2016 г. на 99 бр. през 2017 г. Касационните частни дела по чл. 351, ал. 5 НПК (връщане на касационна жалба/касационен протест) са се увеличили с 11 бр. – от 39 бр. през 2016 г. на 50 бр. през 2017 г. През 2017 г., на основание чл. 44, ал. 1 от НПК вр. чл. 135, ал. 4 от АПК – спор за подсъдност между общ и административен съд, са образувани и 3 частни наказателни дела, разгледани от смесен петчленен състав, включващ трима съдии от ВКС (в т. ч. докладчика по делото) и двама съдии от Върховния административен съд.

По отношение на делата, свързани с промяна на местна подсъдност (чл. 43 от НПК), следва да се отбележи: намаление с 24 броя дела спрямо 2016 г. на касационните частни дела по чл. 43, т. 1 от НПК – от 61 бр. през 2016 г. на 37 бр. през 2017 г.; делата по чл. 43, т. 2 от НПК са 2 бр., колкото и през 2016 г. През 2017 г. отново се наблюдава увеличение при касационните частни дела по чл. 43, т. 3 от НПК – от 202 бр. през 2016 г. на 223 броя през 2017 г.

Макар и основателността на направената от съдиите преценка за наличие на обстоятелства, поради които могат да се считат предубедени или заинтересовани от изхода на делото, да не подлежи на контрол от ВКС, трябва да се отбележи, че данните в подкрепа на основанието за отвод и

самоотвод по чл. 29, ал. 2 от НПК сочат, че в редица от случаите съдилищата, изпратили за произнасяне дела по реда на чл. 43, т. 3 от НПК, не са положили необходимите усилия за убедително мотивиране на определенията по чл. 31, ал. 3 от НПК или самоотводите не убеждават в съмнение за безпристрастността на самоотвелия се съдия, тъй като не съдържат основателно съмнение за тяхната безпристрастност и непредубеденост, а са мотивирани с общи фрази или дори звучат абсурдно, например: съдията докладчик ежедневно пътува по два пъти на ден „по републикански път Нова Загора – Раднево, поради което има преки и непосредствени впечатления за някои от обстоятелствата, твърдени в обстоятелствената част на наказателното постановление“; съдията докладчик живее в района на изпратилия делото за промяна на местна подсъдност на основание чл. 43, т. 3 от НПК, поради което „има преки и непосредствени впечатления за някои от обстоятелствата, твърдени в обстоятелствената част на наказателното постановление и е обосновало лично мнение, отношение и позиция по тия факти и обстоятелства, а именно наличието на неприятна характерна за производството миризма, както на самата площадка на обекта, така и извън обекта, на републиканския път Нова Загора – Раднево, а и на територията на целия град Нова Загора“; „независимо от убеждението на настоящия съдебен състав, че не може да бъде повлиян в безпристрастността си и липсват каквито и да колебания в непредубедеността си при разглеждането на настоящото делото, но доколкото все пак, няма спор съществуват служебни взаимоотношения между настоящия съдия докладчик...и сочения др. магистрат – съдия, правораздаващ в конкретния съд и към момента изпълняващ функциите на административен ръководител..., за когото подсъдимият твърди, че се намира в персонален личен конфликт, единствено и само да бъдат преодолените вече сложилите се съмнения у страната за отпадането на последните...“; „подсъдимият е изразил многократно мнение за липса на безпристрастност по отношение на съдийския състав“.

По този повод за пореден път ВКС е принуден да отбележи наличието на множество неоснователни отводи на съдии или цели съдилища, които няма как да контролира.

Писмо от 24.10.2017 г. до главния инспектор на Инспектората към ВСС, във връзка с немотивирани актове за отвод по наказателни дела, с молба за предприемане на мерки съгласно чл. 54, ал. 1, т. 3 – 5 от ЗСВ за проверка на този проблем във всички съдилища в страната

Писмото е изпратено във връзка със зачестилите случаи на постъпващи на основание чл. 43, т. 3 от НПК дела за промяна на местната подсъдност, по които съдиите или част от тях са се отвели с немотивирани съдебни актове или излагат общи и неоснователни съображения за своите отводи. Във Военно-апелативния съд е констатиран проблем, свързан с отвод на съдия докладчик, който се е отвел с мотив, че е в колегиални отношения със съдията, чийто съдебен акт трябва да проверява. Изтъкнато е, че съдиите от НК на ВКС са на мнение, че само когато са налице данни, които да опровергават презумпцията на субективната безпристрастност на съда или да установяват конкретни легитимни данни за обективна небезпристрастност и заинтересованост на съдията от изхода на делото, в тези случаи трябва да се

пристъпва към постановяване на обосновани и мотивирани отводи и самоотводи от разглеждане на делата. При неоснователни отводи и самоотводи на съдиите са допуска неоправдан отказ от правосъдие. Това пречи на своевременното разглеждане на делата, води до неразумна продължителност на наказателното правораздаване, както и дава възможност на недобросъвестни граждани да „избират“ съд, който да разглежда делата им. В редица свои решения Европейският съд по правата на човека (ЕСПЧ) е утвърдил позицията, че съмнението в безпристрастността на съда трябва да бъде основателно, т. е. да се базира на проверими данни, а не на априорни твърдения, предположения и догадки за заинтересованост и небезпристрастност на членовете на състава на съда. Въпреки тази разбирания на ВКС и на ЕСПЧ, проблемът с неоснователните отводи е изключително сериозен. Върховният касационен съд няма компетентност за преценка на основателността на отводите по чл. 29, ал. 2 от НПК и винаги, когато са се отвели всички съдии от съответния съд, трябва да промени местната подсъдност на делото. Това обстоятелство позволява на всеки недобросъвестен съдия да се освободи с лекота от разглеждането на нежелано дело. Наблюдението за зачестяваща неоснователност на отводите е било предмет на две Общи събрания на Наказателната колегия на ВКС, но е констатирана липсата на процесуална възможност за реакция на колегията. В отговор на писмото на зам.-председателя на ВКС, с писмо от 03.11.2017 г. главният инспектор уведомява за поставянето на горепосочения проблем на вниманието на ИВСС в рамките на комплексните планови проверки. Също така, в сътрудничество с ВСС са предприети и организационни мерки за намаляване на случаите на немотивирано отвеждане от разглеждането на делото. По одобрен по оперативна програма проект е предвидено създаване на централизиран електронен публичен регистър на отводите, който да бъде достъпен чрез страницата на ВСС в интернет. На последно място, при изготвяне на годишната програма на ИВСС за 2018 г. ще бъде обсъдена възможността за извършването на тематична проверка за мотивираността на отводите в съдилищата, съобразена с възможностите на ИВСС.

Информация за всички постъпления на дела по Глава двадесет и трета „Касационно производство“ и Глава тридесет и трета „Възобновяване на наказателни дела“ от НПК, разпределени по законов текст от НК, може да бъде намерена в посочената в началото на този подраздел Справка 3.1.

Видно от приложената таблица, очаквано, с оглед посочените по-горе в доклада изменения и допълнения на НПК от м. юни 2015 г., и през отчетната 2017 г. е налице осезаем спад на делата за възобновяване по Глава тридесет и трета от НПК в сравнение с 2015 г. и запазване на броя в сравнение с 2016 г. Би могло да се очаква, че и през 2018 г. ще се запази това постъпление, което е близко до това от 2016 г.

Година	Брой искания за възобновяване
2017	133
2016	137
2015	579

Видно от статистическите данни от Справка 4А за 2017 г., изготвена от отдел „Информационни системи, комуникация и съдебна статистика“ при ВКС:

- 59 бр. дела са образувани по искане на прокуратурата (главен прокурор – осн. по чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК; друг прокурор – осн. по чл. 422, ал. 1, т. 1 – 3 от НПК);
- 50 бр. дела са образувани по искане на задочно осъден (осн. по чл. 423, ал. 1 от НПК);
- 23 бр. дела са образувани по искане на осъден (осн. по чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК).

Спрямо 2016 г. броят на исканията за възобновяване, депозирани от прокурор, са повече. За поредна година броят на уважените искания на осъденото лице за възобновяване е обратно пропорционален на броя на постъпилите искания. От всички искания (изходящи от прокурор/осъдено лице) са уважени 59 броя, което прави около 44% през 2017 г.

От исканията за възобновяване от главния прокурор през 2017 г. са уважени 76,32%; от друг прокурор – 80,95%; от задочно осъден – 16% и от осъден – 21,74%.

В същото време за отчетния период в НК на ВКС са постъпили 739 касационни жалби и 124 бр. касационни протести. За разлика от годините преди 2014 г., където тенденцията е била за изравняване на производството за възобновяване с касационното такова, то през 2017 г. съотношението между двете производства – по Глава двадесет и трета „Касационно производство“ спрямо тези по Глава тридесет и трета „Възобновяване на наказателни дела“, е шест към едно, а през 2015 г. то е било две към едно.

За шеста поредна година през отчетния период НК на ВКС прилагаше разпоредбата на чл. 354, ал. 5 от НПК, въведена със ЗИД на НПК, обнародван в ДВ, бр. 93 от 25.11.2011 г. Съгласно посочената норма при поредно трето и следващо постъпване на делото в касационната инстанция ВКС решава делото, без да го връща за ново разглеждане, като има правомощията на въззивната инстанция. През 2017 г. в Наказателната колегия са постъпили общо седемнадесет дела (с едно повече спрямо 2016 г.), които са разгледани или предстои през 2018 г. да бъдат разгледани в процедура по чл. 354, ал. 5 от НПК. По въззивни съдилища, чиито актове се атакуват по касационен ред, тези дела се разпределят, както следва: от АС – София – 7 дела, АС – Варна – 4 дела, АС – Велико Търново – 2 дела, Военно-апелативен съд – 3 дела, и от АС – Бургас – 1 дело. Девет от делата са решени през 2017 г., а едно – през 2018 г., пет са обявени за решаване в края на м. януари 2018 г., едно дело е обявено за решаване през м. декември 2017 г. По едно от делата, по които се провежда съдебно следствие, съдебно заседание предстои в края на м. февруари 2018 г. По десетте дела, по които има постановен съдебен акт, същият е „решение“. По три от 17-те дела е проведено или се провежда въззивно съдебно следствие.

Следва да бъдат отбелязани и два броя дела, които са образувани през 2016 г., разгледани са в процедура по чл. 354, ал. 5 от НПК, но производствата по тях пред ВКС са продължили и през 2017 г. и/или

съдебните актове са постановени през 2017 г. По едно от тях е провеждано съдебно следствие. И по двете дела са били постановени решения.

През 2017 г. по искане на главния прокурор са образувани две дела на основание чл. 422, ал. 1, т. 5 вр. чл. 354, ал. 5 от НПК, разгледани от петчленен състав на касационната инстанция, по които са атакувани решения на ВКС от 2016 г. По първото дело, на основание чл. 425, ал. 1, т. 3 от НПК, съставът на касационната инстанция е възобновил наказателното производство поради допуснато нарушение на материалния закон, отнасящо се до неправилно приложение на чл. 59 от НК. По второто дело искането на главния прокурор за възобновяване на влязлото в сила решение на ВКС е оставено без уважение. През 2017 г. са разгледани и решени и образувани през 2016 г. (по искане на осъден/и чрез негов/техен защитник) две дела на същото правно основание. По първото дело, с решение от първото тримесечие на 2017 г., искането на осъдения за възобновяване на касационното дело е оставено без разглеждане. Изводът на състава, решил делото, се основава на констатацията, че при третото разглеждане на делото от ВКС съставът на съда не е встъпвал в правомощията на въззивна инстанция. По второто дело (с обществен интерес), образувано през 2016 г., е постановено решение, с което искането на осъдените за възобновяване на наказателното производство по касационното дело е оставено без уважение.

3. ПРОВЕДЕНИ ЗАСЕДАНИЯ И ПРИКЛЮЧЕНИ ДЕЛА

а) Проведени открити съдебни заседания

От общо 1 317 дела, постъпили през 2017 г., 884 дела (по реда на Глава двадесет и трета и Глава тридесет и трета от НПК) са разгледани в открито съдебно заседание. Делата с висока фактическа и правна сложност са били общо 94, от които 80 със среден коефициент на фактическа и правна сложност „4“ и 14 – със среден коефициент на фактическа и правна сложност „5“. През 2016 г. с коефициент на сложност „4“ са били 89 дела, с коефициент на сложност „5“ – 11 дела, а през 2015 г. – 93, съответно 15 бр. дела. Независимо от намалението на броя на постъпващи касационни дела тези показатели бележат тенденция на трайна устойчивост.

Останали несвършени в началото на отчетния период са били 320 дела, а в края му – 289 дела (по касационни дела и частни производства). Това са дела, предстоящи за разглеждане в открито съдебно заседание или обявени за решаване в открито/закрито заседание, но по които към 01.01.2018 г. няма постановен резултат. Значителна част от този брой дела се формира от повишеното постъпление в края на годината на дела, по които е образувано касационно производство или такова по искане за възобновяване на наказателно дело. Тази тенденция на устойчивост на постъпленията е обективен процес, наблюдаван всяка година, неподлежащ на оптимизиране в хода на касационното производство, доколкото е резултат на стремежа на всяка от предходните инстанции да приключи отчетната година с минимален брой на висящите производства. От друга страна, посочените данни показват, че в динамично отношение през наблюдавания период показателят за несвършени дела спрямо насрочени или спрямо обявени за решаване дела е

една сравнително ниска, но устойчива величина, за чието оптимизиране не са достатъчни единствено и само усилията на касационните състави.

Данните за общия брой отлагания на дела през 2017 г. – 153 бр., е почти колкото и през 2016 г., когато е 150. Следва да се отбележи, че като се има предвид характерът на касационното производство и производството по възобновяване на наказателни дела, добрата подготовка на съдебните заседания не би следвало да води до техните отлагания. През 2017 г. най-честите причини за отлаганията на делата могат да бъдат обобщени в няколко основни групи. За разлика от 2016 г., през 2017 г. водещо място заемат отлаганията на дела поради неявяване на защитник по уважителни причини за това – 60 бр. общо за трите наказателни отделения, на второ място (25 бр.) са отлаганията на дела поради неявяване на подсъдим/осъден, частен обвинител и граждански ищец или преводач по уважителни причини. Трето място по брой, както и през 2016 г. и 2015 г., заемат делата, при които производствата по тях са били отлагани поради искане на подсъдимите или осъдените за ангажиране на защитник по упълномощаване или за определяне на служебен защитник – 19 бр. отлагания. Следват 14 бр. отлагания по искане за защитата за запознаване с делото или друг служебен ангажимент; 13 бр. – поради неявяване на защитник, без да са посочени причини за това, което е с 10 по-малко спрямо 2016 г. Единадесет броя съдебни заседания са били отложени поради събиране на нови доказателства в производства по чл. 354, ал. 5 НПК, в случаите на провеждане на съдебно следствие; 5 бр. – поради нередовно призоваване; 4 бр. – поради неконвоиране от затвора на осъдени/подсъдими; 2 бр. – поради отвод на член на съдебния състав; 2 бр. – поради неявяване на подсъдимия, чието участие е задължително, за да заяви дали желае делото да се прекрати поради изтекла давност; и по 1 бр. съдебно заседание – във връзка с починала страна; неизпълнена съдебна поръчка и за справка с изпращащия съд във връзка с касационна жалба.

б) Свършени дела

През 2017 г. съдиите от Наказателната колегия са разгледали всичко 1 637 дела, от които 1 167 дела по касационни производства и 470 дела по частни производства, като свършените дела общо през отчетния период са 1 316. Със съдебен акт по същество са приключили 1 289 дела, като от тях 854 са били по производства по Глава двадесет и трета и по Глава тридесет и трета от НПК, а 435 – по частни производства. Общо прекратените касационни дела през годината са 20, а по частни производства – 8.

Образувани и разгледани в открити съдебни заседания са били и седем производства по реда на чл. 340, ал. 3 от НПК. Както всяка година от съществуването на горепосочената разпоредба, през съдебната ваканция председателят на колегията с разпореждане е създал необходимата организация за сформирание на дежурни съдебни състави, които да разглеждат производства по чл. 340, ал. 3, изр. 2 от НПК в случай на постъпването на такива дела във ВКС. Също така, между тези състави в периода на съдебната ваканция се разпределят и частните производства, свързани със спор за подсъдност или промяна на местна подсъдност по мерки за неотклонение, принудителни медицински мерки и други

производства, които изискват спешност при произнасянето на касационната инстанция по тези дела.

в) Срочност на изготвяне на касационните съдебни актове

От общо 886 обявени за решаване дела, разгледани през 2017 г., в срок до 1 месец са решени общо 467 дела, което в процентно съотношение е 52,71%; 163 бр. са свършени до 2 месеца или 18,40%.

При частните производства – от 438 бр. свършени частни производства в срок до 1 месец са свършени 388 бр., което в процентно съотношение е 88,58%, до 2 месеца – 44 бр. или 10,05% и след тези срокове – 6 броя (1,37%).

Наблюдаваната от предходни отчетни периоди тенденция основната част от съдебните актове да се изготвят при съблюдаване на предвидените в закона инструктивни срокове е запазена и през 2017 г. В частта от доклада, посветена на организацията по образуване и насрочване на делата в Наказателната колегия, са посочени сравнителните времеви параметри на изготвяне на съдебните актове. Като цяло и през 2017 г. се запази тенденцията до края на първото тримесечие на годината, следваща отчетния период, съдиите от Наказателната колегия да изготвят и обявяват всички съдебни актове, решения и определения, постановени по дела, разгледани през предходната 2016 г. Разбира се, и през изминалата година по отделни дела е налице действително по-голяма продължителност на периода за изготвяне на съдебните актове, но тези отклонения са допускани и оправдани предимно по дела с висока фактическа и правна сложност, значителен по обем доказателствен материал, по които е невъзможно изготвянето на съдебните актове да се извършва при спазването на инструктивния едномесечния срок. Но и по тази категория дела обявяването на съдебния акт с мотивите е извършвано в три-четиримесечен срок. В останалите случаи неспазването на сроковете по чл. 354, ал. 4 от НПК трудно може да се обоснове с обективни причини след въведената система за отчитане на фактическата и правна сложност на всяко възложено за разглеждане дело; динамичното наблюдение на натовареността от председателя на колегията и своевременно вземане на мерки за компенсиране на прекомерната натовареност.

г) Дела с изключителна значимост и интерес. Дела, свързани с корупционни престъпления и с организирана престъпност

Във връзка с Плана за действие за 2017 г. за изпълнение на препоръките от Доклада на Европейската комисия от 25.01.2017 г. в рамките на Механизма за сътрудничество и оценка, приет в изпълнение на Решение на Министерския съвет № 139/23.02.2017 г., ВКС е посочен като отговорна институция по мерки 20, 21, 22, 41, 42 и 43⁷.

⁷Мярка № 20 от Плана гласи: „Ежемесечно публикуване в страницата на ВКС в интернет на предстоящите за разглеждане дела, свързани с корупционни престъпления“; Мярка № 21 гласи: „Незабавно публикуване в страницата на ВКС в интернет на решенията, постановени по дела за корупционни престъпления“; Мярка № 22 гласи: „Ежемесечно информиране чрез справки до Висшия съдебен съвет и до Министерството на правосъдието за постановените съдебни актове по дела, свързани с корупционни престъпления“; Мярка № 41 гласи: „Ежемесечно публикуване в страницата на ВКС в интернет на предстоящите за разглеждане дела, свързани с организирана престъпност“; Мярка № 42 гласи: „Незабавно публикуване в страницата на ВКС в

В изпълнение на задълженията на ВКС по приетите мерки, със Заповед № 474/01.03.2017 г. на председателя на съда е одобрен Единен каталог на корупционните престъпления, по който се води статистика във Върховния касационен съд, а председателите на апелативните съдилища в страната са задължени в началото на всеки месец да изпращат обобщена информация във ВКС във връзка с образуваните в техните съдебни райони дела за корупционни престъпления и такива, свързани с организирана престъпност, както и информация за постановените съдебни актове по тях. Тази заповед е публикувана в интернет страницата на ВКС – в секцията „Дела, свързани с организирана престъпност и корупционни престъпления“. В нея се публикуват актуални списъци на делата за организирана престъпност и на тези, свързани с корупционни престъпления, по месеци и по съдилища, предоставили информацията за съответния апелативен район, както и за специализираните наказателни и военните съдилища. В рубриката са създадени и секции за публикуване на постановените решения по наблюдавания тип дела – корупционни и свързани с организирана престъпност.

Отделно от това и през 2017 г. продължава дейността, свързана с публикуването в интернет страницата на ВКС на съдебните актове по делата, предизвикващи значителен обществен интерес. Освен информация за постановените решения на касационната инстанция с препратка към тях, с оглед запознаване на гражданите и медиите, на страницата на ВКС в интернет – секция „Пресофис“, всеки месец се публикува списък на насрочените за разглеждане дела с обществен интерес. За всяко дело се посочват: датата и съдебната зала, в която ще бъде разгледано; съдията докладчик по делото; съдебният акт на предходната инстанция, който се атакува, и диспозитивът му; процесуалният документ, инициращ проверка от касационната инстанция – жалба, протест, искане (при делата за възобновяване), какво е отправеното искане към касационната инстанция с него, както и от кого са подадени съответните жалба/протест/искане.

През 2017 г. в Наказателната колегия на ВКС са образувани и разгледани: 25 бр. дела с изключителна значимост и интерес; 46 бр. дела за корупционни престъпления; 11 бр. дела, свързани с организирана престъпност и 6 бр. дела срещу магистрати.

През изминалата година са постановени решения по: 15 дела с изключителна значимост и интерес; 9 дела, свързани с организирана престъпност, и 31 дела, свързани с корупционни престъпления.

Информация за постановените решения по трите категории дела се публикува на интернет страницата на ВКС, секция „Пресофис“, а самите решения – в секциите „Решения на ВКС по дела с изключителен интерес“ и „Дела, свързани с организирана престъпност и корупционни престъпления“.

д) Публикуване на съдебните актове на интернет страницата на ВКС след измененията и допълнения в чл. 416, алинеи 2 и 7 от НПК (ДВ, бр. 63/04.08.2017 г., в сила от 05.11.2017 г.)

Във връзка с измененията и допълненията в НПК, обнародвани в ДВ, бр. 63/04.08.2017 г., в сила от 05.11.2017 г., и по-специално измененията и допълненията в чл. 416 „Действия по привеждане в изпълнение на присъдите и определенията“ – изменение на ал. 2 и нова ал. 7 на чл. 416 от НПК, както и измененията и допълненията в чл. 64 от ЗСВ, внесени с § 109 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение (ЗИД) на НПК, обнародван в „Държавен вестник“, бр. 63/04.08.2017 г., в сила от 05.11.2017 г., и по-специално изменение на ал. 1, свързано с публикуването на актовете на съдилищата по наказателни дела, и нова ал. 2 на чл. 64 от ЗСВ, считано от 06.11.2017 г. подписаният от всички членове на съдебния състав съдебен акт на НК, с който присъда, с която подсъдим е признат за виновен и му е наложено ефективно наказание „лишаване от свобода“, наказание „пробация“ и наказание „лишаване от права“ се публикува на страницата на ВКС в интернет и резултатът се обявява, след като се получи уведомление от съответния прокурор, че са предприети действия по привеждане в изпълнение на наложеното с присъдата наказание.

е) Процедура за изпълнение на разпоредбата на новата ал. 6 на чл. 354 от НПК (ДВ, бр. 63/04.08.2017 г., в сила от 05.11.2017 г.)

Във връзка с новата ал. 6 на чл. 354 от НПК (ЗИД на НПК, обнародван в ДВ, бр. 63/04.08.2017 г., в сила от 05.11.2017 г.) с разпореждане от 03.11.2017 г. на председателя на Наказателната колегия е постановено, че считано от 06.11.2017 г. заверен препис от окончателния съдебен акт, с който се потвърждава, изменя, налага ефективно наказание „лишаване от свобода“ (което не е отложено по реда на чл. 66 от НК) незабавно след постановяването му се изпраща на отдел „Съдебен“ на Върховната касационна прокуратура (ВКП). Преписът на решението на ВКС се придружава от преписи на диспозитива на първоинстанционната присъда и на диспозитива на въззивния съдебен акт, които секретарят заверява. Получаването на преписи от посочените съдебни актове се удостоверява от съпроводително писмо с дата, подписи и имената на съответните длъжностни лица от ВКС и ВКП, предали и приели преписите. Писмото за връчване на преписите се прилага към копието на решението, което се съхранява от секретарите на Наказателната колегия.

4. ДЕЙНОСТ ПО УЕДНАКВЯВАНЕ НА СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА. ПРОЗРАЧНОСТ НА ПРАВОРАЗДАВАНЕТО

а) Постановени през 2017 г. тълкувателни решения от Общото събрание на Наказателната колегия (ОСНК) по образувани през 2016 г. тълкувателни дела

В края на 2016 г. по искане на председателя на Върховния касационен съд, е образувано Тълкувателно дело № 3/2016 г., разгледано през 2017 г., с докладчик съдия Теодора Стамболова. Основание за образуването му е

решение на Съда на Европейския съюз от 08.11.2016 г. по дело С-554/14 („Огнянов“). С **Тълкувателно решение № 3/12.04.2017 г.** ОСНК реши:

Следва да се приеме за изгубило сила приетото в т. 3 от ТР № 3/12.11.2013 г. по т. д. № 3/2013 г., че „Положеният общественополезен труд от трансферирания осъден български гражданин в осъдилата го държава трябва да бъде зачетен от съда за намаляване срока на наказанието, освен ако определеният от издаващата държава остатък за изтърпяване е изчислен след зачитане на положения труд“, само когато се отнася за трансфер на осъдено лице от държава – членка на ЕС.

Съдът на Република България като изпълняваща държава не може да намали наказанието на трансферирано от друга държава – членка на ЕС лице поради положен от него труд по време на задържането му в издаващата държава, когато компетентните органи на последната, при спазване на нейното законодателство, не са извършили подобно намаляване на наказанието.

б) Образуване през 2017 г. тълкувателни дела по описа на ОСНК

През 2017 г. са образувани най-много на брой тълкувателни дела за последното десетилетие. Повечето от тях се отличават с изключителна сложност на поставените въпроси, което обуславя и провеждането на повече от едно заседание на ОСНК по съответното тълкувателно дело. В интернет страницата на ВКС, секция „Решения на ВКС“ – „Тълкувателни дела“, под номера на съответното тълкувателно дело са посочени датите на проведените заседания, публикувани са искането за образуване, както и разпорежданията по делото на председателя на ВКС, на определения докладчик по тълкувателното дело и на председателя на Наказателната колегия. Шест от тълкувателните дела (№ № 1 – 3, 5 – 7 по описа за 2017 г.) са образувани по искане на главния прокурор на Република България, а Тълкувателно дело № 4/2017 г. – по искане на председателя на ВКС. Прави впечатление липсата на активност на голяма част от правоимащите субекти по чл. 125 от ЗСВ да отправят искания за тълкувателна дейност.

Тълкувателно дело № 1/2017 г. с докладчик съдия Христина Михова е образувано по искане на главния прокурор за тълкуване и отговор на въпрос относно приложимостта на института на освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание за престъпления по чл. 325, ал. 1 от НК при наличие на материалноправните основания по чл. 78а, ал. 1 от НК, с оглед визираното ограничение в ал. 7 (ДВ, бр. 27 от 2009 г., предишна ал. 6, ДВ, бр. 26 от 2010 г.), когато престъплението е извършено спрямо орган на власт при или по повод изпълнение на службата му. С **Тълкувателно решение № 1 от 28.09.2017 г.** ОСНК реши:

Институтът на освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание е приложим за престъпления по чл. 325, ал. 1 от НК, извършени спрямо орган на власт при или по повод изпълнение на службата му, при наличие на материалноправните основания по чл. 78а, ал. 1 от НК, като в тези случаи ограничението на чл. 78а, ал. 7 от НК не се прилага.

Образуваното **Тълкувателно дело № 2/2017 г.** с докладчик съдия Петя Шишкова се отличава с изключителен обем и дълбочина на поставените въпроси. По него са проведени седем заседания на ОСНК. Тълкувателното дело е образувано по искане на главния прокурор, който е отправил множество въпроси относно приложението на институтите на реабилитацията и давността. С **Тълкувателното решение № 2 от 28.02.2018 г.** ОСНК е отговорило на поставените въпроси, а именно:

1. Реабилитацията е допустима и при неизпълнено наказание, чиято изпълнимост е погасена по давност.

2. Реабилитацията на осъден, неизтърпял наложеното му наказание, чиято изпълнимост е погасена по давност, е възможно да настъпи след последователно изтичане на давностния срок за изпълнение на наказанието и на срока за реабилитация. Началният момент, от който започва да тече срокът за реабилитация, е този на изтичане на обикновената давност за изпълнение на наказанието, ако не са предприети действия за спиране или прекъсване на давността. Ако такива са предприети, началният момент е този на изтичане на абсолютната изпълнителска давност.

3. Когато е наложено наказание глоба, което не е изпълнено, ако за събирането ѝ не е образувано изпълнително производство, реабилитация е допустима след последователното изтичане на давността по чл. 82, ал. 1, т. 5 или по чл. 82, ал. 4 вр. ал. 1, т. 5 от НК, според това дали е спирана или прекъсвана, и на срока за реабилитация по чл. 86, чл. 87 или чл. 88а от НК.

4. Реабилитацията е допустима и при неизпълнено наказание глоба, когато за събирането ѝ е образувано изпълнително производство, след последователното изтичане на давностните срокове по чл. 82, ал. 1, т. 5 или чл. 82, ал. 4 вр. ал. 1, т. 5 от НК и сроковете по чл. 86 – 88а от НК. В тези случаи през времето от образуването до прекратяването на изпълнително производство абсолютна давност не тече.

5. Остава без разглеждане въпроса „Следва ли в производството по чл. 435 от НПК съдът служебно да събира доказателства за изпълнение на наложеното наказание, респ. за предприетите действия за изпълнението му, както и за предприетите действия по възстановяване или обезпечаване на причинените от престъплението вреди?“.

6. При настъпила реабилитация по право съдът в производство по чл. 434, ал. 1 от НПК се произнася само по допустимостта на молбата за съдебна реабилитация, като следва да я остави без разглеждане.

7. Институтът на чл. 78а от НК е приложим повторно по отношение на лице, което вече е било освобождавано от наказателна отговорност с налагане на административно наказание, ако не е заплатило наложената глоба и за събирането ѝ е образувано изпълнително производство, но вземането е погасено по давност. В този случай, освен давностния срок, следва да е изтекъл и срок, равен на този по чл. 86, ал. 1, т. 3 от НК.

8. Институтът на чл. 78а от НК е приложим повторно и по отношение на лице, което е било освобождавано от наказателна отговорност с налагане на административно наказание, ако не е заплатило наложената глоба, но за събирането ѝ не е образувано изпълнително производство и вземането е

погасено по давност. В този случай, освен давностния срок, следва да е изтекъл и срок, равен на този по чл. 86, ал. 1, т. 3 от НК.

Образувано е **Тълкувателно дело № 3/2017 г.** с докладчик съдия Мина Топузова, по което, след проведени четири заседания на ОСНК, е постановено **Тълкувателно решение № 3 от 01.12.2017 г.** Тълкувателното дело е образувано по искане на главния прокурор. С решението по него ОСНК е дало отговори на поставените въпроси, а именно:

1. По отношение на подлежащо на изпълнение наказание пробация не тече давностен срок по чл. 82 от НК в периода след влизане в сила на съдебния акт, с който е наложено, до отпадане на основанията по чл. 228, ал. 3 от ЗИНЗС.

2. На замяна при условията на чл. 43а, т. 1 и т. 2 от НК подлежи остатъкът от пробационните мерки, чието изпълнение е било преустановено на основание чл. 228, ал. 3 от ЗИНЗС, в случай че не е изтекъл срокът по чл. 82, ал. 4, във вр. с ал. 1, т. 5 от НК, изчислен без периода от време, през което осъденият е търпял ефективно наказание „лишаване от свобода“ или по отношение на него е била прилагана мярка за неотклонение „задържане под стража“ или „домашен арест“.

Образувано е **Тълкувателно дело № 4/2017 г.** с докладчик съдия Галина Захарова – по искане на главния прокурор на Република България, който е поставил към ОСНК въпрос относно наличието на основания за промяна на тълкуването, дадено в т. 1.1, т. 1.2.1, т. 1.2.3 и т. 3.1 от Тълкувателно решение № 3/22.12.2015 г. по Тълкувателно дело № 3/2015 г. и следва ли да бъде допълнено тълкувателното решение в тези му части относно приетото в него. Постановено е **Тълкувателно решение № 4 от 06.02.2018 г.**, с което ОСНК е дало отговори на поставените въпроси, а именно:

Не са налице основания за промяна на тълкуването, дадено в т. 1.1, т. 1.2.3 и т. 3.1 от Тълкувателно решение № 3 от 22.12.2015 г. по т. д. № 3/2015 г. на ОСНК на ВКС, и тълкувателното решение не следва да бъде допълнено в тези му части относно приетото, че:

т. 1.1. Наказателно производство, образувано срещу лице, по отношение на което за същото деяние е било проведено приключило с влязъл в сила акт административнонаказателно производство с характер на наказателно по смисъла на ЕКПЧ, подлежи на прекратяване на основание чл. 4, § 1 от Протокол № 7 по реда на чл. 24, ал. 1, т. 6 от НПК;

т. 1.2.3. Когато административнонаказателното производство не може да бъде възобновено, последиците от повторното наказателно преследване на лицето за същото деяние, за което спрямо него е било проведено приключило с влязъл в сила акт административнонаказателно производство с наказателен характер по смисъла на чл. 4 от Протокол № 7 към ЕКПЧ, се преодоляват чрез прекратяване на наказателното производство на основание чл. 4, § 1 от Протокол № 7 към ЕКПЧ по реда на чл. 24, ал. 1, т. 6 от НПК, съответно отмяна на постановените по него съдебни актове и прекратяването му или възобновяване на наказателното производство, отмяна на постановените по него съдебни актове и прекратяването му;

т. 3.1. Деецът не следва да носи едновременно наказателна и административнонаказателна отговорност в случаите, когато с извършеното от него деяние са нарушени едновременно наказателна и административнонаказателна норма с различни обекти на защита.

Оставя без разглеждане искането на главния прокурор ОСНК на ВКС да даде отговор на въпроса:

Налице ли са основания за промяна в тълкуването, дадено в т. 1.2.1 от Тълкувателно решение № 3 от 22.12.2015 г. по т. д. № 3/2015 г., и не следва да бъде допълнено тълкувателното решение в тези му части относно приетото, че:

т. 1.2.1. Двойното наказване на едно и също лице за едно и също деяние в административнонаказателното производство без характер на наказателно производство по смисъла на чл. 4 от Протокол № 7 към ЕКПЧ и в наказателното производство, когато административнонаказателното производство се е развило първо във времето, се преодолява по установения от чл. 70, б. „г“ от ЗАНН ред.

Образувано е **Тълкувателно дело № 5/2017 г.** с докладчик съдия Лада Паунова, по което са проведени две заседания на ОСНК и предстои постановяване на тълкувателно решение по делото. Тълкувателното дело е образувано по искане на председателя на ВКС, който е отправил до ОСНК следните изключително важни и значими въпроси относно влизането в сила на съдебните актове:

1. Кога влиза в сила присъдата/решението в случай на оттегляне на въззивната жалба или протест от жалбоподателя или прокурора, който е компетентният орган да се произнесе по оттеглянето, с какъв акт и подлежи ли на инстанционен контрол този акт:

- когато оттеглянето е в срока на обжалване;
- когато оттеглянето е извън срока на обжалване, но преди делото да е пренесено в горната инстанция;
- когато оттеглянето е пред горната инстанция?

2. Кога влиза в сила присъдата/решението в случай на връщане на жалбата или протеста, в различните хипотези – подадени срещу съдебен акт, който не подлежи на обжалване; просрочени; подадени от ненадлежна страна; страдат от друг неотстранен в законовия срок недостатък:

- когато връщането на жалбата или протеста не е било обжалвано или протестирано с частна жалба или частен протест;
- когато горната инстанция потвърди връщането на жалбата или протеста?

3. Кога влиза в сила присъдата/решението, в случай че пред горната инстанция е било образувано въззивно производство, независимо от недостатък в жалбата или протеста, когато на това основание те са били оставени без разглеждане?

4. Кога влиза в сила присъда/решение, когато с тях са осъдени или оправдани няколко подсъдими за няколко деяния и съдебният акт е обжалван или протестиран частично – само по отношение на част от дейците и/или на част от деянията?

По делото е изготвен подробен доклад, който е предложен от докладчика на съдиите от НК за обсъждане.

Образувано е **Тълкувателно дело № 6/2017 г.** с докладчик съдия Мая Цонева, по което, след проведени две заседания на ОСНК, е постановено **Тълкувателно решение № 6/19.02.2018 г.** С решението е оставено без разглеждане искането на главния прокурор за постановяване на тълкувателно решение по следните въпроси:

1. Представлява ли непълнотата или противоречието в събраните на досъдебното производство доказателства необоснованост на обвинителния акт и съставлява ли съществено процесуално нарушение на специалните правила по чл. 246 от НПК, което е основание за връщане на делото в досъдебното производство?

2. Представлява ли необоснованост на обвинителния акт несъответната, според съда, правна оценка на фактите по обвинението и основание ли е за връщане на делото в досъдебното производство?

3. Дължи ли се и при какъв стандарт, с оглед уредбата в чл. 246 от НПК, анализ на посочения в обвинителния акт доказателствен материал и мотиви, с които да се обоснове правната квалификация на повдигнатото обвинение? Отсъствието им съставлява ли отстранимо съществено процесуално нарушение, което е основание за връщане на делото?

Последното образувано за календарната 2017 г. е **Тълкувателно дело № 7/2017 г.** с докладчик съдия Милена Панева по искане на главния прокурор, който е поставил следния въпрос:

Какви са пределите на доказване на прекия умисъл и специалната цел като елементи на субективната страна на престъпните състави по чл. 282 от НК?

С **определение от 06.02.2018 г.** е отклонено като недопустимо искането на главния прокурор за даване на отговор на поставения въпрос и е прекратено производството по тълкувателното дело.

Образувано през 2016 г. тълкувателно дело пред Общото събрание на Наказателната, Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд

С разпореждане от 13.12.2016 г. на председателя на Върховния касационен съд по вече образувано **Тълкувателно дело № 2/2016 г.** на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд по въпроса: „Включват ли се в кръга на лицата, легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на техни близки, братята и сестрите на починалия, както и неговите низходящи и възходящи от втора степен?“, същото е преобразувано в **Тълкувателно дело № 1/2016 г.** на Общото събрание на Наказателната, Гражданската и Търговската колегии на ВКС, като в състава на комисията за изготвяне на проекта за тълкувателно решение от страна на Наказателната колегия е включена съдия Лада Паунова. Заседание по него предстои на 11.04.2018 г.

Освен по реда на тълкувателната дейност през 2017 г. ОСНК се е произнасяло и по повдигнати от други съдилища, институции или от страна на НК въпроси от областта на материалното и процесуалното наказателно право, като е постигало решения, с които се е обединявало около единна практика, за която съдилищата са уведомявани чрез изпращане за сведение на съответните препис-извлечения от протоколите от заседанията, в които е било взето решение по даден въпрос от съдебната практика:

- Решение на ОСНК от 19.01.2017 г. по въпроса откога тече 6-месечният срок за възобновяване на производство на основание чл. 423 от НПК, когато молителят е предаден въз основа на Европейска заповед за арест (ЕЗА)?: Шестмесечният срок за възобновяване на производство на основание чл. 423 от НПК, когато молителят е предаден въз основа на ЕЗА, започва да тече от момента на фактическото предаване на лицето на територията на България;

- Решение на ОСНК от 19.01.2017 г. по въпроса как следва да процедира ВКС, когато в искане за възобновяване се сочат основанията по чл. 423 и чл. 422, ал. 1, т. 5 НПК, но второто основание е от компетентност на апелативен съд: В случаите, когато ВКС е сезиран с искане за възобновяване с основание по чл. 423 и чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК, но последното е от компетентност на апелативен съд, то след произнасянето по чл. 423 НПК и, в случай че остави без уважение искането за възобновяване, ВКС следва да препрати искането по чл. 422, ал. 1, т. 5 НПК на компетентния апелативен съд за преценка на допустимостта и основателността;

- Становище на ОСНК от 09.02.2017 г. по въпроса за приложението на чл. 250, ал. 1, т. 2 НПК във връзка с чл. 9, ал. 2 от НК (проектът на становище е изготвен от Аналитичното звено на НК): В процедурата по чл. 250, ал. 1, т. 2 НПК съдията докладчик не може да прекрати наказателното производство на основание чл. 9, ал. 2 НК. С писмо от 16.02.2017 г. становището на ОСНК е изпратено до всички съдилища;

- Решение на ОСНК от 26.04.2017 г. по въпроса как следва да се процедира при произнасяне на ВКС с оглед измененията в чл. 306, ал. 1, т. 2 НПК в ДВ, бр. 13/2017 г., свързани с лишаване от свобода и задържане под стража: Изменението на законодателството с „Държавен вестник“, бр. 13/2017 г., не налага постановяване на изменителен диспозитив по отношение на въззивния съдебен акт, само по отношение на типа на затворническото заведение, в което трябва да се изтърпи наказанието „лишаване от свобода“, когато той е постановен преди 7 февруари 2017 г.;

- Решение на ОСНК от 26.04.2017 г. по въпроса в случаите на произнасяне по чл. 43, т. 3 НПК следва ли да се изисква отвеждане на всички съдии от даден съд, независимо от тяхната специализация (там, където има такава) или само на наказателните съдии?: В случаите на произнасяне по чл. 43, т. 3 НПК следва да се изисква отвеждане на всички съдии от даден съд, независимо от тяхната специализация. С писмо от 04.05.2017 г. за решението на ОСНК е съобщено на апелативните, окръжните съдилища, СГС и районните съдилища;

- Становище на ОСНК от 01.06.2017 г. по въпроси относно приложението на чл. 368 – 369 от НПК, поставени от Специализирания

наказателен съд (проектът за становище е изготвен от Аналитичното звено на НК). Същото е изпратено на всички съдилища с писмо от 05.06.2017 г.

- Решение на ОСНК от 15.06.2017 г. по въпроса подлежат ли на касационно обжалване и по какъв ред производствата по обезпечения в наказателния процес на гражданските иски, глобите, конфискациите и разносните: Производствата по обезпечения в наказателния процес на гражданските иски, глобите, конфискациите и разносните не подлежат на касационен контрол. Производствата по издаване на дубликат на изпълнителен лист подлежат на касационен контрол изцяло по реда на ГПК. На съдия Валя Рушанова беше възложено и бе изготвено становище относно допустимостта на касационно обжалване в производства, развиващи се по реда на ГПК;

- Решение на ОСНК от 15.06.2017 г. по въпроса за подсъдността по чл. 86 ЗДДС: Производствата по обжалване на наказателни постановления за нарушения по чл. 86 ЗДДС са подсъдни на районния съд по седалището на съответното търговско дружество;

- Във връзка с писмо от м. октомври 2017 г. на Държавната комисия по сигурността на информацията (ДКСИ) – становище от 12.10.2017 г. на ОСНК по въпроса относно правото на достъп до класифицирана информация на съдебните заседатели. Изготвянето на проект на становище е възложено на Аналитичното звено на НК на ВКС. Становището е изпратено на ДКСИ на 12.10.2017 г.

- Решение на ОСНК от 19.10.2017 г. по въпроси, поставени от председателя на Военно-апелативния съд относно произнасяне по основателността на самоотводи на основание чл. 29, ал. 1 и ал. 2 от НПК и дали служебните отношения съставляват основание за отвод: При наличието на основания за самоотвод на съдията докладчик или член на съдебен състав, преди провеждането на законова процедура с участие на целия съдебен състав съдията докладчик/съдията се отвежда еднолично с разпореждане. Произнасянето в състав по реда на чл. 31, ал. 4 НПК се осъществява при или след провеждане на законова процедура с участие на целия съдебен състав. Служебните отношения в съда не са достатъчна причина за наличието на основания по чл. 29, ал. 2 НПК. Препис от протокола на проведеното ОСНК е изпратено на председателя на Военно-апелативния съд с писмо от 23.10.2017 г. Изготвянето на становище за ОСНК по поставения за обсъждане въпрос е било възложено на съдия Мая Цонева.

Права на човека/решения на ЕСПЧ по български дела

Във връзка с писмо на Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред ЕСПЧ“ на Министерството на правосъдието (МП) от м. декември 2017 г., с писмо на НК на ВКС от 21.12.2017 г. е предоставена информация за съдебна практика на ВКС по дела за възобновяване по производства, по които делото е било унищожено, и при съобразяване с решението на ЕСПЧ „Стоянов – Кобуладзе срещу България“ (жалба № 25714/05).

По повод на писмо на Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред ЕСПЧ“ на МП от м. юли 2017 г., с което

информират НК на ВКС за решението на Голямата камера на ЕСПЧ „Симеонови срещу България“ (жалба № 21980/04), решението е публикувано на вътрешния сайт на ВКС – Наказателна колегия, за което са уведомени всички съдии от колегията.

Във връзка с писмо на Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред ЕСПЧ“ на МП относно решение на ЕСПЧ по дело „Радков и Събев срещу България“ (обединени жалби № 18938/07 и № 36069/09) с писмо от 18.07.2017 г. до председателите на всички съдилища е обърнато вниманието на постановеното на 27.05.2014 г. решение на ЕСПЧ по делото „Радков и Събев срещу България“, в което съдът установява нарушения на забраните за нечовешко и унижително отношение и на правото на ефективни правни средства за защита, гарантирани по чл. 3 и чл. 13 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС).

По повод на писмо на Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред ЕСПЧ“ на МП относно решение на ЕСПЧ по дело „Николай Генов срещу България“ (жалба № 7202/09) с писмо от 16.08.2017 г. до АС – Пловдив и ОС – Пазарджик двете съдилища са уведомени за делото с молба за запознаване на съдиите от наказателните отделения в двете съдилища с решението на ЕСПЧ. В него е установено нарушение на чл. 6, § 1 от КЗПЧОС, тъй като националните съдилища не са представили достатъчно мотивирани съдебни актове във връзка с аргумента на жалбоподателя Николай Генов (подсъдим по н.о.х.д. № 778/2007 г. по описа на ОС – Пазарджик), че е закупил инкриминираните банкноти не през 2005 г., а през 2002 г., когато придобиването на подправени парични знаци не е било престъпление.

5. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

а) Публикуване на съдебната практика, тематични сборници със съдебна практика, ключови думи

Съществена роля за уеднаквяване на съдебната практика в страната продължава да играе и публикуването в Бюлетина на Върховния касационен съд на тълкувателните решения, както и на принципни решения, постановени по дела, разгледани в Наказателната колегия. От страна на НК в редакционната колегия участват заместник-председателят на ВКС и председател на Наказателната колегия – като отговорен секретар, а член на редакционната колегия от страна на НК на ВКС е съдия Елена Авдева.

През 2017 г., в съответствие и с препоръките в доклада на НК за 2016 г. относно издаването на тематични броеве на бюлетините със съдебна практика, беше издаден първият такъв брой на бюлетин на Наказателната колегия: „Принципът „ne bis in idem“ след Тълкувателно решение №3/22.12.2015 г. по т. д. № 3/2015 г. на ОСНК“.

Добре би било през 2018 г. още повече да се стимулира дейността на съдиите от колегията по подбор на решенията за публикуване, както и да продължава издаването на тематични броеве по действително важни и актуални в практиката въпроси, както и издаването на бюлетина в електронен вид, с оглед на това същият да бъде достъпен и за останалите практикуващи

юристи, а и за всички граждани, както и с оглед икономическа целесъобразност.

През 2015 г. беше поставено началото на съвместна дейност, инициирана от председателя на Наказателната колегия на ВКС д-р Павлина Панова, в която участват издателство за правна литература и представители на наказателноправната мисъл, свързана с издаването на тематични сборници със съдебна практика на Върховния съд/Върховния касационен съд, анализирана през научната мисъл на водещи български учени⁸. През м. юни 2017 г. беше издаден сборникът „Документни престъпления“, в който са включени 201 решения, постановени от В(К)С в периода 1955 – 2016 година – както публикувани, така и непубликувани до момента на неговото издаване. Преимуществено са включени актове, постановени през последното десетилетие. Съставител на сборника е доц. д-р Ралица Илкова. Практиката на В(К)С, включена в сборника, е съпроводена с кратък авторски коментар по въпросите на съставомерните признаци на най-често срещаните документни престъпления и релевантната практика на върховната съдебна инстанция.

Петата част от поредицата „Практика на ВС и ВКС по наказателни дела“ е сборникът „Стадият на приготвянето“ със съставител проф. д-р Румен Марков, в който са анализирани най-значимите съдебни решения, постановени от върховните съдилища в периода 1968 – 2015 година. В „Стадият на приготвянето“ проф. Марков анализира и коментира как този ключов момент от процеса на извършване на престъпление е разгледан в практиката на ВС и ВКС. Всички пет сборника от поредицата „Практика на ВС и ВКС по наказателни дела“ са издадени под научната редакция на съдия д-р Павлина Панова.

Активно участие във връзка с работата по сборниците взеха съдебните помощници от НК, които извършиха проучване по темите от съответните поредици на годишните сборници със съдебната практика на ВС, както и на трите наказателни отделения на ВКС. Издаване на тематични сборници със съдебна практика се предвижда и през 2018 година.

И през отчетната година продължи системната и срочна работа по класиране от съдебните помощници на НК по ключови думи на постановените в колегията съдебни актове, което допринася за публичността и прозрачността на работата на колегията и улеснява значително търсенето на съдебна практика по даден въпрос от практикуващите юристи и всички, които се интересуват по дадена проблематика.

б) Аналитично звено

Необходимостта от създаването на аналитично звено в НК на ВКС е заявена в Доклада за дейността на колегията за 2015 г. Идеята за сформирането му е обсъдена и подкрепена на заседания на ОСНК от м. април 2016 г. Със Заповед № 1384/29.07.2016 г. на председателя на ВКС,

⁸ През м. февруари 2016 г. бяха издадени първите два такива сборника по темите: „Вменяемост и невменяемост в практиката на ВС и ВКС“ и „Изключващите вината обстоятелства в практиката на ВС и ВКС“ с автор на уводната статия проф. д-р Румен Марков, а през м. октомври 2016 г. – и сборникът по темата „Същински полови престъпления“ с автор на уводната статия доц. д-р Ива Пушкарлова.

считано от 01.10.2016 г., е създадено Аналитично звено в състав: съдия Антоанета Данова и съдия Лада Паунова. Впоследствие, със Заповед № 2630/23.12.2016 г. е продължено действието на предходната заповед за срок от 01.01.2017 г. до 01.10.2017 г.

Създаденото и работещо Аналитично звено се оказва успешен отговор на натовареността на съдиите от НК относно участие в работни групи, които в областта на наказателното правосъдие са доста интензивни; изготвяне на становища по законопроекти; становища до Конституционния съд; анализ на съдебна практика, включително и на старите постановления на Пленума на ВС; проучване на противоречива практика с цел уеднаквяването ѝ чрез тълкувателна дейност. На ОСНК от 27.06.2017 г. се взе решение срокът на действие на Аналитичното звено да продължи с още една година (до 01.10.2018 г.) в сегашния му състав – съдия Данова и съдия Паунова. Въз основа на решението на ОСНК и предложение от председателя на колегията до председателя на ВКС, със Заповед № 2124/26.09.2017 г. срокът на действие на предходните заповеди е продължен до 01.10.2018 г.

За периода от създаването му Аналитичното звено изготви значителен брой становища от името на ВКС/НК на ВКС, като за 2017 г. това са:

Становища/искания до Конституционния съд:

- проект на становище по Конституционно дело № 15/2016 г., образувано по искане на главния прокурор за даване на задължително тълкуване на разпоредбата на чл. 84, т. 16, изр. 2 от Конституцията на Република България (КРБ). Становището е прието на Пленум на ВКС от 23.02.2017 г.;

- проект на становище по Конституционно дело № 16/2016 г., образувано по искане на главния прокурор за установяване на противоконституционност и несъответствие с международни договори, по които Република България е страна, на разпоредбите на чл. 84, ал. 6 и ал. 8 от ЗМВР. Становището е прието на Пленум на ВКС от 23.02.2017 г.;

- проект на искане от името на ВКС за обявяване на противоконституционност и несъответствие с международните договори, по които Република България е страна, на разпоредбите на чл. 127, ал. 1, предложения предпоследно и последно и на чл. 411а, ал. 1, т. 4 от НПК, приети със ЗИД на НПК, обн. ДВ, бр. 63 от 04.08.2017 г.. Искането е прието на Пленум на ВКС от 27.10.2017 г.. Образувано е Конституционно дело № 10/2017 г. С определение от 16.01.2018 г. по делото Конституционният съд е допуснал за разглеждане по същество искането на ВКС за обявяване на противоконституционност и на несъответствие с международните договори, по които Република България е страна на разпоредбите на чл. 127, ал. 1, предложения предпоследно и последно и на чл. 411а, ал. 1, т. 4 от НПК.

Становища по въпроси, поставени от други съдилища:

- във връзка с писмо на АС – Бургас: становище по въпроси по приложението на Глава четвърта „Административнонаказателни санкции спрямо юридически лица и еднолични търговци“ от ЗАНН;

- във връзка с писмо от Апелативен съд – Бургас: проучване на въпроса, свързан със задълженията на съдията докладчик по чл. 254, ал. 1 от НПК; проект на писмо до председателя на Държавната комисия по

сигурността на информацията (ДКСИ) от 29.03.2017 г. относно затруднения, свързани с изпълнение на задължението на съдията докладчик в чл. 254, ал. 1 от НПК за връчване на препис от обвинителния акт на подсъдимия, когато последният е маркиран от прокурора с гриф за сигурност и представлява класифицирана информация. На 21.04.2017 г. е получено становище от ДКСИ, което е сведено до вниманието на съдиите от Наказателната колегия и с писмо от 25.04.2017 г. е изпратено до всички съдилища в страната – за запознаване с него на съдиите, разглеждащи наказателни дела.

Становища по законопроекти, изпратени до МП/Комисия по правни въпроси на НС:

- изготвяне на проект на становище до председателя на НС и Комисията по правни въпроси на НС относно законопроект за изменение и допълнение на ЗСВ, № 754-01-35;

- проект на становище, изготвено от името на ОСНК, до председателя на Комисията по правни въпроси на НС относно изпратен за становище ЗИД на НК, № 754-01-9;

- проект на становище, изготвено от името на ОСНК, до председателя на Комисията по правни въпроси на НС относно изпратен за становище ЗИД на НПК, № 754-01-15;

- до МП, след което и до Комисията по правни въпроси на НС: проект на становище, изготвено от името на ОСНК относно изпратен за становище ЗИД на НК, № 702-10-10;

- проект на становище, изготвено от името на ОСНК, относно ЗИД на НК, свързан с предложение за промени в чл. 93, т. 1, б. „а“ и б. „в“ от НК, чл. 219, ал. 2, чл. 221, ал. 1 от НК и др.;

- заедно със заместник-председателя на ВКС и ръководител на Наказателната колегия – становище по проекта за изменение и допълнение на НК във връзка с Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 03.04.2014 г. за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в ЕС, както и отделно още четири становища на Аналитичното звено до междуведомствената работна група (РГ) по законопроекта. Във връзка с Директива 2014/42/ЕС – и становище на Аналитичното звено във връзка с проучване на необходимостта от включване на НК в тълкувателната дейност по Тълкувателно дело № 4/2016 г. по описа на ОСГК на ВКС;

- до председателя на Комисията по правни въпроси на НС – проект на становище, изготвено от името на ОСНК, относно ЗИД на НК, № 702-01-10, внесено от МС на 01.08.2017 г.;

- становище до МП по поставени въпроси от Отдела по изпълнение на решенията на ЕСПЧ към Съвета на Европа, за които ВКС е сезиран с писмо от МП;

- становище до МП относно проект на правилник за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на ЗИНЗС.

Становища/доклади в рамките на участия в междуведомствени работни групи:

- в качеството им на участници в РГ, създадена към МП за анализ на препоръките в Независимия технически доклад на структурния и функционален модел на Прокуратурата на Република България;

- до МП – относно изпратен проект на Пътна карта по мярка 13 от Плана за действие за 2017 г. за изпълнение на препоръките от Независимия анализ на структурния и функционален модел на Прокуратурата и анализа на нейната независимост, и доколкото ВКС е посочен като отговорна институция по част от мерките;

- до МП – актуална информация за изпълнението на мярка 13 и мярка 14 от Плана за действие за действие за изпълнение на препоръките от доклада на ЕК от януари 2017 г. в рамките на МСО;

- до МП – проект на отговор относно отчет за изпълнението на Пътни карти по мярка 13 и 14 от Плана за действие за изпълнение на препоръките от доклада на ЕК от м. януари 2017 г. в рамките на Механизма за сътрудничество и оценка;

- принципно становище по темите, предмет на работа в РГ към МП по изготвяне на изменения в НПК;

- доклад относно участие в РГ с прокурори от ВКП относно транспониране на Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания и относно свободното движение на такива данни, и за отмяна на Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета;

- доклад относно участие в кръгла маса на тема „Изпълнение на групите решения на ЕСПЧ „Йорданова и други срещу България“, „Великова срещу България“ и „С.З. срещу България“;

- две становища на съдия Лада Паунова, определена за участник от страна на Аналитичното звено на НК на ВКС, в работна среща с представители на МВР, МП и ВКП относно чл. 68, ал. 2 от НПК във връзка с проект за изменение и допълнение на Закона за българските лични документи;

- доклади относно участие в междуведомствена РГ в МП за изготвяне на цялостна предварителна оценка на въздействието по проекта на Закон за Европейска заповед за разследване.

Становища до други институции:

- във връзка със запитване от Агенция „Митници“ – Централно митническо управление относно извършване на претърсване и изземване в случаите на чл. 42 и 43 от ДОПК е възложен за проучване горепосоченият въпрос;

- във връзка с писмо от Държавната агенция „Национална сигурност“: проект на становище от името на ОСНК относно ЗИД на ЗДАНС във връзка с транспониране на Директива (ЕС) 2016/681 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно използването на резервационни данни на пътниците с цел предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на терористични престъпления и тежки престъпления;

- по повод на писмо на ДКСИ – проект на становище от името на ОСНК относно правото на достъп до класифицирана информация на съдебните заседатели, прието на ОСНК на 12.10.2017 г..

През 2017 г. продължи работата на Аналитичното звено по възложени през 2016 г. задачи, които не бяха приключени до края на 2016 г.:

- становище от 31.01.2017 г. по поставени въпроси от Отдела за изпълнение на решенията на ЕСПЧ към Съвета на Европа относно механизма на възобновяване на наказателните дела вследствие решение на ЕСПЧ, за които ВКС е сезиран с писмо от МП – Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред ЕСПЧ“;

- за проучване и произнасяне по въпроса за необходимостта за обявяване на постановления на Пленума на Върховния съд (за периода 1953 – 1994 г.) за изгубили своето значение;

- във връзка с писмо на зам.-председателя на СГС за преценка относно необходимостта от извършване на тълкувателна дейност от ОСНК на ВКС по въпроса за приложението на чл. 250, ал. 1, т. 2 от НПК в хипотезата на чл. 9, ал. 2 от НК. Въпросът и проектът на становище, възложен на Аналитичното звено, са разгледани и приети на ОСНК на 09.02.2017 г. С писмо от 16.02.2017 г. становището на ОСНК е изпратено до всички съдилища;

- във връзка с писмо на председателя на СНС относно въпроси, свързани с прилагане разпоредбите на чл. 368 – 369 НПК – изготвен е проект на становище от Аналитичното звено, обсъдено и прието на ОСНК от 01.06.2017 г. С писмо от 05.06.2017 г. становището на ОСНК е изпратено до всички съдилища;

- във връзка с предложение на административния ръководител на РС – Нови Пазар относно необходимостта от издаване на тълкувателно решение по въпроса дали нотариусът е орган на власт по смисъла на чл. 93, т. 2 от НК във вр. с престъплението по чл. 290 от НК.

Продължава работата на Аналитичното звено по:

- изготвянето на становище във връзка писмо от АС – Бургас относно противоречива съдебна практика на ВКС по делата за подкуп по чл.304а НК, когато формата на изпълнителното деяние е „даде“ подкуп.

Участия на Аналитичното звено в междуведомствени РГ и други работни формати:

- участие в междуведомствена РГ към МП за изготвяне на проект на ЗИД на НПК във връзка със заложеното като препоръки от Независимия анализ на структурния и функционалния модел на Прокуратурата и анализа на нейната независимост;

- участие в междуведомствена РГ към МП за изготвяне на проект на ЗИД на НК във връзка със заложеното като препоръка от Независимия анализ на структурния и функционалния модел на Прокуратурата и анализа на нейната независимост относно преразглеждане на чл. 282 НК, корупционни престъпления за длъжностните лица в частния сектор и др.;

- участие в междуведомствена работна среща с представители на МВР, МП и ВКП във връзка с чл. 68, ал. 2 от НПК;

- участие в кръгла маса на тема „Изпълнение на групите решения на ЕСПЧ „Йорданова и др. срещу България, Великова срещу България и С.З. срещу България“, 20.10.2017 г., гр. Страсбург/Френска република;

- членовете на Аналитичното звено са определени като представители от страна на НК на ВКС в РГ на МП, която да предложи нормативни изменения по въпросите, свързани с вещите лица;

- участие в РГ с прокурори от ВКП относно транспониране на Директива 2016/680 относно личните данни и Директива (ЕС) 2016/681 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно използването на резервационни данни на пътниците с цел предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на терористични престъпления и тежки престъпления.

В сравнение с отразеното в предходни отчетни доклади се забелязва постоянна тенденция за увеличение на дейностите на съдиите от НК на ВКС извън преките им задължения по разглеждане и решаване на делата, считано от 2015 г. насетне. Увеличава се броят на работните групи, в които се включват съдии от ВКС, както и на изготвените становища. Активно е участието в множество форми за преодоляване на противоречивата съдебна практика и повишаване на квалификацията на съдиите от страната, като по този начин се работи за постигане на качествено правосъдие. В докладите за дейността на ВКС и колегиите му традиционно са застъпени значителен брой конкретни отделни мероприятия на съдиите – изготвяне на анализи по приложението на отделни правни институти и законови текстове, участия в лекции, семинари, работни срещи, дискусии и пр., които имат съществен принос за подобряване и усъвършенстване работата на съдилищата.

Описаната дейност обаче е съпроводена с необходимост от времеемка усърдна подготовка. До учредяването на Аналитичното звено на НК задачите в тази насока са се разпределяли между всички съдии, като поради значителната натовареност работата се осъществяваше до голяма степен спорадично, а често – и с несъответстващи на изискванията към върховната съдебна инстанция качество и задълбоченост. В нередки случаи по съображения за претовареност Общото събрание е преценявало, че въобще липсва необходимост от участие на колегията в определени мероприятия под каквато и да е форма и е отклонявало поканите за предоставяне на становища. След обособяването на звеното качеството на интелектуалния принос на НК чувствително се е повишило, като се наблюдават редица постижения при планирането, организирането и провеждането на дейностите.

Съдиите от НК поддържат принципно виждане, че укрепването на аналитичния ресурс на НК на ВКС е задача от приоритетно значение, особено в областта на проучването и обобщаването на съдебната практика. Формираната самостоятелна структурна единица – Аналитично звено – без съмнение във висока степен оптимизира ефикасността на аналитичния капацитет на колегията и на ВКС в цялост. Поради това възприетата практика не следва да се изоставя, а трябва да се доразвива и усъвършенства. Разпределената група съдии в звеното (двама на брой) към настоящия момент работи на ротационен принцип, за определен разумен срок, в числен

състав от двама съдии, с чувствително разтоварване от общата натовареност по разглеждане и решаване на дела. В същото време видимо се постига разтоварване на останалите съдии от служебни ангажименти извън пряката дейност по разглеждане и решаване на дела, тъй като са освободени от задачи по изготвяне на становища, участие в научни форуми, мероприятия, работни групи и др. С цел повишаване на ефикасността на дейността на Аналитичното звено съществуването му следва официално да бъде легитимирано с нарочни правила. Макар и да изпълнява задължения със значителен обем и сложност числеността на формирането би могла да се запази като подходяща при настоящите условия. Според ръководителя на колегията разумна натовареност на разпределения в звеното съдии реално може да се постигне само с организационни мерки – чрез временно освобождаване от пряката дейност по разглеждане на дела за определения срок на предвидения мандат и зачисляване на постоянен съдебен помощник, който да подпомага дейността на звеното. Тази дейност би могла допълнително да се балансира с въвеждането на ясен регламент на функциите му, което би разтоварило колегите от непосъщи задължения, ограничавайки броя на мероприятията, в които колегията следва да участва чрез свои представители.

в) Становища по законопроекти извън изготвените от Аналитичното звено, изпратени от МП/Комисията по правни въпроси на НС. Участие в заседания на Комисията по правни въпроси на НС по обсъждане на внесени за разглеждане законопроекти

Всички съдии от Наказателната колегия на ВКС, чрез Общото си събрание, активно участват в законодателната дейност чрез становищата, които приемат по изпратени от МП/Комисията по правни въпроси на НС и др. законопроекти за изменения и допълнения в НК и НПК, както и други закони в наказателната област, внесени от МС или народни представители, които в преобладаващия брой случаи се вземат предвид от народните представители.

През 2017 г. участие в заседания на Комисията по правни въпроси на НС по обсъждане на внесени за разглеждане законопроекти взеха:

- съдия Павлина Панова взе участие в заседание на комисията, проведено на 21.06.2017 г., във връзка с обсъждане за първо гласуване на ЗИД на НПК, № 702-01-4, внесен от МС на 13.06.2017 г.;

- съдия Павлина Панова взе участие в заседание на комисията, проведено на 19.07.2017 г., във връзка с обсъждане за второ гласуване на общ законопроект за изменение и допълнение на НПК, № 753-03-14/05.07.2017 г., на приетите на 30.06.2017 г. на първо гласуване законопроекти за изменение и допълнение на НПК: законопроект за изменение на НПК, № 754-01-15, внесен от група народни представители, и законопроект за изменение и допълнение на НПК, № 702-01-4, внесен от МС на 13.06.2017 г.;

- съдия Павлина Панова взе участие в заседание на комисията, проведено на 11.10.2017 г., във връзка с обсъждане за първо гласуване на ЗИД на ЗСВ, № 754-01-69, внесен от група народни представители на 05.10.2017 г.;

- съдия Павлина Панова взе участие в заседание на комисията, проведено на 19.10.2017 г., във връзка с обсъждане за второ гласуване на законопроект за изменение и допълнение на ЗСВ, № 754-01-69, внесен от група народни представители на 05.10.2017 г.

г) Членства в междуинституционални работни групи/участия в работни групи. Членства в междуинституционални комисии, съвети и др., включително на ниво ЕС

През 2017 г. продължи участието на председателя на Наказателната колегия като член/представител от страна на ВКС на Националната комисия за борба с трафика на хора, НС на Центъра за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност към Министерския съвет (БОРКОР) и Централната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

Ръководителят на НК на ВКС съдия Павлина Панова е член на Съвета по прилагане на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система съобразно Заповед № ЛС-04-195/27.01.2016 г. на министъра на правосъдието⁹, който през 2017 г. е провел четири заседания (редовни и извънредни). В рамките на заседанията са обсъждани: ЗИД на НК, ЗИД на ЗСВ, внесен на 05.10.2017 г. от група народни представители; отчет за изпълнението на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата на съдебната система януари – юни 2017 г.; проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 2 от 29.06.2015 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица; проект на Закон за отклоняване от наказателно производство и налагане на възпитателни мерки на непълнолетни лица; отчет за изпълнението на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система и Пътната карта към нея, 30 ноември 2017 г., и др.

Съдия Панова е член на работната група към ВСС за изпълнение на Междуведомствен план за действие в изпълнение на препоръките за противодействие срещу неоправдано забавяне на наказателния процес за 2015 г.

Продължава членството на ръководителя на Наказателната колегия в Съвместния надзорен орган на Евроджъст (JSB), създаден съгласно чл. 23 от Решение на Съвета 2002/187/JHA (изменено и допълнено с Решение на Съвета 2009/426/JHA от 16 декември 2008 г.), който проведе ежегодното си заседание през м. юни 2017 г. в седалището на Евроджъст в гр. Хага, Кралство Нидерландия.

През 2017 г. продължи членството на съдия Галина Захарова в Програмния съвет на НИП – в тематична област „Наказателна право и наказателен процес“, както и в областите „Европейско право, международно право и права на човека“.

През м. юни 2017 г., на мястото на съдия Павлина Панова, съдия Галина Тонева е определена за нов член в Работна група 33 „Сътрудничество

⁹ Съветът е създаден с Постановление № 3 на Министерския съвет от 13.01.2016 г.

в областта на правосъдието и защита на личните данни“ към Съвета по европейски въпроси на Министерския съвет.

На мястото на съдия Вероника Имова, която е избрана за член на Съдийската колегия на ВКС, за нов член на постоянната РГ от експерти към Националната комисия за борба с трафика на хора ОСНК определи съдия Блага Иванова. През изминалата година съдия Иванова взе участие в експертна среща във връзка с изготвяне на законодателни промени в Закона за борба с трафика на хора.

На мястото на съдия Севдалин Мавров, който е избран за член на Съдийската колегия на ВКС, за представител на ВКС в Националния съвет по наркотичните вещества към МС ОСНК определи съдия Румен Петров.

Съдиите, които са определени да участват в заседанията на Съвета за изпълнение на наказанията към министъра на правосъдието, са Николай Дърмонски и Красимир Харалампиев (при отсъствие на титуляра).

д) Участия в обучения, семинари и конференции

Сътрудничество с Националния институт по правосъдие (НИП)

И през 2017 г. съдии от НК на ВКС неизменно участват при планирането и разработването на учебните програми по наказателноправни теми, като са реализирани общо 72 участия на съдии в качеството на лектори по съответните теми. Съдиите (по азбучен ред) Бисер Троянов, Валя Рушанова, Вероника Имова, Галина Захарова, Даниела Атанасова, Красимир Шекерджиев, Лада Паунова, Николай Дърмонски, Павлина Панова, Петя Шишкова, Татяна Кънчева и Цветинка Пашкунова са одобрени за временни преподаватели в НИП за 2017 г.

Съгласно обобщена справка, предоставена от НИП, през 2017 г. следните съдии от НК на ВКС (по азбучен ред) са имали участия като лектори в НИП: съдия Бисер Троянов – 1 участие; съдия Валя Рушанова – 9 участия; съдия Галина Захарова – 12 участия; съдия Елена Авдева – 1 участие; съдия Красимир Шекерджиев – 12 участия; съдия Лада Паунова – 20 участия; съдия Мая Цонева – 2 участия; съдия Милена Панева – 2 участия; съдия Павлина Панова – 11 участия, и съдия Петя Шишкова – 1 участие.

В информацията по-долу са открити някои от семинарите и темите, по които лектори са били съдии от наказателната колегия на ВКС.

Обучения на апелативните съдилища по възобновяване на наказателните дела

Съдиите Павлина Панова, Галина Захарова, Лада Паунова, Валя Рушанова и Красимир Шекерджиев взеха участие като лектори по места в планирани обучителни семинари за съдиите от всички апелативни съдилища, както и АСНС, в рамките на стартирали обучения по възобновяване по наказателни дела.

Обучения във връзка с измененията и допълненията на НПК, обн. в ДВ, бр. 63/04.08.2017 г., в сила от 05.11.2017 г.

Във връзка с измененията и допълненията на НПК, обн. в ДВ, бр. 63/2017 г., в сила от 05.11.2017 г., НИП стартира поредица от обучения по апелативни райони в страната за съдиите, разглеждащи наказателни дела. Беше определен лекторски екип от НК на ВКС в състав: съдия Павлина

Панова, съдия Галина Захарова, съдия Лада Паунова и съдия Валя Рушанова, който да разработи учебните програми и да проведе обученията.

Първото обучение от предвидения комплекс от дейности се проведе на 06.10.2017 г. за съдиите от Варненския апелативен район по Програмата за регионални обучения на съдилищата и прокуратурите в страната. Над 100 наказателни съдии от съдебния район обсъдиха практическите въпроси, свързани с новото разпоредително заседание и другите изменения в НПК. Гост-лектор на първото обучение беше съдия Павлина Панова.

Съдия Лада Паунова и съдия Мая Цонева взеха участие като лектори на обучение във връзка с измененията, организирано от НИП съвместно с Районен съд – Пловдив, 27.10.2017 г., гр. Пловдив.

Съдия Павлина Панова, съдия Галина Захарова, съдия Лада Паунова и съдия Валя Рушанова взеха участие в поредица от обучения по измененията в НПК, организирани от НИП, както следва: 11.11.2017 г. – гр. Хисаря, обучение за съдиите от Софийския градски съд; 13.11.2017 г. – гр. Бургас, обучение за съдиите от Бургаския апелативен район; 14.11.2017 г. – гр. Велико Търново, обучение за съдиите от Великотърновския апелативен район; 15.11.2017 г. – гр. София, обучение за съдиите от Апелативния специализиран наказателен съд и Специализирания наказателен съд; 01.12.2017 г. – гр. Пловдив, обучение за съдиите от Пловдивския апелативен район; 08.12.2017 г. – гр. София, обучение за съдиите от Софийския апелативен район.

Други обучения в рамките на Програмата за регионални обучения и проект „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието“

Съдия Галина Захарова взе участие като лектор по тема: „Прилагане на принципа „ne bis in idem“ при конкуренция между наказателната отговорност спрямо едно лице за едно и също деяние. Преглед на практиката на Съда на ЕС и Европейския съд по правата на човека“, 19.04.2017 г., НИП.

Съдия Лада Паунова взе участие като лектор по тема: „Международно сътрудничество по наказателни дела. Европейска заповед за арест“, 24 – 26.04.2017 г., НИП. В обучението лектори бяха още и прокурори от ВКП и българският съдия, който е контактна точка за България в Европейската съдебна мрежа. Тя взе участие и като лектор в рамките на регионално обучение „Доказване и доказателствени средства в наказателния процес. Производство по чл. 306, ал. 1 от НПК“ за съдиите от Районен съд – Ловеч, 29 – 30.06.2017 г., гр. Ловеч. Съдия Паунова бе лектор в рамките на регионално обучение „Доказване и доказателствени средства в наказателния процес“ за съдиите от Окръжен съд – Стара Загора, 29.09.2017 г., гр. Стара Загора.

Съдия Красимир Шекерджиев взе участие като лектор в рамките на Програмата за регионални обучения на съдилищата и прокуратурите, която се изпълнява по проект на НИП „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието“ за съдиите от РС – Търговище на тема „Транспортни престъпления“, 1 – 2.03.2017 г., гр. Търговище. Той беше лектор в рамките на проект „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието“ на тема „Пътнотранспортни

произшествия“, 3 – 5.04.2017 г., гр. София. Съдия Шекерджиев взе участие като лектор в рамките на регионално обучение „Корупционни престъпления“, 21.04.2017 г., гр. Варна, както и като лектор в рамките на регионално обучение „Автотранспортни престъпления“ за съдиите от Окръжен съд – Кюстендил, 29.09.2017 г., гр. Кюстендил.

Обучения в рамките на програмата за задължителна начална квалификация на новоназначени съдии на районно ниво/задължителна текуща квалификация на съдии, повишени от районно на окръжно ниво

Съдия Валя Рушанова беше лектор в рамките на програмата на задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии в НИП по темите „Престъпления против стопанството“ и „Престъпления против дейността на държавните органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции“, 28 и 31.03.2017 г., НИП.

Съдия Красимир Шекерджиев беше лектор в рамките на програмата на задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии в НИП по тема „Транспортни престъпления“, 24.04.2017 г.

Съдиите Бисер Троянов и Петя Шишкова бяха лектори в рамките на програмата за задължителна начална квалификация на новоназначени съдии на районно ниво на семинар по тема „Наказателно право – обща част“, 23 – 27.10.2017 г., НИП.

Съдиите Лада Паунова и Валя Рушанова бяха лектори в рамките на програмата за задължителна начална квалификация на новоназначени съдии, повишени от районно в окръжно ниво, по тема „Наказателен процес“, 4 – 6.12.2017 г., НИП.

Дистанционни обучения на НИП

През м. октомври 2017 г. съдия Елена Авдева беше лектор в дистанционно обучение на тема „Етични предизвикателства в работата на магистратите“.

Пилотна инициатива на НИП, свързана с изследователска работа в областта на наказателното право

Съдия Лада Паунова беше поканена да се включи като ръководител на изследователския проект „Престъплението „Измама“. Съдебна практика. Материалноправни и процесуални проблеми“. Проектът е насочен към проучване и анализ на достъпната за участниците съдебна практика в областта на производствата по обвинение за измама. Основна задача на участниците е да предоставят достъпната за тях практика с цел обмен на идеи, мнения и обсъждане на проблеми чрез средствата на онлайн платформата за електронно обучение на НИП. На основата на споделения опит с помощта на ръководителя на проекта ще бъде формиран общ анализ на обхванатата практика и ще бъдат очертани перспективи в работата по проблемите, свързани с производствата по обвинение за измама. Резултатът от работата на изследователската група ще бъде оформен като анализ на съдебната практика по разглежданата тема и ще бъде достъпен под формата на електронна публикация сред общите съдилища в страната. При проявен интерес изградената изследователска общност може да продължи да функционира и след приключването на проекта, като магистратите, взели участие в тази пилотна инициатива, периодично ще допълват разработения

анализ с подбрана от тях съдебна практика. Периодът за провеждане на изследователската работа е от 03.04. до 03.10.2017 г.

Проведени обучения във Фондация „Център за обучение на адвокати „Кръстю Цончев“

Съдия Павлина Панова беше лектор на обучения по темата: „Промените в НПК и възобновяване на наказателни дела“ (съвместно с АК – Монтана), 17.11.2017 г.

Съдия Рушанова беше лектор на обучения по темите: „Въззивно и касационно обжалване по наказателни дела“, 19.01.2017 г.; „Измененията в НПК през 2017 г. Практическо приложение“, 07.11.2017 г., гр. София; „Новите промени в НПК“, 24.11.2017 г., гр. Русе.

Съдия Красимир Шекерджиев беше лектор на обучения по темите: „Транспортните престъпления – актуална съдебна практика“ I и II част, 14 и 15.02.2017 г.; „Специални разузнавателни средства“ – за АК – Стара Загора, 18.02.2017 г.; „Възобновяване на наказателни дела. Практически аспекти на приложение на институтите на давността и реабилитацията по НПК“, за АК – Варна, 18.03.2017 г.

Участия в международни/национални конференции, срещи и обучения

В периода 6 – 8.03.2017 г. британските юристи сър Станли Бартън и сър Стивън Силбър бяха на работно посещение в София. В рамките на визитата им на 06.03.2017 г. беше проведена работна среща, в която участваха и съдии от Наказателната колегия. Работната среща беше посветена на темата „Формализъм в наказателното производство и писането на съдебни решения, етика и дисциплинарни производства“.

В периода 13 – 14.03.2017 г. в гр. София съдия Невена Грозева и съдия Красимира Медарова взеха участие в двудневен семинар на МП съвместно с Норвежката съдебна администрация на тема „Мотивиране на съдебните актове с практика на ЕСПЧ – как да се избягнат нарушения на Конвенцията“.

На 16.03.2017 г. съдии от НК взеха участие в организираната от ВКС конференция на тема „Румънският опит: антикорупционни институции и мерки“. Основен лектор на форума бе г-жа Лаура Кьовешки – главен прокурор на румънската Национална антикорупционна дирекция.

На 5.04.2017 г., във връзка с международно състезание ТЕМИС, организирано в рамките на Европейската мрежа за съдебно обучение, чиято международна част през отчетната година беше проведена в България – НИП, съдия Панова взе участие като член на журито в генералната репетиция на българския отбор във връзка с неговата презентацията. След изслушване презентацията на отбора от нейна страна бяха дадени насоки и препоръки по темата.

На 18.04.2017 г. съдии от НК на ВКС взеха участие в обучение на НИП на тема „Актуални тенденции в практиката на ЕСПЧ по наказателноправни въпроси“ с лектор – съдия Йонко Грозев от ЕСПЧ.

На 27.04.2017 г. съдия Павлина Панова взе участие в лекция на тема: „Защита правата на човека – между Страсбург и Люксембург“, представена от доц. д-р Александър Корнезов – съдия в Общия съд на ЕС, Фондация „Център за обучение на адвокати „Кръстю Цончев“.

На 29.05.2017 г. в НИП беше проведена работна среща по правните и практически положения на националната позиция на България по Директива 2014/41/ЕС на ЕП и на Съвета от 03.04.2014 г. относно Европейска заповед за разследване по наказателноправни въпроси. Работният форум беше инициран от Националната съдебна мрежа за международно сътрудничество по наказателни дела, създадена с решение на ВСС по Протокол № 33/30.07.2015 г. Провеждането на срещата бе одобрено с решения на Съдийската и Прокурорската колегия на ВСС. Сред участниците беше съдия Павлина Панова, в качеството ѝ на ръководител на НК на ВКС, а също и национален представител в Съвместния надзорен орган на Евроджъст.

На 04.10.2017 г. ВКС проведе ден на отворени врати. В Съдебната палата гостуваха ученици от Софийската професионална гимназия по електроника „Джон Атанасов“. От страна на НК на ВКС с презентация участва ръководителят на колегията, съдия Павлина Панова, която след това отговаря на въпроси на учениците.

На 30.10.2017 г. в сградата на НИП беше проведена кръгла маса, посветена на прилагането на чл. 5 от КЗПЧОС в българското законодателство и практика. В рамките на дискусиите се обсъдиха противоречията в правораздавателната практика по чл. 1 и чл. 2 от ЗОДОВ във връзка с чл. 5 от Конвенцията, както и наказателноправните аспекти на разпоредбата, предмет на анализ в актуалната практика на ЕСПЧ по дела срещу България. Активно участие в дискусиите взеха съдиите Павлина Панова и Лада Паунова.

На 30.11.2017 г. съдия Павлина Панова взе участие в конференция, организирана от омбудсмана на Република България, по повод на двадесет и пет години от ратификацията на Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи. Темата на форума бе: „Европейските стандарти за защита правата на човека: влияние на практиката на Съда в Страсбург върху националното законодателство и институциите“.

Текущо обучение на съдиите от Наказателна колегия на ВКС, организирано от НИП

На 01.03.2017 г. в сградата на Съдебната палата беше проведено обучение на тема „Наказателноправна защита на културното наследство. Престъпления по чл. 227а – чл. 278б от НК“ с лектор д-р Щерьо Ножаров.

Обучение за съдиите от ВКС на тема „Прилагане на правото на ЕС от съдиите във върховните съдебни инстанции“, организирано от НИП по проект „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието“, беше проведено на 10.03.2017 г. в сградата на Съдебната палата. Лектори бяха съдия Александър Арабаджиев от Съда на ЕС, както и съдия Александър Корнезов от Общия съд на ЕС. Бяха разгледани задълженията на националния съдия, произтичащи от правото на ЕС: принцип на предимство на правото на ЕС; директен ефект на правото на ЕС; задължение на националния съд за тълкуване на националното право в светлината на правото на ЕС; задължения на националния съд при разглеждане на иск за обезщетяване на вреди, причинени от нарушаване на правото на ЕС от страна на държава членка; система на ЕС за защита на основните права; Харта за основните права на ЕС – права, гарантирани с

хартата; практически въпроси, свързани с нейното приложение; преюдициалното запитване в контекста на развитието на съдебната практика на върховните съдилища; специфика при прилагането на преюдициалното запитване в наказателното производство – преглед на актуалната практика на Съда на ЕС. На обучението присъстваха и съдебните помощници от колегията.

В рамките на Програмата за модулно обучение на НИП за съдиите от ВКС и прокурорите от ВКП по право на ЕС в периода 6.06. – 4.07.2017 г. в сградата на Съдебната палата беше проведен курс от 5 лекции с водещи лектори по право на ЕС: проф. д-р Жасмин Попова от Института за държавата и правото при Българската академия на науките, преподавател на ПУ „Паисий Хилендарски“, и гл. ас. д-р Станислав Костов – преподавател по право на ЕС в СУ „Климент Охридски“. Темите на лекциите бяха посветени на: институционалната структура на ЕС и нормотворческия процес в ЕС; компетентност на ЕС и източници на правото на ЕС; прилагане на правото на ЕС от националните юрисдикции; Харта на основните права на ЕС; сила на пресъдено нещо на окончателните съдебни актове, които противоречат на правото на ЕС; запазване на окончателните административни актове, които противоречат на ЕС; извъндоговорна отговорност на държавите за вреди, причинени в резултат от нарушение на правото на ЕС; производство за преюдициални запитвания; преки иски пред Съда на ЕС. В проведения цикъл от обучения освен съдиите участие взеха и съдебните помощници от Наказателната колегия.

Във вътрешния сайт на ВКС, секция „Актуално“, Наказателна колегия, периодично се публикуват статии по въпроси, свързани с наказателното право и процес, права на човека, съдебна практика на Европейския съд по правата на човека и Съда на Европейския съюз, както и такива, свързани с актуалното развитие на международното и европейско наказателно право.

е) Ангажменти на съдиите от Наказателната колегия в държавни изпитни сесии

Двадесет и пет съдии са участвали в държавни изпитни сесии в СУ „Св. Климент Охридски“, Университета за национално и световно стопанство, Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“, Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, Югозападния университет „Неофит Рилски“ и Министерството на правосъдието, като петима от съдиите са участвали в държавни изпити в по два университета. През 2017 г. участие в изпитните комисии взеха съдиите: Павлина Панова, Капка Костова, Красимир Харалампиев, Галина Захарова, Вероника Имова, Евелина Стоянова, Ружена Керанова, Елена Авдева, Татяна Кънчева, Николай Дърмонски, Блага Иванова, Жанина Начева, Теодора Стамболова, Мина Топузова, Даниела Атанасова, Бисер Троянов, Румен Петров, Антоанета Данова, Лада Паунова, Галина Тонева, Петя Шишкова, Мая Цонева, Валя Рушанова, Милена Панева, Христина Михова.

ж) Работна група относно натовареността на Наказателната колегия на ВКС за периода 2013 – 2017 година

Със Заповед № 2906/30.11.2017 г. на председателя на ВКС беше сформирана РГ в състав: Капка Костова, Красимир Харалампиев, Галина Захарова, Антоанета Данова и Лада Паунова, която да установи: адекватността на натовареност на Наказателната колегия на ВКС с оглед на вида, характера, броя на делата, постъпващи в нея от 2013 г. до 2017 г.; наличието или липсата на възможност за намаляване на натовареността на съдиите от НК на ВКС и начина на постигането му. Създаването на РГ е във връзка с Пътната карта за изпълнение на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система, приета с Решение на МС № 229/22.04.2016 г., Мярка 3.6.2, която предвижда „План за намаляване натовареността на ВКС“, отговорен за изпълнението на който е ВКС. Дейността на РГ приключи с изготвянето на анализ на констатациите за натовареност на съдиите и проект на мерки за преодоляването на прекомерната натовареност, ако бъде констатирана такава.

Докладът за натовареността на НК на ВКС за периода 2013 – 2017 г. е изготвен на 02.02.2018 г. В него е направен преглед на: кадровата обезпеченост на Наказателната колегия и дейността по разглеждане и решаване на делата; тълкувателната дейност на НК на ВКС по уеднаквяване на съдебната практика за периода 2013 - 2017 година; участия на съдиите в работни групи и други мероприятия, при изготвяне на становища от името на ВКС, ангажименти в държавни изпитни сесии, сътрудничество с НИП. Анализирани са данните и са формулирани следните основни изводи:

„Към настоящия момент средната натовареност на съдиите в НК с оглед съотношението на общия брой постъпващи дела за разглеждане спрямо всички съдии може да бъде преценена като нормална.

Натовареността на съдиите от НК с оглед броя на делата с фактическа и правна сложност е завишена.

Необходимостта да се осигури разумен баланс между количествените и качествените аспекти на работата, която извършват съдиите от НК, налага:

- да се запази ангажираността на колегията в очертаните насоки, включително при поддържане на практиката председателите на отделенията да изготвят разпореждания за отказ при отсъствие на необходимите предпоставки за образуване на касационни производства (вместо да се образуват дела, които впоследствие съставите да прекратяват);

- да се укрепи кадровият потенциал на колегията чрез числено увеличение на съдийския щат с две бройки и съответно увеличение на броя на съдебните помощници, за да се постигне съотношение спрямо съдиите 1:2;

- да се запази Аналитичното звено като самостоятелна структурна единица в състав от двама съдии при освобождаването им от пряката дейност по разглеждане на дела за определен срок и зачисляване на постоянен съдебен помощник;

- при тълкувателната дейност да се използват интелектуалните услуги на външни експерти при осигуряване на финансов фонд за разумно възмездяване на труда им;

- да се обсъди възможността за инициране на законодателни промени в: НПК – отмяна на чл. 340, ал. 3, нова редакция на чл. 422, ал. 1 т. 5; други закони, предвиждащи участия на съдии от ВКС в съвети, комисии и пр.

Считаме, че подобно решение генерално и в перспектива ще разреши проблема с натовареността за продължителен период от време. Независимо от намаляването и освобождаването от постъпление на определени съдии, включително включените двама в Аналитичното звено, при такъв общ брой съдии може да се очаква насрочване и разглеждане на постъпващите дела в относително експедитивни срокове при разумна персонална натовареност на съдиите от по средно четири броя дела месечно, въпреки повишената им сложност, както и пълноценно и качествено участие в тълкувателната дейност на колегията. В същото време безпроблемно ще функционира Аналитичното звено на колегията, освобождавайки почти напълно ресурса на останалите колеги за пряката им работа по разглеждане и решаване на делата и общо осъществяваната тълкувателна дейност.“

з) Участие в проверка на организацията и дейността на Апелативния специализиран наказателен съд (АСНС)

Комисия, назначена със Заповед № 420/22.02.2017 г. на председателя на ВКС, в състав: председател – Лозан Панов, и членове – съдиите Мина Топузова и Бисер Троянов от НК на ВКС, извърши проверка на организацията и дейността на АСНС, като на 02.03.2017 г. представи своя доклад. Документът е представен от членовете на комисията и на съдиите от АСНС на 02.03.2017 г. Публикуван е в страницата на ВКС – рубрика „За съда“, „Анализи и доклади“.

6. АДМИНИСТРИРАНЕ НА ДВИЖЕНИЕТО НА НАКАЗАТЕЛНИТЕ ДЕЛА ОТ ОБРАЗУВАНЕТО ДО ПРИКЛЮЧВАНЕТО ИМ

Към 2017 г. съдебните помощници в НК по щат са девет, като в края на годината са заети осем щатни бройки, а деветият помощник е в дългосрочен отпуск за отглеждане на дете. От м. септември един от помощниците започна обучението си в НИП след успешно представяне на конкурса за младши съдии. В началото на м. октомври 2017 г. започна работа новоизбраният след проведен конкурс съдебен помощник.

През 2017 г. съдебните помощници подпомагаха съдиите в колегията. С Разпореждане № 111/29.12.2016 г. на ръководителя на Наказателната колегия беше създадена следната организация в работата на съдебните помощници, с оглед равномерното им натоварване и оптимизиране работата на съдиите в отделенията. Те подпомагат председателите на отделения и дейността на съдиите в тях, както следва: за Първо н. о. съдебни помощници Илина Чобанова и Милен Ласкин; за Второ н. о. – съдебни помощници Атанас Настев, Димитър Цончев и Силвия Тачева; за Трето н. о. – съдебни помощници Сандра Младенова, Константина Христова и Иван Киримов. Председателят на колегията се подпомага от съдебен помощник Елена Вичева. С Разпореждане № 72/ 31.10.2017 г., важащо до края на календарната

година, с оглед напускането на съдебния помощник Димитър Цончев и оптимизиране на работата в колегията, е направена промяна, като председателят на колегията се подпомага от съдебните помощници Елена Вичева и Сандра Младенова.

Съдебните помощници: проверяват предпоставките за образуване на производство пред ВКС по постъпилите дела и изготвят писмени проекти за разпореждания – за образуване на производство пред ВКС/за отказ от образуване на производство пред ВКС; изготвят проекти на други разпореждания и отговори по жалби и молби на граждани; изготвят проекти на решения/определения по образувани пред ВКС производства по реда на Глава двадесет и трета и Глава тридесет и трета от НПК; изготвят проекти на определения по образувани пред ВКС частни наказателни производства и др. Всички съдебни помощници от Наказателната колегия, при възлагане от нейния председател, извършват проучвания на необходимостта от тълкувателна дейност на ОСНК на ВКС. През 2017 г. продължи участието на съдебните помощници в текущи семинари и дистанционни обучения на НИП, предназначени за съдии и съдебни помощници: „Гражданският иск в наказателния процес“, „Наказателноправна защита на жертвите от престъпление“, „Изпълнение на наказанията“, „Експертиза на алкохол и упойващи вещества на водачите на МПС“ и др.

През 2017 г. в НК работят общо 13 служители на специализираната администрация: шест съдебни секретари – по двама за всяко от трите наказателни отделения, както и един секретар на Наказателната колегия; двама куриери – общо за трите наказателни отделения; четири деловодители – по един за всяко от отделенията, както и един в адвокатската стая.

7. ИНСТАНЦИОНЕН КОНТРОЛ. КАЧЕСТВО НА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ

а) Апелативни съдилища

През отчетния период е извършена проверка от касационната инстанция на 607 съдебни акта, постановени от апелативните съдилища в страната. В сравнение с предходните години, съотношението е следното:

Година	Постъпили дела от апелативните съдилища, свършени от ВКС
2017	607
2016	628
2015	743

Както и през предходния отчетен период, най-много разгледани от ВКС дела, постъпили от апелативните съдилища, има от АС – София (195), следван от АС – Варна (117), АС – Пловдив (103), АС – Велико Търново (80), АС – Бургас (63), Военно-апелативния съд (ВоАС) – 25, и АСНС (24).

За поредна година се затвърждава тенденцията по-голямата част от съдебните актове на апелативните съдилища да бъдат оставяни в сила, което

е траен показател за високото качество на правораздавателната дейност в тези съдилища. Тенденцията през последните три години в тази насока е отразена в следната таблица:

Година	Оставени в сила съдебни актове на апелативните съдилища
2017	379
2016	364
2015	467

С оглед на правомощията на касационната инстанция по чл. 354, ал. 1 – 3 от НПК статистиката сочи, че от постъпилите актове на апелативните съдилища през 2017 г. 379 бр. или 65,34% са били потвърдени. В сравнителен план процентът на потвърдени съдебни актове спрямо 2016 и 2015 г. се е увеличил, като е надвишил броя на потвърдените съдебни актове през 2015 г. (2016 г. – около 58% оставени в сила въззивни решения, а през 2015 г. – 63%). В процентно съотношение с най-много оставени в сила съдебни актове е АСНС – с 82,61%, следван от АС – Пловдив – 72,72%, АС – София – 71,74%, АС – Бургас – 60%, АС – Велико Търново – 57,69%, АС – Варна – 57,14% и ВоАС – 45,83%. Във връзка с изложените статистически данни се констатира, че през 2017 г. повече от 57% от съдебните актове на апелативните съдилища са оставени в сила от касационната инстанция, с изключение само на тези, постъпили от ВоАС – 45,83%.

В резултат на касационната проверка актовете по 73 дела са отменени и върнати за ново разглеждане на апелативните съдилища, което представлява 12,59% от общия брой на постъпилите и свършени през 2017 г. дела от апелативните съдилища, при 17,5% през 2016 г. и 14% през 2015 г. Най-много актове са отменени на АС – София (28 бр.), а най-малко – на АСНС (1 бр.). През 2017 г. общо 5 въззивни съдебни акта на апелативните съдилища са отменени от ВКС (по два на АС – Бургас и ВоАС и един – на АС – Варна) и върнати на първата инстанция. Броят на делата, по които подсъдимият е оправдан, е осем. Подробна информация за свършените дела се съдържа в Справка 2.

б) Софийски градски съд и окръжни съдилища

Над два пъти е намалял броят на делата, постъпващи от окръжните съдилища за извършване на контрол от касационната инстанция по реда на Глава двадесет и трета или Глава тридесет и трета от НПК, което е обяснимо предвид измененията на НПК, в сила от 13.06.2015 г., с които е направена промяна в разпоредбата на чл. 424 от НПК и е променена подсъдността на делата, разглеждани по реда на Глава тридесет и три от НПК „Възобновяване на наказателни дела“, образувани по искане за възобновяване на наказателно дело на основание чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК:

Година	Постъпили дела от ОС/СГС/СНС, свършени от ВКС
---------------	--

2017	281
2016	280
2015	640

Отделно от тези 281 бр., през 2017 г. са свършени и 73 бр. дела, постъпили от окръжните съдилища за промяна на местна подсъдност. От свършените през отчетния период 281 дела 61 бр. са постъпили във ВКС по искания за възобновяване. През отминалата година се запазва тенденцията за най-голям относителен дял на делата, постъпващи от СГС – 86 бр., следван от ОС – Благоевград – 23 бр., ОС – Пловдив – 14 бр., по 12 бр. от ОС – Бургас и ОС – Русе, по 11 бр. от ОС – Варна и ОС – Перник, по 10 бр. от ОС – Плевен, ОС – София и ОС – Стара Загора.

Най-малко дела през 2017 г. (без делата за подсъдност) са постъпили от окръжните съдилища в Сливен (1 бр.), СНС (1 бр.), Габрово (2 бр.), Добрич (2 бр.), Монтана (2 бр.) и Смолян (2 бр.).

Статистиката сочи, че от постъпилите 220 актове на окръжните съдилища по Глава двадесет и трета от НПК през 2017 г. са били потвърдени 135 броя (61,36%).

В общи линии е запазена наблюдаваната и от предходния отчетен период тенденция по отношение на упражнените правомощия на ВКС по Глава двадесет и трета от НПК спрямо контролираните съдебни актове. През 2016 г. с най-добри показатели от съдилищата, от които са постъпвали повече актове, е СГС – 49 бр. оставени в сила от общо 78 постановени съдебни акта, което в процентно отношение представлява 62,82%, ОС – Благоевград – 12 бр. оставени в сила от общо 20 бр. постановени съдебни акта, което в процентно съотношение е 60%, ОС – Бургас – 6 бр. оставени в сила от общо 10 бр. постановени съдебни акта (60%), ОС – Пловдив – 6 бр. оставени в сила от общо 12 постановени съдебни акта или 50%, ОС – Русе – 6 бр. оставени в сила от общо 12 постановени съдебни акта или 50%. С най-добри показатели през 2016 г. са били ОС – Благоевград и СГС, а през 2015 г. – ОС – Благоевград, СГС и ОС – Пловдив.

Наблюдаваните процеси имат своето обяснение преди всичко с предприетите от ръководствата на съдилищата мерки за повишаване на професионалната квалификация на съдиите. Уеднаквяването на съдебната практика, предмет на тълкувателната дейност на ВКС, както и изпратените становища на ОСНК по спорни въпроси през отчетната и предходните години, рефлектира положително върху качеството на съдебната дейност.

През отчетния период спрямо постъпилите общо 220 дела по Глава 23 от НПК 20% са били отменени (44 бр.). Относителният дял на отменените дела е близък до този през 2016 г., когато е бил 22%. Най-много отменени актове са постановени по дела от ОС – Ямбол (50%), ОС – Благоевград (30%), ОС – Велико Търново и ОС Видин – по 25%, ОС – Бургас и ОС – София – по 20%. Тази статистика сочи на необходимост от повишаване на квалификацията на съдиите в тези райони, включването им както в централизирани обучения на НИП, така и на регионално ниво с оглед конкретните нужди на правораздаването в тези райони на страната.

в) Районни съдилища

През отчетната година в Наказателната колегия на ВКС са свършени общо 324 дела, постъпили от районните съдилища в страната, от които 281 са по частни производства, а 36 – по искания за възобновяване. По този повод следва да се отбележи, че видно от Справка 3.1 (разгледана подробно в настоящия отчетен доклад) касационните частни дела по чл. 43, т. 3 от НПК са намалели незначително спрямо 2016 година.

8. ИЗВОДИ

И през 2018 година основен приоритет на Наказателната колегия на ВКС следва да остане уеднаквяването на съдебната практика с цел еднаквото приложение на процесуалните правила и материалноправните наказателни норми. Основно средство за постигане на тази цел, освен инстанционния контрол, остава тълкувателната дейност. Следва да се активизира инициативата на субектите по чл. 125 от ЗСВ, както и потенциала на съдебните помощници за проучване на противоречивата съдебна практика. Задълбочаването на тълкувателната дейност трябва да се възприема от съдиите и от обществото като безспорен принос за върховенството на закона.

Съдиите от Наказателната колегия отговорно и своевременно трябва да съдействат с компетентността си за провеждането на съдебната реформа в страната. Основен гарант за проява на активността им следва да бъде утвърждаване на капацитета на Аналитичното звено към колегията и осигуряване на достатъчна обективна възможност за участието му в работните групи за изменение на наказателното процесуално и материално законодателство.

Според ръководителя на колегията трябва да се увеличи постъпателно броят на съдебните помощници, като се достигне брой, обезпечаващ поне един помощник, подпомагащ двама съдии. Помощниците трябва да продължат да се утвърждават като ценен ресурс, подпомагащ не само работата на съдиите по конкретни дела, но и аналитичната дейност на колегията.

През 2018 година в резултат на проучване на мнението на съдиите от страната и на собствените си наблюдения от прилагането на измененията на Наказателно-процесуалния кодекс Наказателната колегия трябва да предложи и предприеме действия по инициране на належащи изменения в този закон.

Според ръководителя на колегията трябва да се обезпечат ресурси от бюджета на ВКС за използване на интелектуалния капацитет на външни за съда експерти при изготвяне на становища до Конституционния съд и Народното събрание, за подготовка на предложения за промени в законодателството и други нетипични за правораздавателната работа на съдиите дейности.

II. ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ

Статистически данни за делата за разглеждане през 2017 г. в Гражданската колегия на Върховния касационен съд и за свършените дела през годината

Несвършени дела към 1 януари 2017 г. От тях: - касационни дела - частни производства	2 665 бр. 2 426 бр. 239 бр.
Постъпили преписки през 2017 г. Прекратени преписки Дела, образувани през отчетния период Дела, образувани в предходни години, преразпределени през 2017 г. Дела, постъпили през отчетния период От тях: - касационни дела - частни производства	6 085 бр. 899 бр. 5 186 бр. 71 бр. 5 257 бр. 3 665 бр. 1 592 бр.
Общ брой на делата за разглеждане през 2017 г. От тях: - касационни производства - частни производства	7 922 бр. 6 091 бр. 1 831 бр.
Свършени дела през 2017 г. От тях: - свършени касационни дела - свършени частни производства	5 289 бр. 3 817 бр. 1 472 бр.
Несвършени дела към 31 декември 2017 г. От тях: - касационни дела - частни производства	2 473 бр. 2 206 бр. 267 бр.

1. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

През 2017 г. структурата на Гражданската колегия на Върховния касационен съд функционираше, както и през предходните 2016 г. и 2015 г. – четири отделения, във всяко от които съдиите бяха разпределени в постоянни 3-членни състави. Делата бяха разпределяни по реда на чл. 9 от Закона за съдебната власт съобразно специализацията на съдиите, установена от 01.01.2009 г., както следва: в Първо и Второ отделения – дела, образувани по вещноправни спорове и делби, а в Трето и Четвърто отделения – дела по облигационноправни и трудовоправни спорове. С оглед на необходимостта от промени в разпределението на част от делата (частни производства по чл. 274, ал. 2 и 3 ГПК и молби за отмяна на влезли в сила решения), разглеждани в Гражданската колегия на ВКС по начин, по който максимално да се отчита установената специализация на съдиите по

материя, със Заповед № 452/24.02.2017 г., считано от 01.03.2017 г., бяха отменени Заповед № 785/30.05.2012 г. и Заповед № 2051/11.12.2013 г. на председателя на ВКС, в частта относно постъпващите в Гражданската колегия молби за отмяна и беше възложено на ръководителя на Гражданската колегия да организира разпределението на частните производства и молбите за отмяна съобразно установената специализация на отделенията в Гражданската колегия. Съгласно Разпореждане № 21/28.02.2017 г. на ръководителя на колегията от 01.03.2017 г. постъпващите частни жалби по чл. 274, ал. 2 и 3 ГПК и молбите за отмяна на влезли в сила решения по чл. 303 и чл. 304 ГПК се разпределят между съдиите съобразно установената в колегията специализация според вида на делото на основание Заповед № 1015/27.05.2008 г. на председателя на ВКС.

През 2017 г. в Гражданската колегия на ВКС са работили общо 48 съдии, като през отчетния период настъпиха следните промени в персоналия: съдия Капка Юстинианова, считано от 01.09.2017 г., беше освободена от длъжност поради пенсиониране, както и съдиите Любка Богданова, Ценка Георгиева от 01.11.2017 г. (същите са участвали в работата на колегията само през м. октомври след изтичане на едногодишния им мандат като членове на Комисията по атестирането и конкурсите (КАК) при Съдийската колегия на ВСС). Съдия Олга Керелска беше освободена от длъжност поради избирането ѝ за член на Висшия съдебен съвет. Съдиите Бонка Дечева и Любка Андонова бяха избрани за членове на КАК при Съдийската колегия на ВСС и встъпиха в длъжност, считано от 03.10.2017 г. През годината бяха извършени промени в съставите на колегията, както следва: Шести състав в Четвърто отделение на колегията беше закрит, като съдия Марио Първанов и съдия Маргарита Георгиева преминаха в Трето гражданско отделение на ВКС, а съдия Ерик Василев – в Четвърто гражданско отделение. След преместването съдия Марио Първанов заседава в състав със съдиите Илияна Папазова и Майя Русева. В Трето гражданско отделение в състава на съдия Светла Димитрова и Даниела Стоянова на мястото на съдия Капка Юстинианова заседава съдия Геника Михайлова от Първо гражданско отделение на ВКС. В състава на съдия Мария Иванова в Трето гражданско отделение на ВКС на мястото на съдия Олга Керелска заседава съдия Жива Декова, а на мястото на съдия Ваня Атанасова, поради преместването ѝ в Първо гражданско отделение на ВКС, заседава съдия Маргарита Георгиева. Съдия Ерик Василев в Четвърто гражданско отделение на ВКС заседава в състав със съдиите Веска Райчева и Светла Бояджиева. Съдия Ваня Атанасова от Трето гражданско отделение на ВКС премина в Първо гражданско отделение на ВКС и заседава със съдиите Жанин Силдарева и Дияна Ценева. Промените в съставите в отделенията на Гражданската колегия бяха извършени след проведен Пленум на ВКС на 25.09.2017 г. и, считано от 02.10.2017 г., беше издадена Заповед № 2141/29.09.2017 г. на председателя на ВКС за персонални промени в съставите на Гражданската колегия на ВКС, както и в подреждането на съставите по отделения. Последиците от тази заповед на председателя, свързани с разглежданите от преместените съдии дела, бяха уредени с Разпореждане № 183/02.10.2017 г. на заместника на председателя на ВКС и

ръководител на Гражданската колегия.

Към 31.12.2017 г. съдиите са разпределени по отделения, както следва: в Първо отделение – 9 съдии; във Второ отделение – 9 съдии, включително заместникът на председателя на Върховния касационен съд и ръководител на колегията; в Трето отделение – 15 съдии; в Четвърто отделение – 15 съдии. Предвид намаляването на броя на съдиите в Гражданската колегия, както и продължителното отсъствие по болест на съдия Маргарита Соколова, от 02.10.2017 г. на нейно място във ВКС беше командирована със Заповед № 2147/29.09.2017 г. на председателя на ВКС Емилия Донкова, съдия в Окръжен съд – София.

Във връзка с освобождаването на места за длъжността „съдебен помощник“ през отчетната година беше проведен конкурс за назначаване на съдебни помощници в ГК. Конкурсът беше проведен въз основа на Заповед № 1791/ 28.07.2017 г. на председателя на ВКС след проведен тест и събеседване, като бяха назначени петима съдебни помощници, от които единият по заместване. С оглед на променения състав на съдебните помощници с Разпореждане № 211/06.11.2017 г. на и. ф. заместник на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия беше извършено разпределението на съдебните помощници за подпомагане на дейността на съдиите от колегията.

2. ПОСТЪПЛЕНИЯ

а) Организация по образуване и насрочване на делата

Със Заповед № 40 от 09.01.2017 г. на председателя на ВКС, с оглед на изпълнение на принципа на случайния подбор при разпределяне на делата и преписките във ВКС чрез електронно разпределение посредством централизираната система за разпределение на делата, беше изменено Приложение № 2, неразделна част от Заповед № 2492/23.12.2015 г., представляващо списък на служителите, които извършват технически дейности по разпределението на делата. Със Заповед № 143/02.02.2017 г. на председателя на ВКС, с цел регламентиране на отговорностите по администриране на вътрешните актове на съда, беше разпоредено да се поддържат и съхраняват хронологично подредени регистри, отделно за всяка от трите колегии на ВКС, на всички писмени разпореждания на председателите на колегии, засягащи организацията на работа.

С оглед на своевременното насрочване на делата за разглеждане във ВКС със Заповед № 2100/21.09.2017 г. на председателя на ВКС беше възложено на заместник-председателите и ръководители на Гражданската колегия и Търговската колегия на ВКС да извършат проверка за изпълнението на Заповед № 974/24.06.2015 г., изменена със Заповед № 838/18.05.2016 на председателя на ВКС, като представят справка за насрочените за разглеждане в открити и закрити съдебни заседания дела в колегиите. След извършената проверка не се установиха съществени несъответствия в броя на насрочените дела за открити и закрити съдебни заседания на съдия.

С Разпореждане № 6/20.01.2017 г. на заместника на председателя на

ВКС и ръководител на Гражданската колегия, предвид необходимостта от поддържане на Автоматизираната система за управление на делата (АСУД) по начин, който да осигурява точна информация за приключване на образуванията в Гражданската колегия дела, беше разпоредено във всички случаи, при които състав на Гражданската колегия е постановил съдебен акт, подлежащ на обжалване пред друг тричленен състав, при постъпване на частна жалба и образуване на частно производство по нея, резултатът от обжалването да се докладва на съдията докладчик по първоначалното дело, като относно начина на нанасяне в АСУД по отношение на влязъл в сила съдебен акт за прекратяване на делото, респективно за оставяне без разглеждане на жалбата или молбата, беше указано, че в тези случаи делата не следва да се отчитат като свършени преди влизане в сила на определението.

С Разпореждане № 8/26.01.2017 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, предвид необходимостта от осигуряване на еднаква натовареност на служителите от специализираната администрация на ГК на ВКС, както и улесняване на страните и техните процесуални представители при получаване на информация по образуванията в Гражданската колегия дела, считано от 27.01.2017 г., беше разпоредено във всички случаи на промяна на докладчика по вече образувано дело в АСУД същото да продължава да фигурира като дело на първоначалното отделение в ГК, независимо дали новият докладчик е съдия в същото или в друго отделение. Във всички случаи на смяна на докладчика да се нанасят необходимите корекции в Централизираната система за случайно разпределение на делата с цел осигуряване на равномерно разпределение на новопостъпващите дела между съдиите от колегията.

С Разпореждане № 21/28.02.2017 г. на ръководителя на колегията, издадено в изпълнение на Заповед № 452/24.02.2017 г. на председателя на ВКС, от 01.03.2017 г. в Гражданската колегия постъпващите частни жалби по чл. 274, ал. 2 и ал. 3 ГПК и молби за отмяна на влезли в сила решения по чл. 303 и чл. 304 ГПК се разпределят между съдиите съобразно установената в колегията специализация, според вида на делото на основание Заповед № 1015/27.05.2008 г. на председателя на ВКС.

Предвид необходимостта от осигуряване на равномерна натовареност на съдебните помощници в Гражданската колегия бяха издадени редица разпореждания от ръководителя на колегията № 12/06.02.2017 г., № 23/28.02.2017 г., № 24/06.03.2017 г., № 28/13.03.2017 г., № 46/12.05.2017 г., № 59/01.06.2017 г., № 179/27.09.2017 г. и др.

Във връзка с предстоящото освобождаване от длъжност на съдия Капка Юстиниянова поради пенсиониране с Разпореждане № 35/13.04.2017 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия съдия Юстиниянова беше спряна от участие в списъка за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав по частни производства по постъпващите в Гражданската колегия на ВКС частни дела, считано от 13.04.2017 г.

С оглед на продължителното отсъствие поради заболяване на съдия Маргарита Соколова с Разпореждане № 61/05.06.2017 г. на председателя на

колегията от 06.06.2017 г. съдия Соколова беше спряна от участие в списъка за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав по частни производства по постъпващите в Гражданската колегия частни дела, а по касационните производства, считано от 27.06.2017 г., с Разпореждане № 77/27.06.2017 г. на ръководителя на колегията.

Предвид обстоятелството, че насрочените за закрито съдебно заседание дела, разглеждани по реда на чл. 288 ГПК с докладчик съдия Жанин Силдарева, са с график, запълнен до 23.01.2018 г., докато за останалите съдии от Първо и Второ граждански отделения на ВКС графикът на заседанията на делата за разглеждане по реда на чл. 288 ГПК се запълва за м. декември 2017 г., за да се осигури едновременно насрочване и разглеждане на касационните дела по реда на чл. 288 ГПК, с Разпореждане № 68/16.06.2017 г. на председателя на колегията беше разпоредено за периода от 16.06.2017 г. до 14.07.2017 г. съдия Жанин Силдарева да бъде спряна от участие в списъка за случайно разпределение за определяне на докладчик по касационни дела, по постъпващите касационни жалби в Първи поток на Гражданската колегия на ВКС.

С оглед на избирането на съдия Олга Керелска за член на Висшия съдебен съвет от квотата на съдиите и предстоящото ѝ встъпване в длъжност с Разпореждане № 75/27.06.2017 г. съдия Керелска беше спряна от участие в списъка за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав по касационни производства по постъпващите касационни жалби и молби за отмяна в Гражданската колегия на ВКС касационни дела, считано от 27.06.2017 г., а по частните производства по постъпващите в ГК частни дела, считано от 10.07.2017 г., с Разпореждане № 88/05.07.2017 г.

Предвид необходимостта от обезпечаване на дейността по образуване на постъпващите в Гражданската колегия на ВКС дела през периода на съдебната ваканция от 17.07.2017 г., с Разпореждане № 87/05.07.2017 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия на ВКС беше разпоредено постъпващите дела в Гражданската колегия на ВКС да се образуват по общия ред, като се съхраняват в деловодството на Гражданската колегия и се докладват на съдиите, след завръщането им на работа или след поискване.

С Разпореждане № 89/06.07.2017 г. на ръководителя на колегията, предвид необходимостта от осигуряване изпълнението на функциите на заместник на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, както и администриране дейността на Гражданската колегия през време на отсъствието му за периода на ползването на платен годишен отпуск по време на съдебната ваканция, бяха определени съответните заместници.

Във връзка с необходимостта от организиране работата на Гражданската колегия на ВКС през периода на съдебната ваканция 2017 г., при отсъствието на председателите на отделения, с Разпореждане № 91/07.07.2017 г. на ръководителя на колегията бяха определени заместниците на отсъстващите председатели на отделения, които да образуват постъпващите дела в Гражданската колегия.

Предвид избирането на съдия Любка Андонова за член на Комисията по атестирането и конкурсите при Съдийската колегия на ВСС и

предстоящото ѝ встъпване в длъжност, считано от 13.07.2017 г., с Разпореждане № 93/13.07.2017 г. съдия Андонова беше спряна от участие в списъка за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав по частни и касационни производства по постъпващите частни жалби, касационни жалби и молби за отмяна в Гражданската колегия на ВКС.

Предвид освобождаването от длъжност на съдия Капка Юстиниянова поради пенсиониране с Разпореждане № 122/04.08.2017 г., считано от 07.08.2017 г. съдия Юстиниянова беше окончателно отстранена от списъка на участниците в случайното разпределение за определяне на докладчик и членове на състав по постъпващите в Гражданската колегия частни и касационни дела.

Във връзка с отсъствието на съдия Маргарита Соколова поради заболяване и спирането ѝ от участие в списъка за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав по постъпващите в Гражданската колегия касационни и частни дела, както и предстоящото командироване на съдия Емилия Донкова, съдия в Окръжен съд – София, на мястото на съдия Соколова, считано от 20.09.2017 г., с Разпореждане № 174/20.09.2017 г. на председателя на колегията съдия Маргарита Соколова беше възобновена за участие в списъка за случайно разпределение за определяне на докладчик по касационни производства по постъпващите в колегията касационни дела.

С разпореждане № 180/28.09.2017 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, предвид решението на Пленума на ВКС от 25.09.2017 г. за преместване на съдия Марио Първанов от Четвърто в Трето гражданско отделение на ВКС, на съдия Маргарита Георгиева от Четвърто в Трето гражданско отделение на ВКС, на съдия Геника Михайлова от Първо в Трето гражданско отделение на ВКС и на съдия Ваня Атанасова от Трето в Първо гражданско отделение на ВКС, беше разпоредено, считано от 28.09.2017 г., съдия Марио Първанов и съдия Маргарита Георгиева да бъдат изключени от списъка за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав в Четвърто гражданско отделение на ВКС по касационни и частни производства по постъпващите в ГК частни дела и касационни дела и включени в списъка за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав в Трето гражданско отделение на ВКС по касационни и частни производства, както и съдия Геника Михайлова да бъде изключена от списъка за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав в Първо гражданско отделение на ВКС по касационни и частни производства по постъпващите в ГК частни дела и касационни дела и включена в списъка за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав в Трето гражданско отделение на ВКС, а съдия Ваня Атанасова да бъде изключена от списъка за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав в Трето гражданско отделение на ВКС и включена в списъка за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав в Първо гражданско отделение на ВКС.

С Разпореждане № 184/02.10.2017 г. на председателя на колегията, предвид спиране на съдия Маргарита Соколова от участие в списъка за

случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав по постъпващите в Гражданската колегия частни дела и молби за отмяна, както и командироването на съдия Емилия Донкова, съдия в Окръжен съд – София, на мястото на съдия Маргарита Соколова, със Заповед № 2147/29.09.2017 г. на председателя на ВКС, считано от 02.10.2017 г., беше възстановено участието на съдия Маргарита Соколова в списъка за случайно разпределение за определяне на докладчик по молби за отмяна и частни производства по постъпващите в Гражданската колегия на ВКС частни дела и дела по молби за отмяна.

С Разпореждане № 183/02.10.2017 г. на председателя на колегията беше създадена организация за изпълнение на Заповед № 2141/29.09.2017 г. на председателя на ВКС и решение на Пленума на ВКС от 25.09.2017 г. във връзка с промените в съставите на Гражданската колегия и насрочените дела за открити и закрити съдебни заседания на доклад на съдии, които са с променени постоянни състави и отделения, както и делата, разпределени на доклад на съдия Олга Керелска, освободена от длъжност поради избирането ѝ за член на ВСС и тези на доклад на съдия Любка Андонова поради избирането ѝ за член на КАК при Съдийската колегия. За същите цели беше издадено и Разпореждане № 187/03.10.2017 г. на председателя на колегията по отношение на организацията за разглеждане на допуснати до касационно обжалване дела от съдиите Марио Първанов, Маргарита Георгиева и Ерик Василев, които са с променени постоянни състави съгласно Заповед № 2141/29.09.2017 г. на председателя на ВКС, както и Разпореждане № 201/16.10.2017 г. на ръководителя на колегията.

С оглед на отсъствието на съдия Светлана Калинова поради здравословни причини, считано от 05.10.2017 г., с разпореждане на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия съдия Калинова беше спряна от участие в списъка за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав по частни производства и молби за отмяна по постъпващите в Гражданската колегия на ВКС частни дела и дела по молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения. С оглед на връщането на работа на съдия Светлана Калинова с Разпореждане № 214 от 09.11.2017 г. на ръководителя на колегията съдия Калинова беше възобновена за участие в списъка за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав по частни производства и молби за отмяна по постъпващите в Гражданската колегия на ВКС частни дела и дела по молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения.

През 2017 г. продължи да се изпълнява Заповед № 2631/23.12.2016 г. на председателя на ВКС, с която заместниците на председателя на ВКС и ръководители на колегии са задължени да водят регистър на отводите по чл. 22, ал. 1, т. 6 ГПК, считано от 01.01.2017 г. Във връзка с решение на ВСС по Протокол № 42 от 23.07.2015 г., с което на административните ръководители на съдилищата е указано предприемане на мерки с цел преодоляване на случаите на неоснователни или немотивирани отводи, като с Разпореждане № 5/20.01.2017 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия на секретаря на колегията е възложено, съгласувано със съдебен помощник Доли Недева, да поддържа и актуализира в

електронен формат отводите по чл. 22, ал. 1, т. 6 ГПК, както и да поддържа и съхранява класьор с копия от определенията по чл. 22, ал. 1, т. 6 ГПК.

Със Заповед № 974/24.06.2015 г. на председателя на ВКС бяха утвърдени Правила за насрочване на делата в Гражданската колегия и Търговската колегия на ВКС, насочени към осигуряване на еднаква месечна натовареност на съдиите от Гражданската и Търговската колегии на ВКС. Съгласно правилата месечно на всеки съдия се насрочват по три закрити заседания и не по-малко от едно открито заседание, като в едно закрито заседание се насрочват по четири дела, а в открито заседание – три дела на съдия, за да се осигури еднаква месечна натовареност на съдиите от Гражданската колегия на ВКС. Предвид прехвърлянето на 700 бр. търговски дела от Търговската колегия на ВКС в Гражданската колегия на ВКС със Заповед № 839/18.05.2016 г. и увеличената натовареност на съдиите от колегията, беше изменена т. 2 от посочената заповед, като за закрито заседание вместо по 4 дела, вече се насрочват по 3 бр. дела. Заповедта в този ѝ вид действаше и през отчетния период.

Делата по Закона за кадастъра и имотния регистър и през 2017 г. продължиха да се разпределят между съдиите от Първо и Второ гражданско отделение; делата по Закона за адвокатурата, Закона за нотариусите и нотариалната дейност и Закона за частните съдебни изпълнители се разпределят между съдиите от Трето и Четвърто гражданско отделение; делата по ЗОПДИПД (отм.) и ЗОПДНПИ се разпределят между съдиите от Трето и Четвърто гражданско отделение. И през 2017 г. в програмата за разпределение на делата на случаен принцип продължи да действа механизмът за изравняване на натовареността на съдиите в рамките на календарната година по постъпващите в Гражданската колегия дела по ЗКИР, ЗА, ЗННД, ЗЧСИ, ЗОПДИПД (отм.) и ЗОПДНПИ.

В изпълнение на Заповед № 143/02.02.2017 г. на председателя на ВКС за регламентиране на отговорностите по администриране на вътрешните актове на съда беше разпоредено да се поддържат и съхраняват хронологично подредени регистри, отделно за всяка от трите колегии на ВКС, на всички писмени разпореждания на председателите на колегии, засягащи организацията на работа, като в Гражданската колегия през 2017 г. бяха постановени 237 разпореждания на заместника на председателя и ръководител на Гражданската колегия.

През 2017 г. дейността на съдебните помощници беше регламентирана с разпореждания № 12/06.02.2017 г., № 23/28.02.2017 г., № 24/06.03.2017 г., № 28/13.03.2017 г., № 46/12.05.2017 г., № 59/01.06.2017 г., № 179/27.09.2017 г. и др. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, с което продължи създадената организация, при която съдебните помощници подпомагат съдиите от Гражданската колегия в правораздавателната им дейност, изразяваща се в с проверка редовността на постъпващите книжа, както и с персонално подпомагане на съдиите от колегията чрез изготвяне на проекти за съдебни актове, проучване на правната доктрина и съдебната практика и изпълнение на други задачи във връзка с разглежданите дела, възложени от съдиите, на които са определени да помагат. И през 2017 г. продължи да действа

Разпореждане № 43/07.04.2016 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия предвид необходимостта при разпределяне на делата да се съобразява наличие на основания за отвод не само по отношение на докладчика, но и на членовете на съдебния състав, като на съдебните помощници в колегията беше указано при попълване на проектите за разпореждания за образуване на делата за председателите на отделения да съобразяват, че при наличие на предварително обявено основание за отвод по отношение на съдия от разпределението следва да се изключват и членовете на неговия постоянен състав. Разпореждане № 128/19.08.2016 г. на председателя на колегията, с което съдебните помощници са задължени да извършват проверка на касационните жалби на доклад на съдиите, които подпомагат, като по всяко искане за допускане на касационно обжалване на основание чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК проверяват за наличие на задължителна практика на ВКС (чл. 290 и чл. 274, ал. 3 ГПК) по съответния правен въпрос, беше изменено с Разпореждане № 156/30.09.2016 г. на заместника на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, като беше възложено да се извършва проверка за наличие на съдебна практика по отношение на касационните частни жалби и указана процедурата за това.

Към настоящия момент в Гражданската колегия работят 15 съдебни помощници, като един е в отпуск за отглеждане на дете до 2-годишна възраст.

б) Брой на образуваните дела и средна натовареност на съдиите от Гражданската колегия

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Отдел "ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ, КОМУНИКАЦИЯ И СЪДЕБНА СТАТИСТИКА"
СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА 2017 г. Справка 6.1
Индивидуални параметри за магистратите - движение на делата

1 / 3

ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ НА ВКС ИНДИВИДУАЛНИ ПАРАМЕТРИ ЗА МАГИСТРАТИТЕ - ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЛАТА СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2017 - 31.12.2017. Справка 6.1

Справката е изготвена от отдел ИССКС към ВКС. Вярност на резултатите е осигурена само и единствено съгласно дефинициите и обхвата описани в МЕТОДИКАТА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ във ВКС. Данните са достоверни до толкова, доколкото събитията и обектите са адекватно и своевременно отразени в Деловодната система на съда.

	Брой съдебни дела в края на периода, ОБЩО																								
	Брой съдебни дела общо (6.23 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела - разпоредбата																								
	Брой съдебни дела - определения																								
	Брой съдебни дела - решения																								
	Брой съдебни дела - изисковни дела																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								
	Брой съдебни дела общо (6.16 + 6.17 + 6.18 + 6.19 + 6.20 + 6.21 + 6.22 + 6.23.1 + 6.23.2 + 6.23.3 + 6.24 + 6.25)																								

Мария Иванова	47	8	55	74	40	114	31	24	55	208	71	54	5	4	9	81	37	118	40	8	48	0	18	160	0	178	24	74
Светлана Калинова	44	2	46	83	27	110	27	13	40	185	55	41	8	0	8	71	18	89	51	7	58	1	24	111	0	135	24	61
Гълъбина Генчева	60	12	72	91	33	124	29	24	53	29	71	60	9	6	15	90	38	128	56	7	63	1	28	174	0	202	29	81
Снежанка Николова	52	10	62	84	32	116	23	24	47	3	57	45	7	3	10	70	32	102	64	5	69	2	23	123	0	146	25	70
Марио Първанов	61	6	67	75	40	115	18	23	41	242	70	76	3	4	7	87	37	124	48	8	56	3	16	141	0	157	18	74
Емил Томов	41	3	44	74	41	115	15	24	39	210	64	63	6	4	10	77	35	112	42	6	48	0	13	124	3	140	16	72
Албена Бонева	55	5	60	75	39	114	23	29	52	17	63	49	2	1	3	69	35	104	61	9	70	3	22	138	13	173	30	79
Светла Бонджиева	49	2	51	75	39	114	20	21	41	6	71	65	8	4	12	83	35	118	43	7	50	1	16	144	0	160	21	78
Жива Декова	54	7	61	72	38	110	17	24	41	178	70	68	5	7	12	82	39	121	45	7	52	1	16	137	1	154	17	71
Мими Фурнаджиева	53	7	60	75	40	115	26	25	51	13	65	61	5	3	8	80	40	120	47	6	53	5	26	146	1	173	29	78
Камелия Маринова	49	7	56	83	33	116	24	13	37	8	64	60	3	4	7	78	26	104	52	8	60	1	25	130	3	158	27	71
Здравка Първанова	54	3	57	85	32	117	11	17	28	207	63	69	11	3	14	79	32	111	63	3	66	2	11	120	1	132	14	69
Василка Илиева	43	5	48	74	40	114	6	21	27	2	60	67	7	5	12	68	38	106	46	6	52	0	6	126	6	138	12	74
Теодора Гроздева	53	6	59	86	35	121	30	14	44	14	70	61	7	6	13	84	34	118	53	6	59	2	24	142	1	167	29	71
Илияна Палазова	41	2	43	73	41	114	25	28	53	11	70	63	7	3	10	86	40	126	31	2	33	0	23	150	3	176	23	75
Зоя Атанасова	60	8	68	75	28	103	14	18	32	218	65	66	11	3	14	79	33	112	54	3	57	0	11	130	5	146	13	74
Велислав Павков	38	5	43	73	38	111	20	21	41	173	68	62	8	5	13	82	34	116	27	6	33	0	19	138	3	160	20	74
Веселка Марева	49	5	54	84	36	120	27	19	46	152	66	54	7	5	12	80	32	112	53	4	57	0	24	135	4	163	24	71
Борис Илиев	38	2	40	73	38	111	23	24	47	6	70	63	6	3	9	81	38	119	29	1	30	1	23	135	0	158	26	76
Диана Хитова	53	6	59	72	39	111	9	26	35	4	56	63	15	2	17	78	37	115	46	8	54	5	7	143	1	151	13	74
Боян Цонев	45	6	51	76	41	117	26	24	50	198	67	59	7	4	11	81	39	120	40	6	46	0	27	139	9	175	29	80
Маргарита Георгиева	54	6	60	75	38	113	19	20	39	52	68	60	10	8	18	83	34	117	45	8	53	1	16	141	0	157	21	76
Драгомир Драгнев	38	7	45	73	40	113	19	19	38	6	68	69	4	5	9	81	35	116	34	8	42	5	18	130	0	148	24	71
Владимир Йорданов	45	2	47	85	34	119	30	15	45	183	57	48	5	2	7	73	27	100	56	6	62	1	21	117	2	140	21	72
Геника Михайлова	66	4	70	72	36	108	23	23	46	146	80	64	10	7	17	95	32	127	35	5	40	0	23	141	2	166	26	65
Димитър Димитров	67	14	81	74	38	112	22	23	45	236	60	57	3	0	3	73	32	105	68	15	83	0	21	124	1	146	27	76
Любка Андронova	45	5	50	17	19	36	18	15	33	163	53	44	3	1	4	59	22	81	3	1	4	0	16	97	1	114	17	40
Даниела Стоянова	45	3	48	73	40	113	17	23	40	162	61	62	9	7	16	79	39	118	36	4	40	1	15	131	4	150	20	74
Гертана Никова	60	9	69	86	32	118	22	16	38	153	64	54	5	4	9	74	27	101	69	10	79	4	22	123	5	150	22	69
Майя Русева	44	3	47	76	39	115	21	19	40	210	64	58	10	10	20	80	38	118	40	4	44	1	21	142	2	165	21	75
Ерик Василев	50	7	57	71	38	109	20	25	45	266	71	66	12	2	14	88	37	125	32	4	36	3	20	147	0	167	22	76
Геновева Димитрова	31	0	31	73	37	110	18	18	36	23	71	69	3	3	6	80	31	111	29	5	34	2	16	133	3	152	21	63
Ваня Атанасова	25	1	26	99	30	129	21	17	38	198	63	52	5	4	9	74	25	99	50	3	53	4	18	131	4	153	24	68
Александър Цонев	23	0	23	74	33	107	15	17	32	213	56	51	7	4	11	66	28	94	30	4	34	0	14	116	1	131	15	71
Добрила Василева	5	0	5							0									1	0	1	0					0	1
Теодора Нинова	6	0	6							0																		
Ценка Георгиева	2	3	5	4	0	4	0	1	1	9	4	4	0	0	0	4	1	5	0	2	2	0	0	6	0	6	0	4
Любка Богданова	0	0	0	4	0	4	3	0	3	6	3	0	0	0	0	3	0	3	1	0	1	0	3	5	0	8	3	4
Бонка Дечева	2	1	3							1													1	1	0	2		
Олга Керелска	60	4	64	15	19	34	19	13	32	15	50	39	6	1	7	59	19	78	11	4	15	0	12	85	0	97	6	40
Общо:	2426	239	2665	3665	1592	5257	986	915	1901	6869	3198	2913	308	167	475	3817	1472	5289	2206	267	2473	76	900	6426	102	7428	1041	3518

През 2017 г. в Гражданската колегия на ВКС са образувани 5 186 броя нови дела, а 71 бр. дела, образувани в предходни години и останали неразгледани, са преразпределени през 2017 г., с което общият брой на постъпилите дела през 2017 г. е 5 257 бр. Постъпилите преписки са били 6 085 броя, от които 899 бр. са били прекратени. В сравнение с 2016 г. образуваните дела през 2017 г. са намалели с 1 112 бр. дела (2016 г. – 6 298 бр. дела), като в сравнение с 2015 г. постъпилите в Гражданската колегия преписки са били 7 548 бр., от които прекратени 1 181 бр. В сравнение с 2014 г. намалението на делата е с 2 333 бр., при новообразувани 7519 бр. Конкретно новопостъпилите касационни граждански дела през 2017 година са 3 665 бр., които са се намалили в сравнение с 2016 г. с 1 050 бр. дела, а в сравнение с 2015 г. (4 215 бр.) са се намалили с 550 касационни дела. Частните производства, постъпили през периода, са 1 592 бр., които са се увеличили незначително с 9 бр. дела в сравнение с 2016 г. – 1 583 бр. частни дела.

През 2017 г. четиримата председатели на отделения в колегията са постановили общо 899 разпореждания за връщане на преписки, образувани по нередовни или недопустими жалби, изпратени до ВКС.

Средната натовареност на съдиите в Гражданската колегия на ВКС през 2017 г., предвид свършените дела (5 289 бр. дела) се определя на 110 бр. дела на съдия, при 48 съдии в края на 2017 г., като съставът се е променял през различните периоди на 2017 г.: от м. януари до 01.09.2017 г. – 50 съдии (съдия Маргарита Соколова в продължителен болничен отпуск); от 01.09.2017 до 03.10.2017 г. – 49 съдии (съдия Капка Юстиниянова освободена от длъжност поради пенсиониране); от 03.10.2017 г. до

01.11.2017 г. – 50 съдии (съдия Олга Керелска, встъпила като член на ВСС, а съдия Любка Андонова – като член на КАК, завръщане на работа на съдиите Любка Богданова и Ценка Георгиева, съдия Емилия Донкова – командирована на мястото на съдия Маргарита Соколова); от 01.11.2017 г. до 31.12.2017 г. – 48 съдии (съдиите Любка Богданова и Ценка Георгиева освободени от длъжност поради пенсиониране).

За отчетния период всеки съдия от Гражданската колегия е участвал в разглеждането средно на 330 дела, като е бил докладчик средно по 110 свършени дела. На отделен съдия от колегията през отчетния период в тричленен състав е било възложено да докладва средно по 165 новообразувани през годината и заварени от предходната година дела (в сравнение с 2016 г. – средно 154 бр. дела на съдия), а в смесен петчленен състав му е било възложено да докладва средно между 1 и 2 дела. В тричленен състав на всеки съдия от колегията са били разпределени средно 110 новообразувани през годината дела.

Към 01.01.2017 г. общият брой на несвършените от предходен период дела е бил 2 665 бр., или несвършените към 01.01.2017 г. дела са приблизително 51% спрямо новообразуваните през 2017 г. дела. Общият брой на делата за разглеждане в Гражданската колегия за периода 01.01.2017 г. – 31.12.2017 г. е бил 7 922 бр. при 7 859 през 2016 г., 8 400 общ брой дела за 2015 г. и 9 677 общ брой дела за 2014 г.

в) Видове образувани дела

През 2017 г. в Гражданската колегия на ВКС са образувани общо 5 257 нови дела (вкл. 71 бр. образувани в предишни години), от които 60 са образувани пред смесен петчленен състав на ВКС и ВАС, а пред тричленен състав – 5 197 броя. Образуваните през 2017 г. дела по видове са, както следва: граждански дела (по касационни жалби и молби за отмяна) – 3 665 бр., частни производства – 1 592 броя. В Първо отделение на Гражданската колегия през 2017 г. са образувани 1 001 дела, във Второ отделение – 901 дела, в Трето отделение – 1 530 дела, в Четвърто отделение – 1 765 дела и пред петчленен смесен състав – 60 бр. дела.

г) Разпределени дела по текст на образуване

През 2017 г. постъпилите дела в Гражданската колегия на ВКС са разпределяни съгласно действащата в колегията специализация, установена с оглед на вида на делото.

Намаление е налице по отношение на следните видове дела: установителни иски по чл. 97, ал. 1 ГПК (отм.); разпределение на ползването на съсобствена вещ – чл. 32, ал. 2 ЗС; право на добросъвестния владеец на подобренията; ревандикационен иск по чл. 108 ЗС; негаторен иск по чл. 109 ГПК; иск по чл. 53 ЗКИР; частна жалба по чл. 274, ал. 3 ГПК; иск за признаване уволнението за незаконно – чл. 344, ал. 1 КТ; производства по молби за отмяна на влезли в сила решения – чл. 303 ГПК; иски за нищожност и недопустимост на съдебни решения чл. 270 ГПК; иск по чл. 45 ЗЗД – непозволено увреждане; иски за нищожност – чл. 26 ЗЗД; иски за неоснователно обогатяване по чл. 59; иски за неустойка – чл. 92

33Д; иск по чл. 233 33Д – връщане на неща при наем; иск за съществуване на вземането – чл. 422 ГПК; обжалване решенията на Висшия адвокатски свет чл. 7 ЗАДв.; иски по чл. 2 ЗОДОВ; иск за установяване на дискриминация – чл. 71 33Дискр и др.

Увеличение е имало на следните видове дела: установителен иск по чл. 124, ал. 1 ГПК; иск по чл. 34 СЗ – делби; иск по чл. 54, ал. 2 ЗКИР – иск за непълноти и грешки в кадастралната карта и кадастралните регистри, свързани със спор за материално право; иски по чл. 59 СК – родителски права след развода; делба на наследство чл. 69 ЗН; частни жалби по чл. 274, ал. 2 ГПК; производства по спиране на изпълнението на влязло в сила решение – чл. 309 ГПК; иск по чл. 200 КТ – обезщетение за трудова злоупотрека и др.

Среден брой дела, разпределени на съдия от Гражданската колегия за 2015 г., 2016 г. и 2017 г.

Първо гражданско отделение	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Касационни пр. (общо)	822	946	752
Частни пр. (общо)	488	326	249
Ср. бр. кас. дела	68,5	105	83,56
Ср. бр. ч. пр.	40,66	40,75	31,12
Второ гражданско отделение			
Касационни пр. (общо)	587	788	672
Частни пр. (общо)	312	237	229
Ср. бр. кас. дела	65,22	87,55	74,66
Ср. бр. ч. пр.	34,66	33,85	32,71
Първи поток			
Ср. бр. кас. дела	67,1	96,33	79,11
Ср. бр. ч. пр.	38,1	37,53	31,86
Трето гражданско отделение			
Касационни пр. (общо)	1 283	1 288	1 018
Частни пр. (общо)	625	446	512
Ср. бр. кас. дела	85,53	85,87	67,86
Ср. бр. ч. пр.	41,66	31,85	36,57
Четвърто гражданско отделение			
Касационни пр. (общо)	1 481	1 652	1 163
Частни пр. (общо)	727	574	602
Ср. бр. кас. дела	82,27	91,78	77,53
Ср. бр. ч. пр.	40,38	33,76	43
Втори поток			
Ср. бр. кас. дела	83,75	89,09	72,7
Ср. бр. ч. пр.	41,00	32,90	39,78
Гражданска колегия			
Ср. бр. кас. производства	78,06	92,45	76,35
Ср. бр. ч. производства	39,85	34,41	35,37
Среден брой дела	117,91	123,49	109,52

Изводът, който следва от посочената справка, сочи намаляване на броя

на постъпилите касационни дела и частните производства. Очевидно е, че този ефект е в резултат на настъпилите през 2015 г. нормативни изменения и конкретно промените в чл. 280, ал. 2 ГПК и чл. 274, ал. 2 ГПК (обн. ДВ, бр. 50 от 2015 г.). Средно на съдия в Първи поток броят на касационните производства е по-голям от средния брой касационни дела на съдия от Втори поток. Докато средно на съдия от Втори поток частните производства са по-голям брой, отколкото среден брой дела, разпределени на съдия от Първи поток, с оглед на разпределението на частните производства по материя.

Средният брой на разпределения на съдия от Гражданската колегия на ВКС частни производства през 2017 г. – 35,37 бр., е увеличен в сравнение с 2016 г. – 34,41 бр.

Независимо от намаления брой постъпили и образувани касационни дела и настъпилата промяна във вида на разглежданите дела, съдиите от Гражданската колегия на ВКС са работили отговорно, качествено и при спазване на разумните срокове за разглеждане на делата.

3. ПРОВЕДЕНИ ЗАСЕДАНИЯ И ПРИКЛЮЧЕНИ ДЕЛА

а) Проведени открити съдебни заседания

През 2017 г. в Гражданската колегия на ВКС са били проведени 1 041 открити съдебни заседания (през 2016 г. – 1 136) и 3 518 закрити съдебни заседания (през 2016 г. – 3 086), с 432 бр. повече в сравнение с 2016 г.

През отчетния период съдиите от Гражданската колегия на ВКС са участвали като докладчици средно в 22 открити съдебни заседания и като членове на състав средно в 44 заседания. В закрити съдебни заседания са участвали като докладчици средно в 74 заседания (през 2016 г. средно в 60 закрити заседания), а като членове на състав средно в 148 заседания (през 2016 г. средно в 120 закрити заседания).

По 87 бр. дела съдии от Гражданската колегия на ВКС са участвали като членове на смесен 5-членен състав по дела за спор за подсъдност, образувани във Върховния административен съд.

Не са установени случаи на неоснователно отлагане на делата от съставите на Гражданската колегия на Върховния касационен съд. От проведените заседания по обективни причини са били отложени 71 дела, което представлява 7% от общия брой на проведените в колегията открити съдебни заседания.

б) Свършени дела

През отчетния период са свършени общо 5 289 дела или с 202 дела повече от предходната 2016 г., при намален брой съдии в сравнение с 2016 г. и въпреки намаления брой дела за насрочване в открито и закрито съдебно заседание в резултат на Заповед № 839/18.05.2016 г. на председателя на ВКС. Свършените касационни дела през отчетния период са 3 817 бр., (през 2016 г. – 3650 бр.), а свършените частни производства са 1 472 бр. (през 2016 г. – 1 437 бр.). Свършените дела със съдебен акт по същество са 1 901 бр., от които касационните дела със съдебен акт по същество са 986 бр., а свършените частни производства със съдебен акт по същество са 915 бр.

Делата, разгледани по чл. 288 ГПК, са били общо 3 198 бр. и следователно, като се има предвид съотношението между общия брой свършени дела и свършените с акт по същество, процентът допуснати до касационно разглеждане дела е приблизително 19%. Високият процент недопуснати до касационно разглеждане дела е обусловен от активната тълкувателна дейност на ВКС, в резултат на която във все по-голяма степен актовете на въззивните съдилища са съобразени със задължителната практика на касационната инстанция.

През годината са постановени 7 428 съдебни актове (средно 155 бр. съдебни актове на съдия), от които 900 бр. решения, 6 426 бр. определения (през 2016 г. – 5 986 бр. определения, с 440 повече) и 102 бр. разпореждания от съставите на Гражданската колегия на ВКС.

От 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г. в Първо отделение на Гражданската колегия общо свършените дела са били 951, във Второ отделение – 817, в Трето отделение – 1 562, в Четвърто отделение – 1 919. Общо решените в 5-членен състав са 40 дела.

Към 01.01.2017 г. несвършените дела в Гражданската колегия са 2 665 броя дела, което представлява приблизително 33% от общия брой 7 922 дела, висящи в началото на периода и образувани през същия период в колегията. Наблюдава се увеличение на несвършените дела в началото на отчетния период – 2 665 бр. в сравнение с 2016 г. – 1 561 бр. несвършени дела, което се дължи на намаления брой дела, разглеждани в едно заседание, съгласно Заповед № 839/18.05.2016 г. на председателя на ВКС, както и намаления брой съдии. В сравнение с несвършените дела в началото на 2015 г. – 2 033 бр., увеличението е с 631 бр. дела. В края на отчетния период несвършените дела са се намалили в сравнение с началото на период, като към 31.12.2017 г. са 2 473 броя и това обективно е обусловено както от намаления брой дела, разглеждани в едно заседание съгласно Заповед № 839/18.05.2016 г. на председателя на ВКС, така и от намаления брой на постъпилите през отчетния период дела.

в) Срочност на изготвяне на касационните съдебни актове

Периодично по заповед на председателя на ВКС бяха изисквани справки за неприключилите в разумния 3-месечен срок, считано от датата на съответното открито или закрито заседание, производства. Извън този срок имаше незначителен брой дела, като в края на отчетния период бяха приключени.

4. ДЕЙНОСТ ПО УЕДНАКВЯВАНЕ НА СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА. ПРОЗРАЧНОСТ НА ПРАВОРАЗДАВАНЕТО

а) Постановени през 2017 г. тълкувателни решения от Общото събрание на Гражданската колегия

През 2017 г. бяха приети следните тълкувателни решения от Общото събрание на Гражданската колегия:

Тълкувателно решение № 3/2016 г. от 29.06.2017 г. по Тълкувателно дело № 3/2016 г. по описа на ОСГК за уеднаквяване на съдебната практика

по следните въпроси: 1. Какво е другарството на съпрузите по предявени от или срещу тях искове за собственост на вещи или имоти, придобити в режим на съпружеска имуществена общност? 2. В случай че се възприеме тезата за задължителност на другарството на съпрузите по делата за собственост на вещи или имоти, придобити в режим на съпружеска имуществена общност, как следва да процедира съдът, когато искът за собственост е предявен само срещу единия съпруг – да конституира служебно другия съпруг или да даде съответни указания на ищеца за насочване на иска срещу него по реда на отстраняване нередовностите на исковата молба?

През разглеждания период, предмет на отчетния доклад, беше прието **Тълкувателно решение № 2/2016 г.** от 25.05.2017 г. по Тълкувателно дело № 2/2016 г. по описа на ОСГК по следния въпрос: „В случаите на доставяне на топлинна енергия за битови нужди в сграда – етажна собственост, прилагат ли се разпоредбите на специалния Закон за енергетиката или те се дерогират от защитаващата правата на потребителите разпоредба на чл. 62 от Закона за защита на потребителите, регламентираща непоисканата доставка на стоки или услуги, предвид правото за прилагане на разпоредбите, осигуряващи по-висока степен на защита на потребителите при противоречие между два закона, установено в § 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за защита на потребителите?“

През 2017 г. беше прието **Тълкувателно решение № 1/2016 г.** от 03.07.2017 г. по Тълкувателно дело № 1/2016 г. по описа на ОСГК по следните въпроси: 1. При какви ограничения, с оглед интересите на детето, съдът следва да разреши по реда на чл. 127а СК пътуването му в чужбина без съгласието на единия родител? 2. Изключва ли разпоредбата на чл. 59, ал. 2 СК възможността родителските права да бъдат предоставени за упражняване съвместно на двамата родители?

Тълкувателно решение № 5/2015 г. от 18.05.2017 г. по Тълкувателно дело № 5/2015 г. по описа на ОСГК беше прието по въпроса: „При придобиване на правото на собственост върху недвижим имот на основание публична продажба, ако в постановлението за възлагане на съдебния изпълнител не фигурира построената в имота сграда, върху същата не е било насочено принудително изпълнение чрез налагане на възбрана, не е описана и оценена от съдебния изпълнител и спрямо нея не е проведена публична продажба, намира ли приложение правилото на чл. 92 ЗС, за да се приеме, че по силата на постановлението за възлагане е придобита собствеността и върху сградата?“

През годината беше прието **Тълкувателно решение № 4/2015 г.** от 06.11.2017 г. по Тълкувателно дело № 4/2015 г. по описа на ОСГК по следните въпроси, по които е констатирана противоречива съдебна практика: 1. Как се определя цената на иска и дължимата държавна такса по искове с правна квалификация чл. 109 ЗС? 2. Подлежат ли на вписване исковите молби по чл. 109 ЗС? 3. Необходимо ли е ищецът по иск с правна квалификация чл. 109 ЗС във всички случаи да доказва, че неоснователното действие на ответника му пречи да упражнява своето право?

б) Постановени през 2017 г. тълкувателни решения от Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии

Тълкувателно решение № 1/2016 г. от 30.01.2017 г. по Тълкувателно дело № 1/2016 г. беше прието по следния материалноправен въпрос: „Относно правото на пострадалия да получи обезщетение от делинквента над изплатеното от застрахователя обезщетение по задължителната застраховка по риска „Гражданска отговорност“ на автомобилистите въз основа на постигнато споразумение, в което увреденият е заявил, че е напълно обезщетен за съответната вреда“.

Тълкувателно решение № 4/2015 г. от 03.02.2017 г. по Тълкувателно дело № 4/2015 г. е постановено по въпроса: „Може ли да бъде продължаван при условията на чл. 63, ал. 1 ГПК срокът по чл. 390, ал. 3 ГПК за предявяване на бъдещ иск?“ поради противоречива практика на състави на ВКС, създадена по реда на чл. 274, ал. 3, т. 2 ГПК.

През годината беше прието **Тълкувателно решение № 3/2015 г.** от 10.07.2017 г. по Тълкувателно дело № 3/2015 г. по описа на ОСГТК по следните въпроси, по които е констатирано наличието на противоречива съдебна практика: 1. Може ли да се извърши въвод във владение от съдебен изпълнител срещу трето лице, заварено в имота, което заявява, че владее имота от преди завеждане на делото, по което е издадено изпълняваното решение? Може ли това трето лице да иска спиране на изпълнителното производство на основание чл. 524 във връзка с чл. 523 ГПК или това е защита, предвидена само за трето лице, осъществило фактическа власт върху имота след завеждане на делото, по което е издадено изпълняваното решение и което заявява върху имота права, които изключват правата на вискателя? 2. Подлежи ли на обжалване по реда на чл. 435, ал. 2 ГПК какъвто и да е акт на съдебния изпълнител, в който се определя размерът на разноси на длъжника, или на обжалване по този ред подлежи само постановлението за разноси? 3. Посредством кой изпълнителен способ се провежда принудителното изпълнение на определения от съда режим на лични отношения между родител и дете? 4. Допустим ли е искът по чл. 440 ГПК (чл. 336 ГПК (отм.) за третото лице, намиращо се във владение на имота, върху който е насочено принудително изпълнение, съответно правомощията по чл. 435, ал. 4 ГПК чл. 332, ал. 2 ГПК (отм.) изключват ли правния му интерес от този иск? 5. Съставлява ли действие по налагане на запор изпращането на запорно съобщение до банка в хипотезата, при която съдебният изпълнител е получил на основание чл. 508, ал. 1 ГПК отговор, че длъжникът няма сметка в съответната банка?

През разглеждания период, предмет на отчетния доклад, беше прието **Тълкувателно решение № 2/2015 г.** от 20.07.2017 г. по Тълкувателно дело № 2/2015 г. по описа на ОСГТК по искане на омбудсмана на Република България за уеднаквяване на съдебната практика по въпроса: „Приложимо ли е и при какви предпоставки вписването на основание чл. 27, ал. 2 ЗАЗ на прекратяване на договор за аренда със срок до 10 години, поради едностранното му извънсъдебно разваляне при неизпълнение на задължението за арендно плащане с повече от 3 месеца съгласно чл. 28, ал. 1 във връзка с чл. 27, ал. 1, т. 2 от Закона за арендата в земеделието?“ и по

предложение по реда на чл. 292 ГПК на състав на Върховния касационен съд, ТК, Първо търговско отделение, по т. д. № 799/2014 г. за приемане на тълкувателно решение по въпросите: „Действителен ли е договор за наем, към който са приложими разпоредбите на ЗЗД, ако същият е с предмет отдаване за възмездно ползване на земеделска земя, с оглед наличието на специална законова регламентация относно реда и начина на отдаване за възмездно ползване на обектите, посочени в чл. 1, ал. 3 от специалния Закон за арендата в земеделието? Сключен не в предвидената в ЗАЗ форма договор за възмездно ползване на земеделска земя конвертира ли се в действителен договор за наем на същата?“

Тълкувателно решение № 7/2014 г. от 31.07.2017 г. по Тълкувателно дело № 7/2014 г. по описа на ОСГТК беше прието по следните противоречиво решавани от състави на ВКС въпроси, свързани с производството за отмяна на влезли в сила решения (Глава 24 ГПК): 1. Представлява ли основание за отмяна на влязло в сила съдебно решение последващо тълкувателно решение, с което е дадено задължително тълкуване на приложим по делото закон в смисъл, различен от възприетия в решението? 2. Вписването на молбата за отмяна на влязло в сила съдебно решение, подлежащо на вписване, представлява ли изискване за нейната редовност и как следва да процедира съдът, когато молбата за отмяна не е вписана съгласно чл. 112, б. „к“ ЗС? 3. Подлежат ли на отмяна по реда на Глава 24 ГПК решенията на окръжния съд, постановени по жалба срещу действията на съдебния изпълнител? 4. Подлежат ли на отмяна по реда на Глава 24 ГПК влезлите в сила съдебни решения, постановени в производство по спорна съдебна администрация? 5. Кога е налице идентичност в предмета на влезлите в сила съдебни решения като основание за отмяна на неправилното решение по смисъла на чл. 303, ал. 1, т. 4 във връзка с чл. 307, ал. 4 ГПК? 6. Подлежат ли на отмяна по чл. 307 ГПК влезлите в сила определения, преграждащи по-нататъшното развитие на делото? 7. Кой е началният момент на срока за подаване на молба за отмяна на влязло в сила въззивно решение по чл. 303, ал. 1, т. 5 ГПК в хипотезата, при която подадената от молителя касационна жалба е била върната с влязло в сила разпореждане (определение)? 8. Допустима ли е при действието на ГПК (в сила от 01.03.2008 г.) молба за отмяна на влязло в сила съдебно решение, постановено при действието на ГПК от 1952 г. (отм.), ако е изтекъл едногодишният срок по чл. 232, ал. 1 ГПК (отм.)? 9. Какви са правомощията на ВКС в производството по чл. 307 ГПК, когато молбата за отмяна е подадена след изтичане на срока по чл. 305 ГПК? 10. Какви са правомощията на ВКС в производството по чл. 307 ГПК, когато молбата за отмяна не съдържа надлежни твърдения за наличието на годно основание за отмяна по смисъла на чл. 303, ал. 1, т. 1 – 7 ГПК и чл. 304 ГПК? 11. Допустимо ли е в производството пред ВКС, образувано по молба за отмяна на влязло в сила съдебно решение на основание чл. 303, ал. 1, т. 5 ГПК, събиране на доказателства за установяване на твърдяното от молителя нарушаване на правото му на участие в процеса? 12. Кой съд е компетентен да осъществи инстанционен контрол по отношение на разпореждане на първоинстанционен съд по чл. 306, ал. 2 ГПК за връщане на молба за отмяна

на влязло в сила решение? 13. Кой е „надлежният съд“ по смисъла на чл. 307, ал. 3 ГПК, на който делото се връща за ново разглеждане при уважаване на молба за отмяна на влязло в сила съдебно решение на основанията, предвидени в чл. 303, ал. 1, т. 1, 2 и 3 ГПК?

в) Образувани през 2017 г. тълкувателни дела пред Общото събрание на Гражданската колегия

През отчетния период в Гражданската колегия на ВКС бяха образувани 6 нови тълкувателни дела.

С разпореждане от 17.02.2017 г. на председателя на Върховния касационен съд беше образувано **Тълкувателно дело № 1/2017 г.** на ОСГК за постановяване на тълкувателно решение по следния въпрос: „Може ли съдът при иск по чл. 2, ал. 1 ЗОДОВ да определи обезщетението за имуществени вреди, съставляващи адвокатско възнаграждение, в размер по-малък от платения в наказателния процес?“

С разпореждане от 22.03.2017 г. тълкувателното дело е допълнено с втори въпрос: „Може ли съдът в производството по иск с правно основание чл. 2, ал. 1 ЗОДОВ по възражение на насрещната страна да намали обезщетението за имуществени вреди, съставляващи разходи за адвокатско възнаграждение в наказателното производство?“

С решение на ОСГК от 11.05.2017 г. двата въпроса са преформулирани в един общ въпрос: „Може ли съдът при иск по чл. 2, ал. 1 ЗОДОВ да определи обезщетението за имуществени вреди, съставляващи адвокатско възнаграждение, в размер по-малък от платения в наказателния процес?“

Предмет на **Тълкувателно дело № 2/2017 г.** по описа на ОСГК, образувано с разпореждане от 03.05.2017 г. на председателя на ВКС, е по въпроса: „Кой правен субект дължи цената на доставената топлинна енергия за битови нужди съгласно разпоредбите на Закона за енергетиката в хипотезата, при която топлоснабденият имот е предоставен за ползване по силата на договорно правоотношение – собственикът, респ. носителят на ограниченото вещно право, или титулярът на облигационното право на ползване?“

С разпореждане от 12.07.2017 г. тълкувателното дело е допълнено с въпроса: „Прекратява ли се облигационното правоотношение между топлопреносното предприятие и клиентите на топлинна енергия в съответната сграда – етажна собственост, в случаите на чл. 78 от Наредба № 16-334 от 06.04.2007 г. за топлоснабдяването?“

С разпореждане от 31.07.2017 г. на председателя на ВКС е образувано **Тълкувателно дело № 3/2017 г.** на ОСГК по следния въпрос, поставен по реда на чл. 292 ГПК от състав на Първо гражданско отделение: „Дали с разпоредбата на § 1 от ЗР на ЗД на ЗС (ДВ бр. 46/2006 г.) е постановено спиране на давностния срок по чл. 79, ал. 1 ЗС за придобиване на имоти частна държавна и общинска собственост, който е започнал да тече на 01.06.1996 г., когато влиза в сила изменението на чл. 86 ЗС (ДВ бр. 33/1996 г.), преди този срок да изтече?“

По делото е постановено **Тълкувателно решение № 3/2017 г.** от 14.02.2018 г.

Тълкувателно дело № 4/2017 г. на ОСГК е образувано с разпореждане от 02.11.2017 г. на председателя на ВКС по въпроса: „Ако при сключване на трудов договор работникът не отговаря на въведените от работодателя образователни и квалификационни изисквания за заемане на определена длъжност и работодателят знае това, но въпреки това го назначава на работа, а впоследствие го уволнява на основание чл. 328, ал. 1, т. 6 КТ, налице ли е основание за признаване на уволнението за незаконно?“

С разпореждане от 16.11.2017 г. на председателя на ВКС по предложение на състав на Четвърто гражданско отделение е образувано **Тълкувателно дело № 5/2017 г.** на ОСГК по въпроса: „Кои са отличителните признаци на основанията за уволнение по чл. 328, ал. 1, т. 6 КТ и чл. 328, ал. 1, т. 11 КТ и какво е съотношението между тях?“

След проведено закрито съвместно заседание на 18.01.2018 г. по двете тълкувателни дела – № 4/2017 г. на ОСГК и № 5/2017 г. на ОСГК, Общото събрание на съдиите от Гражданската колегия на основание чл. 7.3 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК, ОСГТК на ВКС прие предложението на комисията за обединението на двете дела и преформулиране на въпросите, предмет на същите. С разпореждане от 25.01.2018 г. на председателя на ВКС двете тълкувателни дела са обединени под № 4/2017 г. на ОСГК, като въпросите, предмет на тълкувателното дело бяха преформулирани така: 1. Налице ли е основанието по чл. 328, ал. 1, т. 6 КТ за прекратяване на трудовия договор, ако работникът или служителът не притежава необходимото образование или професионална квалификация за изпълнение на длъжността: А) Когато при сключването на трудовия договор изискванията за образование или професионална квалификация са били въведени от работодателя; Б) Когато при сключването на трудовия договор изискванията за образование или професионална квалификация са били нормативно установени. 2. Промяната на кои изисквания за заемане на длъжността след сключване на трудовия договор са основание за прекратяването му на основание чл. 328, ал. 1, т. 11 КТ – всички изисквания или не се включват тези за промяна на образованието и професионалната квалификация?

Тълкувателно дело № 6/2017 г. на ОСГК беше образувано с разпореждане на председателя на ВКС от 08.12.2017 г. по предложение на състав на Четвърто гражданско отделение на ВКС по въпроса: „В кой момент възниква вземането за заплащане на обезщетение на военнослужещ, положил труд повече от нормативно определения при даване на 24-часови дежурства, некомпенсиран с почивка, от кой момент изпада в забава работодателят по отношение на това вземане и съответно от кой момент започва да тече погасителната давност за същото, включително и в случаите на прекратено служебното правоотношение?“

г) Образувани през 2017 г. тълкувателни дела пред Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии

Тълкувателно дело № 1/2017 г. на ОСГТК беше образувано с разпореждане от 07.04.2017 г. на председателя на Върховния касационен съд,

предвид становище на заместниците на председателя на ВКС и ръководители на Гражданската колегия и Търговската колегия по въпросите: 1. Какъв е порокът на въззивно решение, постановено при наличие на основание за спиране на производството по чл. 229, ал. 1, т. 4 ГПК? 2. Допустимо ли е исково производство в хипотезата, при която посоченият в исковата молба ответник е починал преди предявяването на иска?

По депозирано становище от заместник-председателите и ръководители на Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд с разпореждане от 01.06.2017 г. на председателя на ВКС беше образувано **Тълкувателно дело № 2/2017 г.** на ОСГТК за приемане на тълкувателно решение от Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на ВКС по въпросите: 1. Намира ли приложение защитата на кредитора по чл. 135 ЗЗД по отношение на извършени от поръчителя разпоредителни действия? 2. Налице ли е връзка на преюдициалност по смисъла на чл. 229, ал. 1, т. 4 ГПК между производството по предявен от кредитора иск за вземането му и предявения иск по чл. 135 ЗЗД за обявяване относителната недействителност на извършени от длъжника действия, увреждащи кредитора?

Тълкувателното дело беше допълнено с въпроса: „Какъв е редът за защита на кредитора при последваща разпоредителна сделка, извършена от третото лице, в чиято полза длъжникът му се е разпоредил с имуществото си?“

С разпореждане на председателя на ВКС от 30.06.2017 г., по предложение на заместниците на председателя на ВКС и ръководители на Гражданската колегия и Търговската колегия на ВКС, беше образувано **Тълкувателно дело № 3/2017 г.** на ОСГТК по въпросите: 1. Когато по съществуващо лихвоносно задължение е извършено плащане, което е достатъчно да покрие разноските, но не е достатъчно да покрие всички (договорни и законни) лихви и главницата, при условията на чл. 76, ал. 1 ЗЗД или при условията на чл. 76, ал. 2 ЗЗД настъпва погасителният ефект по отношение на задължението за законна лихва по чл. 86, ал. 1 ЗЗД? 2. Когато изпълнението не е достатъчно, за да покрие главницата и дължащите се върху нея мораторни лихви, може ли длъжникът да се ползва от правото по чл. 76, ал. 1 ЗЗД да посочи кое от задълженията погасява или се прилага установената в чл. 76, ал. 2 ЗЗД поредност на погасяване на задълженията? 3. Как следва да се определи размерът на вземането на кредитора при предсрочна изискуемост по договор за заем/кредит – само в размер на непогасения остатък от предоставената по договора парична сума или се включва и уговореното в договора възнаграждение (възнаградителни лихви)?

По тълкувателното дело първият и вторият въпрос бяха прередактирани в един въпрос, както следва: „1. Когато извършеното плащане не е достатъчно, погасителният ефект за законната лихва за забава при неизпълнение на парично задължение настъпва при условията и в поредността по чл. 76, ал. 1 ЗЗД или при условията и в поредността по чл. 76, ал. 2 ЗЗД?“.

Третият въпрос беше изменен и придоби следното съдържание: „2. Как следва да се определи размерът на вземането на кредитора при предсрочна

изискуемост по договор за заем/кредит – само в размер на непогасения остатък от предоставената по договора парична сума или се включва и уговореното в договора възнаграждение (възнаградителни лихви) и/или законните лихви?“

С разпореждане от 05.10.2017 г. председателят на ВКС е образувал **Тълкувателно дело № 4/2017 г.** на ОСГТК, по предложение на заместниците на председателя на ВКС и ръководители на Гражданската колегия и Търговската колегия, по следните въпроси: 1. Поражда ли вещнопрехвърлителен ефект постановлението за възлагане в хипотезата, при която имотът, обект на изпълнението, е възложен на привиден кредитор? 2. Има ли качеството на длъжник в изпълнителното производство или е трето за изпълнението лице този, който е дал своя вещ в залог или ипотeka за обезпечаване на чужд дълг, в хипотезата, при която изпълнението е насочено върху това имущество? 3. По какъв процесуален ред може да се релевира недействителността на публичната продажба по чл. 496, ал. 3 ГПК? 4. Допустим ли е иск за обявяване недействителност на извършено от длъжника разпореждане със запорирана вещ или взимане, респ. разпореждане с имот след вписване на възбрана, предявен от лицето, в чиято полза е наложен запорът или възбраната? 5. Дали има качеството на длъжник в изпълнителното производство или трето за изпълнението лице платилият трудовото възнаграждение на длъжника въпреки наложения запор, без да удържи сумата по запора (чл. 512, ал. 3 ГПК)? 6. Може ли да бъде издаден по реда на чл. 245, ал. 3, изр. второ ГПК обратен изпълнителен лист за разноските, събрани в изпълнителното производство в полза на вискателя от длъжника, срещу когото е било допуснато предварително изпълнение?

Тълкувателно дело № 5/2017 г. е образувано с разпореждане на председателя на ВКС от 09.10.2017 г. по предложение на състав на Първо търговско отделение на ВКС по въпроса: „Кога става изискуемо задължението за връщане на дадено имущество благо в хипотеза на чл. 55, ал. 1, пр. 1-во ЗЗД – при начална липса на основание и от кой момент се дължи обезщетението за забава?“

По тълкувателното дело е прередактиран въпросът, който придоби следното съдържание: „При връщане на дадено при начална липса на основание, от кой момент се дължи обезщетението за забава?“

С разпореждане от 13.10.2017 г. на председателя на ВКС, по предложение на заместниците на председателя на ВКС и ръководители на Гражданската колегия и Търговската колегия, е образувано **Тълкувателно дело № 6/2017 г.** на ОСГТК по въпроса: „Намират ли приложение ограниченията относно обхвата на дейността на въззивния съд, предвидени в чл. 269, изр. второ ГПК, в производството по обжалване на определения и разпореждания на първоинстанционния съд?“

Тълкувателно дело № 7/2017 г. на ОСГТК е образувано с разпореждане на председателя на ВКС от 06.12.2017 г., по искане на председателя на Висшия адвокатски съвет, по следните правни въпроси: 1. Представява ли индивидуалният административен акт на ДКЕВР (решение), постановено на осн. чл. 32, ал. 4 във вр. с чл. 30, ал. 1, т. 13 от ЗЕ, с който се определят пределни цени на мрежовите услуги по договорите за достъп до

електроразпределителната мрежа: а) самостоятелно аа) основание за плащане като ИАА с преки гражданскоправни последици или бб) самостоятелно основание за плащане на ежемесечно парично задължение за осигурен достъп до електроразпределителната мрежа по смисъла на чл. 55, ал. 1, изр. 3 от ЗЗД; б) съществен елемент от договор за доставка на ежемесечна услуга – достъп до електроразпределителна мрежа, представляващ източник на облигационно правоотношение и на субективно задължение за плащане на договорна цена и какво е правното значение на отпадането с обратна сила на административния акт като евентуален такъв елемент; в) елемент от сложен смесен фактически състав (двуелементен ССФС) като единен източник на облигационни права и задължения, включващ договор за доставка на услугата достъп до мрежови услуги (гражданскоправен елемент) и ИАА по определяне на пределна цена (административен елемент) и какво е правното значение на отпадането с обратна сила на единия от елементите (административния) върху: аа) валидността, съдържанието и действието на другия елемент (договора); бб) изпълнените задължения от съдържанието на договора и вв) погасените поради изпълнение правоотношения?; г) условие (какво) за сключване на договор за доставка на услугата „достъп до мрежови услуги“ и какво е правното значение на отпадането с обратна сила на това условие за съществуването, валидността и съдържанието на сключените и изпълнени договори при наличието на това условие. 2. Представяват ли сделките по чл. 84, ал. 2 от ЗЕ, сключени при отсъствие на определени по реда на чл. 32 от ЗЕ цени или в отклонение от утвърдените с ИАА пределни цени: а) нищожни сделки поради противоречие със закона по смисъла на чл. 26, ал. 1 от ЗЗД или на друго основание (какво), ако са сключени при: аа) цени, по-ниски или равни на определените пределни цени, бб) цени, по-високи от определените пределни цени и вв) свободно избрани от страните цени, без наличие на определена по реда на ЗЕ пределна цена (поради бездействие или нищожност на ИАА); б) частично нищожни по отношение на уговорката за цена сделки, чиито елемент от същественото съдържание може да се замести от аа) ИАА за определяне на пределна цена или бб) от определената с ИАА пределна цена; в) сделки при незавършен фактически състав. 3. Има ли преобразуващо действие отмяната на допуснат до предварително изпълнение ИАА, изразяващо се в преуреждане с обратна сила на валидността, законосъобразността и правните последици на: а) правните действия и дължими престации, осъществени в периода на предварителното му изпълнение, ако му се признава качеството на самостоятелен източник на гражданскоправни последици (непосредствен източник на задължение за плащане); б) правомерно възникналите и погасили се поради изпълнение облигационни отношения в периода на предварителното му изпълнение; в) основанието на възникналите и погасени поради изпълнение граждански правоотношения в периода на предварителното изпълнение; г) основанието за извършените престации в хода на предварителното изпълнение и осъществяване на същите граждански правоотношения и д) по отношение на договорите с периодично или продължително изпълнение, заварени от акта на отмяна? 4. Търговска или гражданска сделка е договорът за доставка на мрежови услуги, сключен на

основание чл. 104 от ЗЕ? Приложими ли са към него правилата на търговските сделки по чл. 286 – 301 от ТЗ и в частност тези на чл. 292 и чл. 301 от ТЗ? Представяват ли договорите за мрежови услуги договори с продължително или периодично изпълнение и дължи ли се връщането на даденото по тях при отпадане на основанието, ако са договори за периодично изпълнение? 5. Разполага ли с процесуална легитимация за предявяване на иск за връщане на дадено на отпаднало договорно основание (чл. 55, ал. 1, хипотеза 3-та от ЗЗД) лице, което към момента на предявяване на иска е обвързано от действието на договора, основание за престацията (даването, чието връщане се претендира)? Прилагат ли се правилата на т. 1 от ПП 1/1979 г. на ВС на РБ към договорите по чл. 104 от ЗЕ, които не са прекратени към момента на предявяване на иска с правно основание чл. 55, ал. 1, изр. 3 от ЗЗД? 6. Допустимо ли е съгласно чл. 16, параграф 3 от Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО операторите на разпределителната система да поемат, изцяло или частично, разходите за достъп до електроразпределителната мрежа, в случай че при транспонирането на директивата националният законодател не е предвидил изключението, установено в чл. 16, параграф 4 от същата директива? 7. Платената цена за достъп до разпределителната мрежа, в хипотезата, при която цената за достъп е определена от ДКЕВР/КЕВР с индивидуален административен акт с допуснато предварително изпълнение, и този индивидуален административен акт впоследствие е отменен с влязло в сила съдебно решение, представлява ли законно придобит доход по чл. 17, пар. 1 от Хартата на основните права на ЕС на оператор на разпределителна система по смисъла на Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и Съвета? 8. Допускат ли принципите на правна сигурност и защита на оправданите правни очаквания отмяната на индивидуален административен акт, чието предварително действие е допуснато по силата на закона, с който се определят временни цени за достъп до електроразпределителната система, автоматично да води до отмяната на последиците на допуснатото предварително изпълнение, изразяващи се в придобити на законно основание цени за достъп до разпределителната мрежа от страна на оператора на мрежата? 9. Представява ли допуснато по силата на закона предварително изпълнение на невлязъл в сила индивидуален административен акт, с който се определят временни пределни цени за достъп до електроразпределителната система, конкретно, безусловно и непротиворечиво уверение, произтичащо от достоверен и оправомощен източник, което да породи оправдано правно очакване у оператор на електроразпределителна система по смисъла на Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и Съвета да получи договорената цена за достъп до тази система?

С разпореждане от 08.12.2017 г. на председателя на ВКС е образувано **Тълкувателно дело № 8/2017 г.** на ОСГТК по предложение на състави на Второ търговско отделение на ВКС по следните въпроси: 1. Допустимо ли е съдът да уважи иск за вземания по договор за банков кредит, предявен по

реда на чл. 422 ГПК, в хипотеза на позоваване от ищеца на предсрочна изискуемост на кредита и при липса на разграничаване на падежирани и непасежирани погасителни вноски в заявлението на чл. 417 ГПК и в исковата молба само за падежирани неплатени вноски, чиято изискуемост е настъпила преди датата на подаване на заявлението за издаване заповед за изпълнение? 2. Допустимо ли е предявеният иск по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит за главница и възнаградителна лихва поради предсрочна изискуемост да бъде уважен само за вноските с настъпил падеж, ако предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ? Ако е допустимо, по отношение на кои вноски следва да се уважи искът – вноските с настъпил падеж към момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК или вноските с настъпил падеж до приключване на устните състезания в първоинстанционното или въззивното производство по чл. 422, ал. 1 ГПК? 3. Условие ли е за уважаване на иска по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит за главница и възнаградителна лихва вноските с настъпил и ненастъпил падеж да бъдат разграничени в заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК, в извлечението от счетоводни книги и в исковата молба по чл. 422, ал. 1 ГПК?

По отношение на вече образувани и висещи тълкувателни дела през предишни години бяха допълнени или преформулирани въпроси.

Тълкувателно дело № 1/2015 г. на ОСГТК е допълнено с въпроса: „След извършване на публична продажба на недвижим имот подлежат ли на заличаване възбраните, вписани върху имота преди началото на публичната продажба?“

Тълкувателно дело № 3/2016 г. на ОСГТК е допълнено с втори въпрос: „Ползва ли се решение по уважен частичен иск със сила на пресъдено нещо относно правопораждащите факти на спорното право при предявен в друг исков процес иск за горницата, произтичаща от същото право?“, като въпросът е прередактиран и същият придоби следното съдържание: „Ползва ли се решение по уважен частичен иск със сила на пресъдено нещо, относно правопораждащите факти на спорното право, при предявен в друг исков процес иск за разликата до заявения пълен размер на вземането, произтичащо от същото право?“

Тълкувателното дело е допълнено с трети въпрос: „Налице ли е процесуалната пречка от чл. 126 ГПК за допустимост на частичния иск, когато между същите страни, на същото основание и за същото вземане е предявен частичен иск, по който по-рано заведеното дело е висещо?“

По **Тълкувателно дело № 4/2016 г.** на ОСГТК е преформулиран вторият въпрос, предмет на тълкувателното дело, който придоби следното съдържание: „Наличието на решение на общото събрание на кооперацията по чл. 15, ал. 4, т. 10 ЗК необходимо условие ли е за действителност на разпоредителна сделка със собствен на кооперацията недвижим имот или с вещно право върху такъв имот, сключена от представляващия кооперацията орган?“

д) Образувани през 2017 г. тълкувателни дела пред Общото събрание на съдиите от Гражданската и Търговската колегии на ВКС и от Първа и Втора колегии на ВАС

Тълкувателно дело № 1/2017 г. на Общото събрание на съдиите от Гражданската колегия и Търговската колегия на ВКС и Общото събрание на съдиите от Първа и Втора колегии на ВАС е образувано със съвместно разпореждане на председателите на ВКС и ВАС от 27.02.2017 г. по въпроса: „Изпратената покана за доброволно изпълнение до длъжника прекъсва ли давността по смисъла на чл. 116, б. „в“ от Закона за задълженията и договорите, независимо от изпълнителното производство, в хода на което е отправена поканата?“

През 2017 г. е образувано **Тълкувателно дело № 2/2017 г.** на Общото събрание на съдиите от Гражданската колегия на ВКС и Общото събрание на съдиите от Първа и Втора колегии на ВАС със съвместно разпореждане на председателите на ВКС и ВАС от 15.08.2017 г. по въпросите: 1. На кой съд са подсъдни делата, образувани по жалби срещу актове на кметове на общини по § 15, ал. 3 от ПЗР на ЗИД на ЗСПЗЗ (обн. ДВ, бр. 61 от 11.08.2015 г.) за прекратяване на договори за наем или аренда на пасища, мери и ливади от общинския поземлен фонд, които в срока по ал. 1 и 2 не са приведени в съответствие с чл. 37и, ал. 1 и ал. 4 от ЗСПЗЗ? 2. На кой съд са подсъдни делата, образувани по жалби срещу отказ на кмета на общината за издаване на удостоверение и скица по чл. 13, ал. 4 – 6 от ЗСПЗЗ?

По **Тълкувателно дело № 1/2016 г.** на Общото събрание на съдиите от Гражданската колегия на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд беше допълнен предметът на делото със следния въпрос: „Ако при постановяване на Тълкувателно постановление по Тълкувателно дело № 1/2016 г. Общото събрание приеме, че исковете по чл. 71, ал. 1, т. 1 и т. 2 от Закона за защита от дискриминация са родово подсъдни на районния съд, да се произнесе и по въпроса на кой съд са подсъдни делата, образувани по искове с правна квалификация чл. 71, ал. 1, т. 3 ЗЗДискр., като обяви за изгубило актуалност Тълкувателно постановление № 2/2014 г. от 19.05.2015 г. по Тълкувателно дело № 2/2014 г. на ВКС и ВАС в частта му по т. 4.“

е) разгледани през 2017 г. тълкувателни дела с участието на Гражданска колегия на ВКС

Проведените заседания през 2017 г. по тълкувателни дела на Общото събрание на Гражданската колегия са 14:

- 02.02.2017 г. – т.д. 3/2015 ОСГК;
- 23.02.2017 г. – т.д. 3/2016 ОСГК;
- 23.03.2017 г. – т.д. 4/2015 ОСГК;
- 06.04.2017 г. – т.д. 1/2016 ОСГК;
- 20.04.2017 г. – т.д. 2/2016 ОСГК, т.д. 3/2016 ОСГК;
- 04.05.2017 г. – т.д. 5/2015 ОСГК;
- 11.05.2017 г. – т.д. 1/2017 ОСГК;
- 15.06.2017 г. – т.д. 1/2016 ОСГК;
- 12.10.2017 г. – т.д. 1/2017 ОСГК;

- 19.10.2017 г. – т.д. 4/2015 ОСГК;
- 26.10.2017 г. – т.д. 4/2016 ОСГК;
- 03.11.2017 г. – т.д. 3/2016 ОСГК;
- 16.11.2017 г. – т.д. 2/2017 ОСГК;
- 14.12.2017 г. – т.д. 3/2015 ОСГК.

Проведените заседания през 2017 г. по тълкувателни дела на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на ВКС са 12:

- 09.02.2017 г. – т.д. 3/2015 ОСГТК;
- 16.02.2017 г. – т.д. 5/2015 ОСГТК;
- 27.04.2017 г. – т.д. 7/2014 ОСГТК;
- 04.05.2017 г. – т.д. 4/2016 ОСГТК;
- 11.05.2017 г. – т.д. 2/2015 ОСГТК;
- 17.05.2017 г. – т.д. 7/2014 ОСГТК;
- 08.06.2017 г. – т.д. 3/2015, т.д. 4/2016 ОСГТК;
- 15.06.2017 г. – т.д. 1/2015 ОСГТК;
- 28.09.2017 г. – т.д. 3/2016 ОСГТК;
- 23.11.2017 г. – т.д. 1/2017, 3/2017 ОСГТК;
- 30.11.2017 г. – т.д. 4/2016, 5/2017 ОСГТК;
- 07.12.2017 г. – т.д. 5/2015 ОСГТК.

Проведено е открито заседание на 09.03.2017 г. по т.д. № 2/2015 г. на Гражданската и Търговската колегии на ВКС и Първа и Втора колегия на ВАС.

5. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

През 2017 г. съдиите от Гражданската колегия взеха участия в национални и международни форуми, съвещания и семинари.

Съдиите Любка Богданова, Ценка Георгиева и Бонка Дечева от Гражданската колегия на ВКС встъпиха в длъжност като членове на Комисията по атестиране и конкурсите (20.09.2016 г.) към Съдийската колегия на ВСС за период от една година. След проведен избор за нови членове на комисията, за следващ период от една година, съдия Бонка Дечева беше преизбрана като член на комисията, а съдия Любка Андонова беше избрана за нов член на КАК, като съдиите встъпиха в длъжност на 03.10.2017 г., а съдиите Любка Богданова и Ценка Георгиева се върнаха на работа във ВКС. Съдия Олга Керелска беше избрана за член на Висшия съдебен съвет от Съдийската колегия на ВСС и встъпи в длъжност от 03.10.2017 г.

Съдиите от Гражданската колегия на ВКС, преподавали в обучения през 2017 г. в Националния институт на правосъдието, са:

- съдия Красимир Влахов – „Актуални въпроси и проблеми в гражданското правораздаване“; електронно обучение „Доказване и доказателствени средства в гражданския процес – особености при събиране и преценка на доказателствата в първоинстанционното и въззивното производство“; задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии (по чл. 249, ал. 1, т. 1 от Закона за съдебната власт), тема: „Въззивно производство“;

- съдия Бонка Дечева – „Специфични въпроси на вещното право. Кадастър и регулация. Особен статут на някои категории земи. Вътрешноправни средства за защита правото на собственост“; „Установителни иски по чл. 124 и чл. 439 ГПК във връзка с приложение института на давността и указанията, дадени в ТР № 2/2013 на ОСГТК ВКС“;

- съдия Светлана Калинова – „Проблеми в делбеното производство и в производството по Закона за наследството“; „Актуална съдебна практика във връзка със съдебната делба“; „Приложимо право и компетентен съд според Регламент № 2201/03 на Съвета. Правна уредба на Европейското удостоверение за наследници съгласно Регламент 650/12 (ЕС)“; „По-добро прилагане на регламентите на ЕС за семейното и наследственото право“; електронно обучение „Особености на делбеното производство“; ръководител на изследователски проект на тема „Производства по Закона за наследството“; курс за задължителна начална квалификация на съдии (по смисъла на чл. 259 от ЗСВ) на тема „Вещно право и съдебна делба“; Задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии (по чл. 249, ал. 1, т. 1 от Закона за съдебната власт) – тема: „Съдебна делба“;

- съдия Албена Бонева – „Проблеми на въззивното производство по ГПК и други въпроси по прилагането му“; „Прилагане на Закона за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество“;

- съдия Камелия Маринова – „Режим на имуществените отношения между съпрузите, съгласно СК. Актуални въпроси на наследственото право. Регламент 650/2012. Европейско удостоверение за наследници“; „Производство по Регламент (ЕС) № 650/2012 на ЕП и на Съвета от 04.07.2012 г. Изготвяне на международни съдебни поръчки по граждански и наказателни дела“; „Учредяване право на строеж, договори за строителство, предварителни договори – облигационноправни и вещноправни аспекти“; Електронно обучение „Особености на делбеното производство“; Електронно обучение „Актуални въпроси в съдебната практика при спорове, свързани с владение и придобивна давност“; електронно обучение „Вещноправни аспекти във връзка с урегулирането на недвижимите имоти и кадастралното им заснемане“; курс за задължителна начална квалификация на съдии (по смисъла на чл. 259 от ЗСВ) на тема „Вещно право и съдебна делба“; задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии (по чл. 249, ал. 1, т. 1 от Закона за съдебната власт) – теми: „Владение. Владелчески иски – част 1; Подробни устройствени планове. Кадастрален план и кадастрална карта. Иск по чл. 53 ал. 2 ЗКИР“; „Съдебна делба“;

- съдия Емануела Балева – „Неравноправни клаузи при договори за кредит с потребители. Проблеми по прилагането на Закона за защита на потребителите“;

- съдия Илияна Папазова – „Деликтна отговорност. Иски по ЗОДОВ“; електронно обучение „Специфика на исовете по ЗОДОВ. Коментар на практиката на ВКС“.

- съдия Борислав Белазелков – „Практически въпроси на изпълнителното производство. Новости в автоматизацията на дейностите в

съдебно-изпълнителната служба“; електронно обучение „Публичната продажба на недвижим имот като способ за индивидуално принудително изпълнение“;

- съдия Мими Фурнаджиева – „По-добро прилагане на регламентите на ЕС за семейното и наследственото право“;

- съдия Ваня Атанасова – електронно обучение „Вещноправни аспекти във връзка с урегулирането на недвижимите имоти и кадастралното им заснемане“;

- съдия Борис Илиев – задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии (по чл. 249, ал. 1, т. 1 от Закона за съдебната власт) – тема: „Трудови права“; курс за задължителна начална квалификация на съдии (по смисъла на чл. 259 от ЗСВ) на тема „Облигационно право“;

- съдия Любка Андонова – курс за задължителна начална квалификация на съдии (по смисъла на чл. 259 от ЗСВ) на тема „Трудово право“.

Заместникът на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия Красимир Влахов взе участие заедно с председателите на отделения в Гражданската колегия – съдиите Бранислава Павлова, Емануела Балевска, Светла Димитрова и Бойка Стоилова, в работна среща във ВКС със съдии от Обединеното кралство, организирана със съдействието на Посолството на Великобритания.

Съдиите Веска Райчева и Емил Томов взеха участие в учебно посещение в Съда на Европейския съюз в Люксембург по проектно предложение „Иновативни продукти и услуги в обучението, предоставяно от НИП“, по Оперативна програма „Добро управление“.

Съдиите Мими Фурнаджиева и Илияна Папазова са включени в екипа на Министерството на правосъдието за Българското председателство на Съвета на ЕС през 2018 г. по следните проекти:

- по предложение за Регламент относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвлечение на деца (преработен текст) – нов „Брюксел Па“ участва съдия Мими Фурнаджиева;

- по Директива за реструктуриране и втори шанс на предприемачите и повишаване на ефективността на производствата по несъстоятелност участва съдия Илияна Папазова;

- по предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за взаимното признаване на решенията за обезпечаване и конфискация участва съдия Илияна Папазова.

Съдия Борислав Белазелков взе участие като лектор в организирания от ИК „Труд и право“ национален учебен семинар по следните теми: „Непозволено увреждане“, „Обезщетение за имуществени и неимуществени вреди на извъндоговорно основание“ и „Актуална съдебна практика“.

В посочения семинар взе участие като лектор и съдия Емануела Балевска – председател на Второ гражданско отделение, по тема: „Залог“.

Съдия Илияна Папазова и съдия Майя Русева взеха участие в семинар на тема „Мотивиране на съдебните актове с практика на ЕСПЧ – как да се избягват нарушения на Конвенцията“, организиран от Министерството на правосъдието.

Съдия Светла Димитрова – председател на Трето гражданско отделение взе участие в Окръжен съд – Русе на събрание на съдиите за представяне, обсъждане и приемане на годишния отчетен доклад за дейността на съдилищата от съдебен район – Русе за 2016 г.

В годишното отчетно събрание за дейността на съдилищата в съдебен район – Монтана взе участие съдия Даниела Стоянова.

В годишното отчетно събрание за 2016 г. на Окръжен съд – Велико Търново взе участие съдия Александър Цонев.

Съдия Емануела Балевска – председател на Второ гражданско отделение, взе участие в отчетното събрание за приемането на годишния доклад за 2016 г. за дейността на Окръжен съд – Кюстендил.

Съдия Веска Райчева взе участие в общото събрание за обсъждане и приемане на годишния доклад за дейността на съдилищата от Пернишки съдебен район през 2016 г.

В отчетното събрание за дейността на съдиите от съдебен район на Окръжен съд – Ямбол взе участие съдия Маргарита Георгиева.

Съдия Велислав Павков взе участие в отчетното събрание на съдиите от Окръжен съд – Ловеч и районните съдилища от съдебния район за обсъждане и приемане на отчетния доклад за дейността им през 2016 г.

В годишното отчетно събрание за дейността на съдилищата от Старозагорския съдебен окръг през 2016 г. взе участие съдия Олга Керелска.

Председателят на колегията съдия Красимир Влахов взе участие в отчетното събрание за дейността на съдиите през 2016 г. от Апелативен съд – Велико Търново и от Окръжен съд – Велико Търново.

Съдия Мими Фурнаджиева взе участие в заседание на работна група към Съвета на ЕС „Гражданско право“ по Регламент „Брюксел IIa“ (Код Е.7), в гр. Брюксел, Белгия.

Заместникът на председателя на ВКС и ръководител на Гражданска колегия Красимир Влахов взе участие като лектор в национален учебен семинар, организиран от ИК „Труд и право“, на тема „Граждански процес – доказателства по ГПК“.

Съдиите от Гражданската колегия на ВКС участваха в семинар „Взаимодействие между правните системи на ЕС и националната правна система. Националният съдия като съдия на ЕС“ от 10.03.2017 г. до 12.03.2017 г. в гр. Хисар с лектори: съдия Александър Арабаджиев, Съд на ЕС, съдия Александър Корнезов, Общ съд на ЕС, и гл. ас. д-р Станислав Костов, преподавател по право на ЕС в катедра „Европеистика“ в Юридическия факултет на Софийския университет.

Председателят на колегията съдия Красимир Влахов взе участие в тържествено събрание по случай Деня на Конституцията по покана на председателя на Съюза на юристите в България.

В експертна кръгла маса на тема „10 години ГПК – има ли нужда от съществени промени?“ взе участие съдия Емануела Балевска – председател на Второ гражданско отделение.

В организирането на посещение на четирима съдии и трима прокурори от Франция, Германия, Румъния и Испания във Върховния касационен съд взеха участие съдиите Светла Димитрова – председател на Трето гражданско

отделение, съдия Емануела Балевска – председател на Второ гражданско отделение и съдия Владимир Йорданов.

В конференция на тема „Съдебната реформа: гласът на бизнеса“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, организирана от Американската търговска камара в България, Британско-българската бизнес асоциация и Конфиндустрия България, взеха участие съдиите Светла Димитрова – председател на Трето гражданско отделение, съдия Емануела Балевска, председател на Второ гражданско отделение и съдия Мими Фурнаджиева.

Съдия Владимир Йорданов взе участие в семинар на тема „Тематично езиково обучение в областта на съдебно сътрудничество по граждански дела“, организирано от Европейската мрежа за съдебно обучение, гр. Букурещ, Румъния.

Заместникът на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия съдия Красимир Влахов беше определен за участие в процедурата за избор на постоянни преподаватели по гражданско право и процес на кандидатите да младши съдии випуск 2017 – 2018 г.

По повод на решение на Комисията по въпросите на децата, младежта и спорта към 44-то Народно събрание на Република България, прието на заседание на 18 юли 2017 г., на тема „Родителите – конфликтите – агресията и закрилата на децата“ беше възложено на съдия Илияна Папазова да изготви становище и да вземе участие в работна група за формиране на конкретни законодателни промени.

В комисия за провеждане на конкурс за длъжността „съдебен помощник“ във ВКС, Гражданска колегия, бяха назначени със заповед на председателя на ВКС съдиите Мария Иванова за председател на комисията и за членове съдиите Гълъбина Генчева, Снежанка Николова и Марио Първанов.

Съдия Владимир Йорданов взе участие в стаж в рамките на Програмата за обмен на магистрати от Европейския съюз, организирана от Европейската мрежа за съдебно обучение, в гр. Валенс и гр. Гренобъл, Франция.

Съдия Емил Томов беше включен в работна група към Висшия съдебен съвет за организирането и възлагането на обществена поръчка за избор на изпълнител за задължително застраховане срещу злополука на определените в ЗСВ лица.

Съдия Светлана Калинова взе участие в работна среща по проект на Академията по европейско право на тема „По-добро прилагане на регламентите на ЕС по семейно и наследствено право“ в гр. Трир, Германия.

Съдиите Албена Бонева и Даниела Стоянова са определени за лектори в Националния институт на правосъдието за провеждане на дистанционно обучение на тема „Етични предизвикателства в работата на магистратите“.

Във връзка с получено във ВКС писмо от директора на НИП с молба да бъдат предложени от страна на ВКС съдии, които да бъдат включени за разширяване състава на временните преподаватели, от Гражданската колегия са определени съдия Марио Първанов по тема: „Трудови спорове“ и съдия Илияна Папазова по тема „Актуална практика на ЕСПЧ“.

Председателят на колегията съдия Красимир Влахов и съдиите Светлана Калинова и Камелия Маринова взеха участие в национална конференция за Гражданския процесуален кодекс, организирана в Народното събрание на Република България.

Съдия Мими Фурнаджиева участва в семинар на тема „Умения за председателстване и водене на заседания“, организиран от Европейския институт за публична администрация, в изпълнение на дейност 3 „Обучения и учебни посещения в европейски обучителни школи и институции“, гр. Маастрихт, Франция. Съдия Фурнаджиева участва също и в семинар на тема „Документи и документооборот на ЕС“, организиран от Европейския институт за публична администрация, в изпълнение на дейност 3 „Обучения и учебни посещения в европейски обучителни школи и институции“, като семинарът се проведе в гр. Люксембург, Великото херцогство Люксембург.

Заместникът на председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия съдия Красимир Влахов взе участие като лектор в организирания национален учебен семинар от ИК „Труд и право“ на тема „Въззивно обжалване“, съдия Емануела Балевска – председател на Второ гражданско отделение, участва като лектор на тема „Касационно обжалване“, а съдия Борислав Белазелков – като лектор на тема „Промени в касационното обжалване“ и „Значение на практиката на Върховния касационен съд“.

През 2017 г. участия в комисии за държавни изпити по гражданскоправни науки в различните университети в страната, както и в теоретико-практическите изпити за юридическа правоспособност към Министерството на правосъдието, взеха съдиите Маргарита Георгиева, Владимир Йорданов, Мария Иванова, Веска Райчева, Мими Фурнаджиева, Дияна Ценева, Жива Декова, Борис Илиев, Илияна Папазова, Красимир Влахов, Светла Димитрова, Златка Русева, Емануела Балевска, Снежанка Николова, Даниела Стоянова, Жанин Силдарева, Любка Андонова, Здравка Първанова, Гертана Никова, Боян Цонев, Светлана Калинова, Василка Илиева.

Съдия Маргарита Соколова и през 2017 г. участва като председател на Комисията по професионална етика към ВКС в разглеждането на депозираните до комисията преписки, до излизането ѝ в отпуск поради здравословни причини през м. 02.2017 г.

6. АДМИНИСТРИРАНЕ НА ДВИЖЕНИЕТО НА ГРАЖДАНСКИТЕ ДЕЛА ОТ ОБРАЗУВАНЕТО ДО ПРИКЛЮЧВАНЕТО ИМ

През отчетния период в Гражданската колегия са работили 50 съдебни служители: 15 съдебни помощници (един по заместване), 1 секретар на колегия, 17 съдебни секретари, 10 съдебни деловодители, 1 деловодител и оператор на компютърни данни, 1 деловодител в адвокатска стая, 1 съдебен информатор и 5 куриери. Съставът на съдебните служители се променяше през годината заради освобождаването от длъжност на служители, които се пенсионираха. Посочените служители притежават добра квалификация и професионален опит. Постъпващите в регистратурата дела се образуват,

докладват и насрочват своевременно. Всички молби, невръчените призовки, съобщения и други съдебни книжа се докладват своевременно на съдията докладчик, който се произнася по тях. Съдебните протоколи се изготвят веднага след съдебните заседания, като същите отразяват пълно и точно извършените съдопроизводствени действия.

7. ИНСТАНЦИОНЕН КОНТРОЛ. КАЧЕСТВО НА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ

През отчетния период броят на свършените дела, по които е имало постановен акт в Гражданската колегия, са били 5 289 бр. Свършените дела по съдилища и резултат по тях са:

а) Върховен касационен съд

През 2017 г. предмет на разглеждане са били общо 318 граждански дела, образувани по жалби срещу определения на тричленни състави на колегията и по молби за отмяна на решения на ВКС. От тях отменени изцяло и върнати са 22 съдебни акта, или 6,9% от всички; обезсилен е един съдебен акт (и прекратено производството), или под 1% от всички; отменен изцяло и пререшен е 1 съдебен акт или под 1% от всички; оставени в сила са 261 акта, или 82% от всички, по 1 дело, образувано по молба за отмяна, е оставена без уважение молбата за отмяна, по 4 дела са спрени, а други производства са се развили по 26 дела.

В производството по допускане на касационно обжалване в Гражданската колегия по реда на чл. 288 ГПК са разгледани 3 198 дела, по които съставите на ГК на ВКС не са допуснали до касационно обжалване актове по 2 490 дела, или 78% от всички, подлежащи на допускане до касационен контрол касационни жалби, а допуснати са актове по 708 бр. дела, или 22% от общия брой дела по допускане на касационно обжалване по касационни жалби. Както беше посочено вече, намалелият процент на допуснати до разглеждане касационни жалби е резултат на активната тълкувателна дейност на ВКС през последните години, при което във все по-голяма степен актовете на въззивните съдилища са съобразени със задължителната съдебна практика.

б) Апелативни съдилища

Предмет на проверка пред ВКС, Гражданска колегия, през 2017 г. са били общо 1 627 съдебни актове на апелативните съдилища (за 2016 г. същите са 1 496). От постановените от апелативните съдилища актове по граждански дела по реда на касационната проверка са отменени изцяло и върнати актове по 117 дела, или 7,19% от общия брой на проверени актове; те са се увеличили незначително с 1,25% спрямо процента на отменените и изцяло върнати на апелативните съдилища дела за 2016 г. – 5,94%. Обезсилените решения на апелативните съдилища и прекратени производства са общо 46 бр., или 2,83% от всички актове на апелативните съдилища, които са намалели незначително с 0,04% спрямо 2016 г. – 2,87%. За 2017 г. отменени изцяло и пререшени са актове по 162 дела, или 9,96%,

които са се увеличили с 2,81% спрямо отменените изцяло и пререшени дела за 2016 г. на апелативните съдилища – 7,15%. Частично отменени и пререшени са актове по 22 дела, или 1,35% от общия брой, които са намалели незначително с 0,12% спрямо 2016 г., когато са 1,47%. Оставени в сила са 278 решения на апелативните съдилища, или 17,09% от всички, които са намалели незначително с 0,75% спрямо останените в сила актове на апелативните съдилища за 2016 г. – 17,84%. По 4 дела са върнати касационните жалби. Спрени са 17 дела, а е имало произнасяне за определяне на компетентния съд по 8 дела на апелативните съдилища. От актовете на апелативните съдилища, предмет на обжалване пред касационния съд, недопуснати до касационно обжалване са 914 бр., или 56% от всички актове на апелативните съдилища, през 2016 г. са 60%.

в) Софийски градски съд и окръжни съдилища

Предмет на касационна проверка през 2017 г. са били актове, постановени от Софийския градски съд и окръжни съдилища по 3 025 дела (през 2016 г. са 2 913 дела). Отменени по реда на касационната проверка изцяло и върнати са актове по 145 дела, или 4,79% от всички актове на СГС и окръжните съдилища, които са намалели с 1,97% сравнение с 2016 г. – 6,76%. Обезсилени и прекратени са актове по 105 дела на СГС и окръжните съдилища, което е 3,47% от всички дела, приблизително толкова са и през 2016 г. – 3,09%. Отменени изцяло и пререшени от ВКС са актове по 213 дела, или 7,04% от всички актове на СГС и окръжните съдилища, които са намалели с 2,3% спрямо резултата за 2016 г. – 9,34%. Отменени частично и пререшени дела на СГС и другите окръжни съдилища са актове по 24 дела, или 0,79% от всички дела, незначително са намалели с 0,44% – през 2016 г. са 1,23%. Останените в сила решения на окръжните съдилища и СГС са 282, или 9,32% от всички проверени решения, който процент се е намалил с 1,56% спрямо този за 2016 г. – 10,88%. През 2017 г. има 13 върнати касационни жалби, или под 1% от всички актове на СГС и окръжните съдилища, което сочи на изключително прецизно изпълнение на задълженията от страна на председателите на отделения в изпълнение на Заповед № 2281/19.12.2012 г. относно забраната за образуване на дела по нередовни жалби. В производствата по молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения през 2017 г. са отменени и върнати 8 решения на СГС и другите окръжни съдилища, в сравнение с 2016 г., когато са отменени и върнати 9 решения, а 87 молби за отмяна са оставени без уважение, докато през 2016 г. са 41 молби. От актовете на окръжните съдилища и СГС недопуснати до разглеждане от касационната инстанция са 1 987 бр. съдебни акта, или 65,69% от всички актове на окръжните съдилища и СГС, през 2016 г. са 61,17%.

г) Районни съдилища

Предмет на проверка в производство по отмяна на влезли в сила решения и обжалване на частни жалби за връщане на такива молби са общо 341 актове (решения и определения), постановени от районните съдилища. Отменени изцяло с връщане на делото са 4 съдебни акта, оставени в сила са

20 акта на районните съдилища. В производствата по молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения са отменени и върнати 43 решения на районните съдилища, или 12,61%, а 206 молби за отмяна са оставени без уважение, което е 60,41% от всички разгледани актове на районните съдилища. Недопуснати до разглеждане от ВКС са 11 броя съдебни актове на районните съдилища.

д) Камара на частните съдебни изпълнители

През отчетния период съставите на ВКС са се произнесли по 41 актове на КЧСИ, през 2016 г. са те 51 бр., а през 2015 – 44 бр. По 2 дела актовете са обезсилени и пререшени, обезсилени и пререшени са 4 акта, а по 4 производства са частично отменени съдебните актове и пререшени делата. Оставени в сила са решенията по 22 дела, или 52,66% от всички, през 2016 г. този процент е 47,05%.

е) Висш адвокатски съвет

През отчетния период съставите на ВКС са се произнесли по 10 акта на Висшия адвокатски съвет. Обезсилен и пререшен е 1 акт. Оставени в сила са решенията по 8 дела, или 80% от всички.

8. ИЗВОДИ

Въз основа на представената в доклада информация може да се направи изводът, че и през изминалата 2017 г. съдиите от Гражданската колегия на ВКС са осъществили значителна по количество правораздавателна дейност, насочена към осигуряване на точно и еднакво приложение на закона. Големият брой образувани и приключени тълкувателни дела – по инициатива на съдебни състави (чл. 292 ГПК) или по искане на председателя на съда, респективно на други лица по чл. 125 ЗСВ, показват, че ВКС продължава да изпълнява основното си конституционно правомощие, а именно уеднаквяване на съдебната практика като важна предпоставка за предвидимост на правосъдието и повишаване на общественото доверие в него.

III. ТЪРГОВСКА КОЛЕГИЯ

Статистически данни за делата за разглеждане през 2017 г. в Търговската колегия на Върховния касационен съд и за свършените дела през годината

Несвършени дела към 1 януари 2017 г. От тях: - търговски дела - частни производства	1 275 бр. 935 бр. 340 бр.
Постъпили дела през 2017 г. От тях: - търговски дела - частни производства	3 184 бр. 1 821 бр. 1 363 бр.
Общ брой на делата за разглеждане през 2017 г. От тях: - производства по търговски дела - частни производства	4 459 бр. 2 756 бр. 1 703 бр.
Свършени дела през 2017 г. От тях: - свършени търговски дела - свършени частни производства	3 196 бр. 1 825 бр. 1 371 бр.
Несвършени дела към 31 декември 2017 г. От тях: - търговски дела - частни производства	1 262 бр. 1 035 бр. 227 бр.

** Данните са общо за търговски дела, поради обстоятелството, че освен касационни дела, колегията разглежда второинстанционни дела по ЗПП, първоинстанционни дела по чл. 47от ЗМТА и дела за отмяна по реда на чл. 303 и сл. от ГПК.*

1. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

Кадровият състав на Търговската колегия към 01.01.2017 г. е бил от 21 титулярни съдии, 1 командирован от САС във ВКС и един съдия от колегията, командирован в КАК, при щатна численост 24 съдии. Командированият съдия е бил на свободно съдийско място, определено за заемане чрез външен конкурс, какъвто не е бил проведен поради изменението на ЗСВ от 2016 г. Срокът за командироване на този съдия е до провеждането на конкурс по силата на Заповед № 189/28.01.2016 г. на председателя на ВКС. Командироването се обхваща от хипотезата на § 207, ал. 1 от ПЗР на ЗИДЗСВ (ДВ бр.62/2016 г.). Командированият съдия Людмила Цолова е избрана за съдия в ТК на ВКС по реда на чл. 193, ал. 6 ЗСВ с Решение от 24.10.2017 г. на Съдийската колегия на ВСС, но решението е обжалвано, не е

влязло в сила, поради което съдия Цолова не е встъпила като титулярен съдия.

Считано от 01.08.2017 г. е пенсионирана съдия Росица Ковачева.

По предложение на ръководителя на колегията от 14.07.2017 г. и с решение на Пленума на ВКС от 25.09.2017 г. съдия Костадинка Недкова е преместена от Първо търговско отделение във Второ търговско отделение на мястото на съдия Ковачева.

Съдия Мариана Костова е избрана за член на Комисията по атестирането и конкурсите към Висшия съдебен съвет с решение на Пленума на ВКС от 12.07.2017 г. и след конституирането на ВСС на 03.10.2017 г. същата е встъпила като член на тази комисия. До края на 2017 г. на нейно място не е командирован съдия.

След преместването на съдия Недкова във Второ търговско отделение и встъпването на съдия Костова в КАК на СК техният съдебен състав в Първо търговско отделение е разформирован и съдия Радостина Караколева е разпределена като четвърти докладчик в Първи състав на Първо търговско отделение.

През 2017 г. щатната численост на съдебните помощници в Търговската колегия не е променена – 7 броя. От 01.07.2017 г. съдебният помощник Евгения Димитрова е в отпуск по майчинство. Не е назначен заместващ помощник на нейната длъжност.

През 2017 г. съдебните служители от специализираната администрация – секретари, деловодители и куриери в колегията са били 16 на брой. Към края на 2017 г. те са с 1 по-малко, тъй като съдебният секретар Милена Миланова е преназначена в служба „Регистратура“ на ВКС.

2. ПОСТЪПЛЕНИЯ

а) Организация по образуване и насрочване на делата

И през 2017 г. в колегията се работи по Вътрешни правила за разпределение, образуване и подреждане на делата в Гражданската и Търговската колегия на Върховния касационен съд от 2013 г. и Вътрешни правила за случайното разпределение на делата във ВКС, утвърдени със Заповед № 2492/23.12.2015 г. на председателя на ВКС. Те са в синхрон с приетата от ВСС с решение по Протокол № 45/19.03.2015 г., изм. с решение на СК на ВСС по Протокол № 1/10.01.2017 г., Единна методика по принципа за случайното разпределение на делата в съдилищата (която не обхваща ВКС) с изключение на нейния чл. 3.

И през 2017 г. натовареността на лицата по чл. 111, ал. 2, т. 5 ЗСВ е съобразена с решението от 14.12.2016 г. на Пленума на ВКС. Натовареност по касационни дела – 50% за заместниците на председателя и ръководители на колегии и 75% за председателите на отделения, като тези съдии са изключени от разпределението на частни дела. Съобразно предвидената възможност по предхождащо решение на Общото събрание на колегията, за един от съдиите в ТК е определена норма на натовареност като за председател на отделение – 75% и изключване от разпределянето на частни

производства. Това решение не е преразгледано и е останало действащо и през 2017 г.

И през 2017 г. ежесечно всеки съдия (включително ръководителят на колегията и председателите на отделенията) е участвал най-малко в 1 открито съдебно заседание и в 3 закрити съдебни заседания. Отново, както и в предходни доклади, следва да се посочи, че това правило не се спазва стриктно, а се насрочват и по-голям брой дела, ако естеството им налага това – дела по несъстоятелност, по Закона за политическите партии, по Закона за вероизповеданията. И през 2017 г. Търговската колегия на ВКС е разполагала само с една заседателна зала, поради което е продължило групирането на делата – отделно открити и закрити заседания, за оптималното използване на залата. За закрити заседания е използвана и съвещателната 35-та зала, съобразно утвърден график за съвместното ѝ ползване с Гражданската и Наказателната колегии с оглед на недостига на зали в Съдебната палата.

Делата за закрито съдебно заседание са насрочвани от председателите на отделения, съобразно графика на докладчика по делото, в първата възможна свободна дата от определените заседателни дни на съответния съдебен състав. Делата за открито заседание също се насрочват от председателите на отделенията на същия принцип, като датата за насрочване се съобразява и с обстоятелството дали призоваването на страните е чрез „Държавен вестник“ или с призовки.

Делата постъпват в регистратурата на съда и незабавно, още същия ден или най-късно на следващия ден, след въвеждане на необходимата входяща информация от деловодителите в електронната деловодна система се докладват по реда на постъпването им на съдебните помощници за извършване на предварителна проверка относно формална допустимост и редовност на жалбата, молбата за отмяна или исковата молба по чл. 47 и сл. от ЗМТА. За извършената проверка съдебните помощници попълват специални формуляри, които са различни с оглед на вида на делата – търговски, частни производства, молби за отмяна, спорове за подсъдност и пр., в които отбелязват съответните констатации и изготвят предложение до председателя на отделението по администрирането на преписката – за образуване или за отстраняване на нередовности. Образците за отделните бланки са утвърдени с нарочно разпореждане на ръководителя на колегията. Това е сторено за унифициране на изискванията при проверката по редовността на отделните видове дела и задължителните данни, които следва да бъдат въведени.

Председателите на отделения извършват повторна проверка по постъпилите преписки и контрол върху работата на помощниците, след което с разпореждане за образуване, делата се разпределят на принципа на случайния подбор чрез електронно разпределение, съобразно поредността на постъпването им измежду всички съдии от колегията. Списъкът с входящите номера на преписките, които са разпределени в конкретния ден, се прилагат към делата.

По разпореждания на председателите на отделения, съответно на председателя на колегията, нередовните преписки се връщат за окомплектоване или се изпращат на компетентен орган, а в дела се образуват

само преписките по редовни касационни жалби, частни жалби, молби за отмяна или искиви молби по арбитражни производства.

Касационните жалби, неотговарящи на изискванията за редовност по смисъла на чл. 284, ал. 2 и ал. 3 ГПК, се връщат на въззивната инстанция за привеждането им в съответствие с изискванията на ГПК. Това е било така и в предходните години, но с утвърдените през м. май 2015 г. Вътрешни правила за проверка на постъпващите във ВКС дела, допълнително са детайлизирани изискванията към въззивните съдилища за проверка по редовността на преписките.

В Търговската колегия се разглеждат различни по характер и процедура дела – касационни, частни производства и молби за отмяна, свързани с търговски спорове, дружествено право, несъстоятелност, както и искиви молби по чл. 48, ал. 1 вр. чл. 47 от ЗМТА, дела за политически партии и вероизповедания, спорове по чл. 25, ал. 4 от ЗЮЛНЦ.

Приложимите правни норми се съдържат в множество нормативни актове, като процесуалният ред за разглеждане на делата е различен.

В производства по чл. 18 от Закона за политическите партии предмет на обжалване е първоинстанционно решение на Софийския градски съд, по което следващата съдебна инстанция е ВКС. В това производство не се прилага чл. 280, ал. 1 ГПК. По тези дела в колегията се спазват процесуалните срокове за насрочване и постановяване на съдебните актове от ВКС, които са 14 дни от постъпване на жалбата и са фиксирани в чл. 18, ал. 2 от ЗПП, както и изискването на чл. 329, ал. 3, т. 6 от ЗСВ.

По предявени пред ВКС искиви молби по чл. 48, ал. 1 вр. чл. 47 ЗМТА за отмяна на арбитражно решение съдът действа по процесуалните правила на ГПК при отчитане на спецификата на ЗМТА.

Във всички предишни доклади за работата на Търговската колегия е отбелязвано натоварването на ВКС с функции на първоинстанционен съд по делата по ЗМТА, считано от 2002 г. (ДВ, бр. 46/2002 г.). И през 2017 г. ТК на ВКС бе натоварена с функции по проверка редовността на искиви молби, размяна на книжа, изискване за прилагане на арбитражно дело и пр. преди насрочване на делото в открито съдебно заседание с призоваване на страните, включително и по потребителски спорове. В тези съдебни производства е изключен процесуалният ред за призоваване по чл. 289 ГПК чрез „Държавен вестник“. Размяна на книгата, уведомяването на експерти или свидетели се осъществява чрез изпращане от ВКС на призовки и съобщения по реда на ГПК. Въпреки очакванията, изменението на чл. 19 ГПК (ДВ, бр. 8/2017 г.), квалифициращо потребителските спорове като неарбитражни, не се отрази в значима степен на натовареността на колегията през 2017 г. По вече постановените арбитражни решения бяха проведени производства по чл. 47 ЗМТА и бяха постановени съдебни решения за прогласяване нищожността на арбитражните актове.

В статистическата част на доклада те са посочени като брой. В тази част се сочат редът и функциите по обработката им. По отношение на исковите молби, постъпващи на основание чл. 48, ал. 1 вр. чл. 47 ЗМТА директно в касационния съд, председателят на отделение в Търговската колегия определя размера на държавната такса, извършва преценка по чл. 127

ГПК, разпорежда размяна на съдебните книжа, изисква арбитражното дело от съответния арбитражен съд и след електронно разпределение насрочва делата в открито съдебно заседание за разглеждане от съдебния състав. Призоваването по тези дела позволява при възможности в графика на делата за открито съдебно заседание определяне и на по-ранна дата за разглеждането им в публично съдебно заседание от тази за касационните дела.

По отношение на касационните жалби срещу актове, постановени в производство по несъстоятелност, с оглед характера на производството и изискването за бързина, делата се насрочват за закрито заседание по допускането на касационно обжалване във възможно най-кратки срокове, съобразно датите от графика на закритите съдебни заседания на съдебния състав, а понякога и в най-близката дата, дори и тази, определена за открито съдебно заседание. Ограничението за брой дела в заседание по отношение на тях не се спазва, т. е. те се насрочват свръх график. По тези дела съставите се стремят да се произнасят и постановяват съдебните актове в по-кратки срокове, отчитайки особеностите на производството.

Трябва да се отбележи постъплението на значителен брой частни производства по Закона за банковата несъстоятелност (ЗБН), съпътстващи производството по несъстоятелност на „Корпоративна търговска банка“ АД (н). По вид и брой тези дела са посочени в статистическата част на доклада.

При спазване на посочения ред за образуване и насрочване на делата в Търговската колегия след постановяване на съдебен акт по чл. 288 ГПК, ако е допуснато касационно обжалване, делата се насрочват от председателя на отделението за открити съдебни заседания в рамките на около дву-тримесечен срок от изпълнение на указанията, дадени от съдебния състав за внасяне на определената държавна такса. Този период е необходим поради нуждата от технологично време за призоваването на страните чрез „Държавен вестник“ по реда на чл. 289 ГПК, което изисква изпращане на съобщенията за делата до редакцията на ДВ най-малко два месеца преди насроченото съдебно заседание, както и поради евентуално настъпване на законоустановената съдебна ваканция. При тези от съдиите, които са допуснали повече дела за разглеждане по реда на чл. 290 ГПК, графикът за разглеждане се измества напред във времето.

Постановените съдебни актове в тези заседания в по-голямата си част се изготвят в разумен срок от датата на съдебното заседание. Извън този срок са постановени съдебни актове само по дела с изключителна правна и фактическа сложност.

Делата, които подлежат на разглеждане в закрито заседание, каквито са в преобладаващата си част съобразно реформата в гражданския процес и установената с новия ГПК факултативност на касационното обжалване, са делата за произнасяне по допускане на касационно обжалване на въззивните решения по чл. 288 вр. чл. 280 ГПК, както и тези, образувани по частни жалби, и същите преобладаващо приключват съответно в месечен срок от датата на закритото заседание или от образуването им.

И през 2017 г. е продължило попълването на данни в създадения през 2016 г. регистър на отводите по чл. 22, ал. 1, т. 6 от ГПК. Независимо на

какво основание е отводът, ако той е на член на състава, делото подлежи на разглеждане на датата на графика си, без смяна на докладчик. При отвод на докладчик и след определянето по реда на чл. 6 от Правилата на ВКС вр. чл. 9 ЗСВ на друг докладчик, делото се насрочва за най-близката дата в графика на състава на този съдия.

б) Брой на образуваните дела и средна натовареност на съдиите от Търговската колегия

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Отдел "ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ, КОМУНИКАЦИЯ И СЪДЕБНА СТАТИСТИКА"
СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА 2017 г. Справка 6.1
Индивидуални параметри за магистратите - движение на делата

1 / 2

ТЪРГОВСКА КОЛЕГИЯ НА ВКС ИНДИВИДУАЛНИ ПАРАМЕТРИ ЗА МАГИСТРАТИТЕ - ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЛАТА

СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2017 - 31.12.2017. Справка 6.1

Справката е изготвена от отдел ИСКСС към ВКС. Вярност на резултатите е осигурена само и единствено съгласно дефинициите и обхвата описани в МЕТОДИКАТА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ във ВКС. Данните са достоверни до толкова, доколкото събитията и обектите са адекватно и своевременно отразени в Деловодната система на съда.

	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	6.7	6.8	6.9	6.10	6.11	6.12	6.13	6.14	6.15	6.16	6.17	6.18	6.19	6.20	6.21	6.22	6.23.1	6.23.2	6.23.3	6.23	6.24	6.25
Магистрат	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	6.7	6.8	6.9	6.10	6.11	6.12	6.13	6.14	6.15	6.16	6.17	6.18	6.19	6.20	6.21	6.22	6.23.1	6.23.2	6.23.3	6.23	6.24	6.25
Дария Проданова	18	0	18	41	0	41	16	0	16	309	31	19	7	0	7	42	0	42	23	0	23	3	16	45	10	71	17	30
Ваня Алексиева	48	4	52	77	0	77	27	0	27	316	74	53	7	0	7	87	0	87	42	0	42	0	27	102	300	429	31	77
Тотка Калчева	31	8	39	64	0	64	27	1	28	290	53	33	5	1	6	65	2	67	34	0	34	6	28	60	297	385	32	41
Росица Ковачева	30	16	46	8	19	27	9	20	29	154	25	27	3	1	4	32	28	60	2	1	3	0	7	64	0	71	7	41
Татяна Върбанова	31	12	43	81	73	154	20	46	66	315	64	75	8	6	14	77	78	155	44	8	52	2	17	157	2	176	21	69
Радостина Караколева	31	0	31	50	0	50	16	0	16	230	51	38	6	0	6	60	0	60	23	0	23	3	15	58	0	73	13	45
Елеонора Чаначева	33	10	43	89	72	161	25	50	75	305	64	63	9	2	11	85	64	149	39	14	53	3	24	165	0	189	28	69
Мариана Костова	44	22	66	21	39	60	21	33	54	0	55	61	7	2	9	68	56	124	0	1	1	0	19	127	0	146	18	39
Емил Марков	46	16	62	90	73	163	22	39	61	1	72	85	3	4	7	85	68	153	52	12	64	1	22	164	1	187	19	62
Камелия Ефремова	41	16	57	80	74	154	21	47	68	321	67	75	11	3	14	86	71	157	40	8	48	5	21	168	1	190	27	69
Емилия Василева	35	21	56	85	73	158	25	39	64	39	59	60	4	9	13	71	66	137	53	16	69	0	23	147	0	170	27	68
Бонка Йонкова	40	13	53	84	72	156	23	42	65	3	60	74	12	4	16	83	72	155	44	8	52	2	23	161	1	185	21	74
Боян Балеvски	31	12	43	84	73	157	29	42	71	2	64	67	9	8	17	81	74	155	40	7	47	3	24	163	0	187	28	68
Ирина Петрова	38	15	53	84	73	157	13	45	58	200	58	79	9	4	13	75	75	150	44	7	51	4	10	166	0	176	17	65
Росица Божилова	33	21	54	95	73	168	26	55	81	4	71	62	9	5	14	84	73	157	49	10	59	3	26	178	1	205	38	66
Костадинка Недкова	31	21	52	91	72	163	21	50	71	177	61	58	6	5	11	68	72	140	64	13	77	2	17	151	1	169	35	71
Анна Баева	58	18	76	91	72	163	33	37	70	204	78	66	6	6	12	89	59	148	67	23	90	4	27	155	0	182	34	78
Вероника Николова	35	19	54	93	72	165	24	51	75	3	62	63	11	7	18	78	78	156	52	12	64	2	26	184	0	210	32	66
Николай Марков	43	13	56	84	73	157	23	42	65	8	71	76	12	10	22	88	75	163	47	8	55	3	25	168	0	193	26	63
Евгений Стайков	32	13	45	88	72	160	18	42	60	303	69	85	8	7	15	86	74	160	37	8	45	8	16	165	1	182	28	67
Светла Чорбаджиева	91	23	114	83	72	155	22	39	61	239	80	79	10	13	23	92	71	163	86	24	110	2	22	199	0	221	22	73
Кристијана Генковска	35	11	46	91	73	164	27	47	74	220	61	59	5	4	9	73	69	142	55	15	70	2	25	162	3	190	29	69
Петя Хорозова	43	16	59	83	71	154	32	42	74	304	81	70	6	13	19	87	76	163	57	10	67	1	31	169	2	202	31	69
Людмила Цолова	37	20	57	84	72	156	23	51	74	301	72	72	4	3	7	83	70	153	41	22	63	4	19	177	0	196	29	70
Общо:	935	340	1275	1821	1363	3184	543	860	1403	4248	1503	1499	177	117	294	1825	1371	3196	1035	227	1262	63	510	3455	620	4585	610	1509

През 2017 г. в Търговската колегия са постъпили общо 3 811 дела/преписки (през 2016 г. техният брой е бил 4 590 + 278 бр. за ГК). От тях в дела са образувани общо 3 184 бр. (през 2016 г. – 2 468 бр.), както следва: 1 821 търговски дела (през 2016 г. – 1 267 бр.), 1 363 частни производства (през 2016 г. – 1 201 бр.), а са прекратени 627 бр. (през 2016 г. са били 850 бр., през 2015 г. техният брой е бил 947 бр.).

В Първо търговско отделение, състоящо се от 12 съдии, а от м. 10.2017 г. – 10 съдии, без М. Костова и К. Недкова, са образувани общо 1 471 дела (през 2016 г. са били 1 150), от тях – 868 търговски (през 2016 г. – 614) и 604 частни производства (през 2016 г. – 536 бр.).

Във Второ търговско отделение, състоящо се от 12 съдии (от 01.08.2017 г. без съдия Р. Ковачева, а от 06.10.2017 г. със съдия К. Недкова),

са образувани общо 1 718 дела (през 2016 г. – 1 318), от тях – 954 търговски (през 2016 г. – 653) и 758 частни производства (през 2016 г. – 665).

Констатира се, че въззивните съдилища стават все по-прецизни по отношение възложената им проверка по чл. 286 ГПК и задължението за връщане с разпореждане по чл. 286, ал. 2 ГПК на касационните жалби на посочените в процесуалните норми основания. Проверката в колегията за редовността на изпращаните от въззивни инстанции жалби се извършва от председателите на отделения, които за визириания период са постановили общо 630 броя (през 2016 г. са били 818 бр., а през 2015 г. – 947 бр.) разпореждания, с които са върнали делата на въззивния съд с конкретни указания.

Така председателят на Първо търговско отделение е постановил 311 разпореждания (през 2016 г. са били 389 бр., а през 2015 г. – 429 бр.), свързани с проверка на редовност на постъпващите жалби, а председателят на Второ търговско отделение – 319 бр. (през 2016 г. са били 429 бр., а през 2015 г. – 506 бр.). Най-значителен е броят на разпорежданията, с които са били върнати делата на САС – 207 бр. (274 през 2016 г. и 301 през 2015 г.), а от окръжните съдилища като въззивна инстанция – на СГС – 105 бр. (124 през 2016 г. и 162 през 2015 г.). По отношение на АС – Варна са постановени 21 бр. (31 през 2016 г. и 72 бр. през 2015 г.) разпореждания; АС – Велико Търново – 22 бр. (38 бр. през 2016 г. и 26 бр. през 2015 г.); АС – Пловдив – 12 бр. (41 бр. през 2016 г. и 41 бр. през 2015 г.) и АС – Бургас – 8 бр. (13 бр. през 2016 г. и 23 бр. през 2015 г.).

Като основания за връщане най-често продължават да се срещат: изпратени неподлежащи на касационно обжалване дела с цена на иска до 20 000 лв. – общо 181 бр. (през 2016 г. са били 238 бр.); непредставено адв. пълномощно или удостоверение за юридическа правоспособност – 114 бр. (през 2016 г. са били 108 бр.); проблеми с държавната такса – непосочване на номера на делото, незаверено платежно нареждане, внасяне не по сметка на ВКС – 107 бр. (през 2016 г. са били 155 бр.).

При заведени в Търговската колегия искания по чл. 282, ал. 2 ГПК за спиране изпълнението на въззивно решение, молбите, най-често придружени с въззивното дело, се администрират незабавно и след като се прецени редовността им, въз основа на разпореждане за образуване на председател на отделение се пристъпва към електронно разпределение на докладчик и в рамките на същия ден се постановява определение от съдебния състав по искането. За 2017 г. са постъпили 73 броя искания за спиране на изпълнението на въззивно решение по чл. 282 ГПК, по които при констатирани редовни молби и др. документи съдебните състави са постановявали съдебни актове в рамките на същия ден на постъпване на искането. Броят им е постоянен спрямо 2016, 2015 и 2014 г., когато исканията за спиране са били съответно 74, 73 и 59 на брой.

в) Видове образувани дела според техния предмет

Посочената статистика в този раздел на доклада се позовава на новата методика на отчитане на постъпленията на делата през 2016 г., основаваща се

на данни от компютърната обработка, заложи в деловодната система на ВКС.

Общият брой на постъпилите в Търговската колегия на Върховния касационен съд дела (преписки) през 2017 г. е 3 811 (през 2016 г. са били 4 590 бр. + 278 бр. за ГК, а през 2015 г. – 4 659 бр.). От тях са били образувани в дела 3 184 бр. (през 2016 г. – 2 468 бр., а през 2015 г. – 3 712 бр.), както следва:

- търговски дела – 1 821 бр. (1 267 бр. през 2016 г. и 2 349 бр. през 2015 г.);

- частни производства – 1 363 бр. (1201 бр. през 2016 г. и 1363 бр. през 2015 г.);

- прекратени с разпореждане – 627 бр. (850 бр. през 2016 г. и 947 бр. през 2015 г.).

Броят на образуваните дела е по-голям с всяка година, като преобладават търговските производства, докато процентът на прекратените преписки намалява.

Търговските дела са групирани по видове, както следва:

- по касационни жалби – 1 604 броя (1 037 бр. през 2016 г. и 2 154 бр. през 2015 г.);

- по молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения – 131 броя (142 бр. през 2016 г. и 114 бр. през 2015 г.);

- по иски молби с правно основание чл. 47 ЗМТА – 87 броя (88 бр. през 2016 г. и 81 бр. през 2015 г.).

Наблюдава се повишаване на броя на образуваните дела по депозираните касационни жалби и поддържане на броя на делата, образувани по молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения и по иски молби с правно основание чл. 47 от ЗМТА, независимо от изменението на чл. 19, ал. 1 от ГПК.

Относно делата, образувани по касационни жалби

През 2017 г. най-голям е броят на делата, образувани по чл. 226, ал. 1 КЗ (отм.) – 247 бр. Двойно повече от 2016 г., когато техният брой е бил 101. Като цяло се наблюдава ръст на делата, свързани със застрахователните правоотношения: 331 бр. през 2017 г., докато през 2016 г. са били 183 бр. От тях 33 бр. са образуваните дела по чл. 208 от КЗ, 20 бр. – по чл. 288 от КЗ.

На второ място е броят на постъпилите и образувани в дела касационни жалби, свързани с изпълнителното производство – общо 241 бр. (през 2016 г. са били 160 бр.), от тях по чл. 422 вр. с чл. 415 ГПК – 208 бр. дела (през 2016 г. са били 138 бр.).

Запазва се високият процент на дела, свързани с търговската несъстоятелност – общо 107 бр. за 2017 г. (през 2016 г. са били 118 бр., а през 2015 г. – 122 бр.). Запазва се относителният дял на исковете, свързани с производството по несъстоятелност – за нищожност на действия и сделки по чл. 646 от ТЗ – 12 бр., отменителни иски по чл. 647 от ТЗ – 21 бр., и установителни иски по чл. 694 от ТЗ – 31 бр.

Значителен ръст бележат делата по иски за изпълнение на договори или за заплащане на обезщетения (неизпълнение на договорни задължения,

чл. 79, ал. 1 ЗЗД) – общо 154 бр. за 2017 г., което е три пъти повече от предходната 2016 г., когато са били 80 бр. Като цяло е повишен броят на делата, образувани по искове, свързани със ЗЗД – от 332 бр. през 2016 г. на 593 бр. през 2017 г.

Драстично увеличение бележи броят на образуваните през 2017 г. дела, свързани със Закона за банковата несъстоятелност – 23 бр., докато през 2016 г. е нямало такива, а през 2015 г. е било само едно дело.

През 2017 г. са образувани дела по чл. 23, ал. 1 от ЗГВБ (отм.) – 1 бр., чл. 163, ал. 3 от ЗУТ – 1 бр., и чл. 4, § 3 от ДЕС – 1 бр., докато през предходните години – 2015 г. и 2016 г. е нямало такива.

Двойно повече са образуваните дела по ЗЮЛНЦ – 16 бр., докато през 2016 г. и 2015 г. са били по 8 бр. дела на година.

Двойно по-малко са делата, свързани с искове по ЗМГО – 7 бр., докато през 2016 г. са били 13 бр.

Запазва се броят на делата, свързани с искове срещу решения и действия на органи на кооперация – чл. 58 от ЗК – 12 бр., колкото са били и през 2016 г., и искове за установяване нищожност или недопустимост на вписване – 14 бр., през 2016 г. са били 16 бр..

Съотношението на допуснатите до касационно разглеждане дела към постановените откази за допускане до касационно обжалване през 2017 г. е 543 допуснати до касационно обжалване (през 2016 г. са били 395, а през 2015 г. – 276) към постановени откази по 1 499 дела (през 2016 г. са били 1 803, а през 2015 г. – 1 054) или 36,22%. Сравнен с предходни отчетни периоди – за 2016 г. – 21,90%; за 2015 г. – 20,75%, и за 2014 г. този процент е 19,03.

Въз основа на постъпили частни и частни касационни жалби са образувани 1 270 бр. частни производства (през 2016 г. са били 1 201 бр., а през 2015 г. – 1 363 бр.). Частните производства, предмет на регламентация по чл. 274, ал. 2 ГПК са 648 бр. (през 2016 г. са били 621 бр., а през 2015 г. – 768 бр.), а по чл. 274, ал. 3 ГПК – 622 бр. (през 2016 г. са били 494 бр., а през 2015 г. – 489 бр.).

В колегията са постъпили 5 бр. искания по чл. 23 от ГПК за определяне на друг равен по степен съд (през 2016 г. са били 4 бр.) поради отвод и 6 бр., свързани със спор за подсъдност по чл. 122 от ГПК (през 2016 г. са били 3 бр.). Съдии от Търговската колегия на ВКС са се произнесли и по 7 бр. молби за бавност през 2017 г. (през 2016 г. са били 3 бр., а през 2015 г. – 4 бр.).

Пред тричленни състави на Върховния касационен съд, Търговската колегия, през 2017 г. са постъпили 131 молби с правно основание чл. 303 и чл. 304 от ГПК (през 2016 г. са били 143 бр., а през 2015 г. – 113 бр.) за отмяна на влезли в сила актове на съдилищата. Спрямо общия брой образувани търговски дела производства за отмяна на влезли в сила съдебни актове представляват около 4,11% от общия брой на постъпващите и образувани в колегията дела (през 2016 г. – 5,79%, а през 2015 г. – 3,07%).

3. ПРОВЕДЕНИ ЗАСЕДАНИЯ И ПРИКЛЮЧЕНИ ДЕЛА

а) Насрочени в открито съдебно заседание

Към 01.01.2017 г. в Търговската колегия са останали несвършени общо 1 275 бр. дела, което е значително по-малко от 01.01.2016 г., когато са били 2 122 бр. От тях висящи са били 935 търговски дела (за 2016 г. – 1 887 бр.) и 340 частни производства (за 2016 г. – 235 бр.).

През 2017 г. постъпленията от образувани дела на съдиите са варирали от средно по 68 частни дела (разпределени между 20 съдии) и по 76 касационни дела (разпределени измежду 24 съдии) – т. е. около по 144 постъпили и образувани дела през отчетния период.

За сравнение през 2016 г. постъпленията от образувани дела на съдиите са варирали от средно по 60 частни дела (разпределени измежду 20 съдии) и по 53 касационни дела (разпределени измежду 24 съдии) – т. е. около по 113 постъпили и образувани дела за предходния отчетен период.

Заедно с останалите висящи дела от 2016 г. за отчетния период от 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г. в Търговската колегия са били поставени за разглеждане общо 4 459 броя дела (през 2016 г. са били 4 590 бр.). От тях касационните производства са 2 756 бр. и частните производства – 1 703 бр. Тези дела са разпределени на 24 съдии от колегията, което означава средно по 186 образувани дела на производство на съдия от колегията (през 2016 г. са били 191), като при изчислението не се съобразява намаленото процентно натоварване на председателя на колегията, на двамата председатели на отделения и на един от съдиите в Първо търговско отделение.

Статистическите данни не отчитат това, че от 09.05.2017 г. касационните дела са разпределяни между 23 съдии (спиране на постъплението на съдия Ковачева поради предстоящо пенсиониране), а от 01.09.2017 г. – между 22 съдии (спиране на постъплението на съдия Костова поради предстоящо пенсиониране). Не отчитат и обстоятелството, че считано от същите дати разпределянето на частните производства е съответно между 19 съдии, респективно 18 съдии. От това следва, че реалното натоварване на съдиите от ТК е по-голямо от статистически въведеното в системата поради некоригирани данни.

От образуваните след щателна преценка от председателите на отделения в Търговската колегия на ВКС през 2017 г. общо 3 184 дела (през 2016 г. – 2 468 бр.), насрочени са били в открито съдебно заседание 610 (през 2016 г. – 604 бр.), разпределени по видове, както следва: по касационни жалби – 312 бр. (през 2016 г. – 372 бр.), по молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения – 106 бр. (през 2016 г. – 111 бр.), по искиви молби с правно основание чл. 48, ал. 1 вр. с чл. 47 ЗМТА – 99 бр. (през 2016 г. – 105 бр.).

От насрочените дела по обективни причини са отложени общо 63 дела (през 2016 г. – 65 бр.) – от тях 24 дела, образувани по касационни жалби (през 2016 г. – 9 бр.), 18 по молби за отмяна (през 2016 г. – 21) и 21 искиви молби по чл. 47 и сл. ЗМТА (през 2016 г. – 38 бр.).

Съотношението между отложените през 2017 г. 63 бр. дела спрямо общо решените, насрочени в съдебно заседание 610 бр. дела, представлява 10.32% (през 2016 г. е било 10.76%).

През отчетния период са спрени 45 производства по търговски дела (24 на Първо търговско отделение и 21 на Второ търговско отделение) и 17 производства по частни търговски дела (8 на Първо търговско отделение и 9

на Второ търговско отделение) до постановяване на решения по тълкувателни дела. През 2017 г. е спряно производството по търговско дело, образувано по предявен иск на основание чл. 55, ал. 1, предл. 1-во от ЗЗД, до приключване на производството по дело С-119/17 на СЕС, докато през предходната година е нямало такива.

б) Свършени дела

През 2017 г. в Търговската колегия са свършени 3 196 бр. дела (през 2016 г. са били 3 463 бр., а през 2015 г. – 3 494 бр.) – приключили с решение или определение на съдебен състав.

В Търговската колегия е отчетено провеждане на 2 119 заседания общо (през 2016 г. – 3 202), като за Първо търговско отделение те са 994 заседания (през 2016 г. – 1 445), а за Второ търговско отделение – 1 125 съдебни заседания (през 2016 г. – 1 757). Съдиите от колегията са провели общо 610 открити съдебни заседания (през 2016 г. – 604), разпределени в Първо търговско отделение – 306 заседания (през 2016 г. – 314), за Второ търговско отделение – 304 (през 2016 г. – 290). Закритите съдебни заседания са общо 1 509 (през 2016 г. – 2598), разпределени спрямо отделенията по следния начин: Първо търговско отделение – 688 (през 2016 г. – 1 131), Второ търговско отделение – 821 (през 2016 г. – 1 467).

Постановените от съдиите в колегията съдебни актове са, както следва:

- съдебни решения: 510 бр. (през 2016 г. – 495), от тях: Първо търговско отделение – 246 бр. (през 2016 г. – 271), Второ търговско отделение – 264 бр. (през 2016 г. – 224);

- съдебни определения: 3 460 бр. (през 2016 г. – 3 797), от тях: Първо търговско отделение – 1 623 бр. (през 2016 г. – 1 852), Второ търговско отделение – 1 837 бр. (през 2016 г. – 1 945).

Свършените касационни дела със съдебен акт по същество общо са 1 403 бр. (през 2016 г. – 1357 бр.), от тях:

- касационните дела с акт по същество са 543 бр. (през 2016 г. – 605 бр.),

- частните дела по чл. 274 ГПК с акт по същество – 860 бр. (през 2016 г. – 752 бр.).

От разгледаните общо касационни дела недопуснатите до касационно обжалване са 1 503 бр. (през 2016 г. са били 1 803 бр.).

През отчетния период са били прекратени общо 294 дела (през 2016 г. – 303), от които касационни – 178 бр. (през 2016 г. – 180) и частни – 116 бр. (през 2016 г. – 123).

Съотношението на броя на постановените в колегията съдебни актове – решения и определения – 3 970 бр. (за 2016 г. – 4 292 бр.), спрямо общия брой на съдиите в колегията – 24, води до извод за постановяване средно от един съдия в Търговската колегия на 165 броя съдебни актове през 2017 г. (за сравнение през 2016 г. – 179 бр.).

Съобразно общия брой свършени дела през годината – 3197, спрямо броя на съдиите в Търговската колегия следва, че всеки съдия е разгледал средно по 133 бр. дела (за 2016 г. по 144 дела; за 2015 г. по 146 дела), и същевременно е участвал като член на тричленен съдебен състав при

постановяването на 399 бр. дела (432 бр. за 2016 г., 438 бр. за 2015 г.). Ръководителят на колегията се е произнесъл по 42 дела (през 2016 г. – 76, през 2015 г. – 44), които са приключили със съдебен акт, председателят на Първо търговско отделение – по 67 дела (през 2016 г. – 119, през 2015 г. – 104); председателят на Второ търговско отделение – по 87 дела (през 2016 г. – 83, през 2015 г. – 93). Най-високи съобразно статистическите показатели са данните за съдиите: Николай Марков, Светла Чорбаджиева и Петя Хорозова – по 163 свършени дела; Евгений Стайков – 159 свършени дела; Росица Божилова, Вероника Николова и Камелия Ефремова – по 156 свършени дела; Татяна Върбанова, Бонка Йонкова и Боян Балевски – по 155 свършени дела за отчетния период.

Не без значение е и обстоятелството, че по едно дело е възможно постановяване на повече от един съдебен акт, предвид производството по допускане на касационно обжалване, както и комбиниране на касационна жалба с частна жалба, които са били образувани в кориците на едно търговско дело. Тази специфика в образуванияте търговски дела обуславя и различния среден брой на дела – 133 бр., разглеждани от всеки един съдия от ТК и по-големия отново среден брой на актовете, постановени от един съдия – 165 бр. (през 2016 г. – 179 бр.).

При съпоставката на броя разгледани дела от всеки съдия през 2017 г. с разгледаните дела пред предходните отчетни периоди следва да бъде взето предвид обстоятелството, че със Заповед № 839/18.05.2016 г. на председателя на ВКС е изменен броят на делата за насрочване в закрито заседание, като на всеки съдия са били насрочвани по 3 вместо по 4 дела.

Приключилите със съдебен акт частни производства са 1 371 бр. или на всеки един съдия, разглеждащ частни производства (20 души), се падат средно по 69 бр. (през 2016 г. – 60 бр.) разгледани и решени частни дела.

Натовареността на съдиите от Търговската колегия може да се проследи за периода 2012 г. – 2017 г. в следната таблица, като се има предвид, че в Търговската колегия са правораздавали през 2012 г. 19 съдии, в края на 2012 г. – 21 съдии, през 2013 г. – 21 съдии, през 2014 г. – 21 съдии, през 2015 – 24 съдии, през 2016 – 24 съдии, през 2017 г. – 24 съдии, в края на 2017 г. – 22 съдии.

Година	Постъпили	Образувани	Насрочени в открито заседание	Свършени	Допуснати до касац. обжалване	Натовареност брой актове	Натовареност брой дела
2017	3 811	3 184	610	3 196	543	165	133
2016	4 590	2 468	604	3 463	395	179	144
2015	4 659	3 712	485	3 494	276	177	146
2014	4 682	3 808	550	3 803	322	232	181
2013	4 950	4 055	473	4 379	302	238	209
2012	5 107	4 073	477	4 967	332	237	240

4. ДЕЙНОСТ ПО УЕДНАКВЯВАНЕ НА СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА. ПРОЗРАЧНОСТ НА ПРАВОРАЗДАВАНЕТО

И през 2017 г. за уеднаквяване на съдебната практика в Търговската колегия е продължило провеждането на ежемесечни работни съвещания за обсъждане на правни проблеми в колегията, спорна съдебна практика и прилагане на нови законодателни решения. За всяко едно от съвещанията са съставени протоколи, които съдържат обсъжданията и приетите решения. Решенията от работните съвещания не са задължителни, но имат значение за съпоставяне на критериите и мненията при решаване на конкретен правен проблем, който евентуално би възникнал в процеса на работа.

През 2017 г. съществена роля за уеднаквяване на съдебната практика в страната продължи да играе и публикуването в Бюлетина „Съдебна практика на ВКС“ на принципни решения, постановени по дела, разгледани в Търговската колегия. И през този отчетен период член на редакционната колегия е председателят на Второ търговско отделение съдия Ваня Алексиева.

а) Образуване през 2017 г. тълкувателни дела по описа на ОСТК

През 2017 г. е образувано **Тълкувателно дело № 1/2017 г.** на Общото събрание на Търговската колегия (ОСТК) по следните въпроси, произтичащи от производствата по търговска несъстоятелност: 1. Какъв е процесуалният ред, по който се развиват производствата по молби по чл. 625 ТЗ, депозирани от кредитор, при подготовката им за разглеждане в открито съдебно заседание – приложимост на чл. 131 – 133 ГПК по отношение на реда по чл. 629, ал. 2 и ал. 4 ТЗ; 2. Какви са критериите по прилагането на чл. 673, ал. 3 ТЗ спрямо кредиторите със спорни (приети и неприети) вземания, по отношение на които е предявен иск по чл. 694, ал. 1 ТЗ – простира ли се по отношение на тях изискването за представяне на убедителни писмени доказателства, както по отношение на кредиторите по чл. 637, ал. 3 ТЗ или е достатъчен фактът на предявяването на иска, за да се премине към преценка дали да бъдат допуснати до участие в събранието?; 3. Допустимо ли е провеждането на събрание на кредиторите за избор на нов синдик преди одобряване на списъка по реда на чл. 692 ТЗ и ако е допустимо, кои кредитори са легитимирани да гласуват в него?; 4. Допустими ли са доказателства, различни от писмените, в производството по чл. 692, ал. 3 ТЗ?; 5. Допустимо ли е списъкът по чл. 668, т. 1 ТЗ да бъде съставян и по други критерии, освен посочените в закона и ако са налице обективни пречки за съставяне на списък по търговските книги на длъжника, как се отразява това на свикването на първо събрание на кредиторите?; 6. Подлежи ли на обжалване определението по чл. 638, ал. 3 ТЗ?; 7. От кой момент тече срокът по чл. 698, ал. 1 ТЗ за предлагане на оздравителен план: от момента на обявяване в Търговския регистър на определението на съда за одобряване на списъка на приетите вземания, предявени в срока по чл. 685 ТЗ или след обявяване в Търговския регистър на определението на съда за одобряване на списъка на приетите вземания, предявени в допълнителния срок по чл. 688, ал. 1 ТЗ?; 8. Подлежи ли на обжалване определението по чл. 674 ТЗ, с което

съдът по несъстоятелност отказва свикване на събрание на кредиторите?; 9. Могат ли получените суми от продажбата на имущество, върху което е учредена ипотека или залог, да служат за покриване на предплатените от кредиторите разноси по чл. 629б от ТЗ или на разноските по чл. 722, ал. 1, т. 3 ТЗ (и в частност възнаграждения на синдика), когато получената сума от продажбата на имуществото не е достатъчна за пълното удовлетворяване на обезпечения кредитор с привилегия по чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ?; 10. Чия собственост стават недвижимите имоти и движимите вещи, останали непродадени в производството по несъстоятелност, след прекратяване на производството и заличаване на длъжника от Търговския регистър?

б) Постановените през 2017 г. тълкувателни решения от Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии (ОСГТК)

През 2017 г. е постановено **Тълкувателно решение № 1/2016 г.** от 30.01.2017 г. по Тълкувателно дело № 1/2016 г. на ОСГТК по следния материалноправен въпрос: „Относно правото на пострадалия да получи обезщетение от делинквента над изплатеното от застрахователя обезщетение по задължителната застраховка по риска „Гражданска отговорност“ на автомобилистите въз основа на постигнато споразумение, в което увреденият е заявил, че е напълно обезщетен за съответната вреда“.

Тълкувателно решение № 4/2015 г. от 03.02.2017 г. по Тълкувателно дело № 4/2015 г. на ОСГТК е постановено по въпроса: „Може ли да бъде продължаван при условията на чл. 63, ал. 1 ГПК срокът по чл. 390, ал. 3 ГПК за предявяване на бъдещ иск?“ поради противоречива практика на състави на ВКС, създадена по реда на чл. 274, ал. 3, т. 2 ГПК.

Тълкувателно решение № 3/2015 г. от 10.07.2017 г. по Тълкувателно дело № 3/2015 г. по описа на ОСГТК е дало отговор на следните въпроси, по които е констатирано наличието на противоречива съдебна практика: 1. Може ли да се извърши въвод във владение от съдебен изпълнител срещу трето лице, заварено в имота, което заявява, че владее имота от преди завеждане на делото, по което е издадено изпълняваното решение? Може ли това трето лице да иска спиране на изпълнителното производство на основание чл. 524 във връзка с чл. 523 ГПК или това е защита, предвидена само за трето лице, осъществило фактическа власт върху имота след завеждане на делото, по което е издадено изпълняваното решение и което заявява върху имота права, които изключват правата на вискателя? 2. Подлежи ли на обжалване по реда на чл. 435, ал. 2 ГПК какъвто и да е акт на съдебния изпълнител, в който се определя размерът на разноси на длъжника, или на обжалване по този ред подлежи само постановлението за разноси? 3. Посредством кой изпълнителен способ се провежда принудителното изпълнение на определения от съда режим на лични отношения между родител и дете? 4. Допустим ли е искът по чл. 440 ГПК (чл. 336 ГПК (отм.) за третото лице, намиращо се във владение на имота, върху който е насочено принудително изпълнение, съответно правомощията по чл. 435, ал. 4 ГПК (чл. 332, ал. 2 ГПК (отм.) изключват ли правния му интерес от този иск? 5. Съставлява ли действие по налагане на заповор изпращането на заповорно съобщение до банка в хипотезата, при която

съдебният изпълнител е получил на основание чл. 508, ал. 1 ГПК отговор, че длъжникът няма сметка в съответната банка?

Тълкувателно решение № 2/2015 г. от 20.07.2017 г. по Тълкувателно дело № 2/2015 г. по описа на ОСГТК е по искане на омбудсмана на Република България за приемане на тълкувателно решение по въпроса: „Приложимо ли е и при какви предпоставки вписването на основание чл. 27, ал. 2 ЗАЗ на прекратяване на договор за аренда със срок до 10 години, поради едностранното му извънсъдебно разваляне при неизпълнение на задължението за арендно плащане с повече от 3 месеца съгласно чл. 28, ал. 1 във връзка с чл. 27, ал. 1, т. 2 от Закона за арендата в земеделието?“ и по предложение по реда на чл. 292 ГПК на състав на Върховния касационен съд, ТК, Първо търговско отделение, по т. д. № 799/2014 г. за приемане на тълкувателно решение по въпросите: „Действителен ли е договор за наем, към който са приложими разпоредбите на ЗЗД, ако същият е с предмет отдаване за възмездно ползване на земеделска земя, с оглед наличието на специална законова регламентация относно реда и начина на отдаване за възмездно ползване на обектите, посочени в чл. 1, ал. 3 от специалния Закон за арендата в земеделието? Сключен не в предвидената в ЗАЗ форма договор за възмездно ползване на земеделска земя конвертира ли се в действителен договор за наем на същата?“

Тълкувателно решение № 7/2014 г. от 31.07.2017 г. по Тълкувателно дело № 7/2014 г. по описа на ОСГТК беше прието по следните противоречиво решавани от състави на ВКС въпроси, свързани с производството за отмяна на влезли в сила решения (Глава 24 ГПК): 1. Представлява ли основание за отмяна на влязло в сила съдебно решение последващо тълкувателно решение, с което е дадено задължително тълкуване на приложим по делото закон в смисъл, различен от възприетия в решението? 2. Вписването на молбата за отмяна на влязло в сила съдебно решение, подлежащо на вписване, представлява ли изискване за нейната редовност и как следва да процедира съдът, когато молбата за отмяна не е вписана съгласно чл. 112, б. „к“ ЗС? 3. Подлежат ли на отмяна по реда на Глава 24 ГПК решенията на окръжния съд, постановени по жалба срещу действията на съдебния изпълнител? 4. Подлежат ли на отмяна по реда на Глава 24 ГПК влезлите в сила съдебни решения, постановени в производство по спорна съдебна администрация? 5. Кога е налице идентичност в предмета на влезлите в сила съдебни решения като основание за отмяна на неправилното решение по смисъла на чл. 303, ал. 1, т. 4 във връзка с чл. 307, ал. 4 ГПК? 6. Подлежат ли на отмяна по чл. 307 ГПК влезлите в сила определения, преграждащи по-нататъшното развитие на делото? 7. Кой е началният момент на срока за подаване на молба за отмяна на влязло в сила въззивно решение по чл. 303, ал. 1, т. 5 ГПК в хипотезата, при която подадената от молителя касационна жалба е била върната с влязло в сила разпореждане (определение)? 8. Допустима ли е при действието на ГПК (в сила от 01.03.2008 г.) молба за отмяна на влязло в сила съдебно решение, постановено при действието на ГПК от 1952 г. (отм.), ако е изтекъл едногодишният срок по чл. 232, ал. 1 ГПК (отм.)? 9. Какви са правомощията на ВКС в производството по чл. 307 ГПК, когато молбата за отмяна е

подадена след изтичане на срока по чл. 305 ГПК? 10. Какви са правомощията на ВКС в производството по чл. 307 ГПК, когато молбата за отмяна не съдържа надлежни твърдения за наличието на годно основание за отмяна по смисъла на чл. 303, ал. 1, т. 1 – 7 ГПК и чл. 304 ГПК? 11. Допустимо ли е в производството пред ВКС, образувано по молба за отмяна на влязло в сила съдебно решение на основание чл. 303, ал. 1, т. 5 ГПК, събиране на доказателства за установяване на твърдяното от молителя нарушаване на правото му на участие в процеса? 12. Кой съд е компетентен да осъществи инстанционен контрол по отношение на разпореждане на първоинстанционен съд по чл. 306, ал. 2 ГПК за връщане на молба за отмяна на влязло в сила решение? 13. Кой е „надлежният съд“ по смисъла на чл. 307, ал. 3 ГПК, на който делото се връща за ново разглеждане при уважаване на молба за отмяна на влязло в сила съдебно решение на основанията, предвидени в чл. 303, ал. 1, т. 1, 2 и 3 ГПК?

в) Образувани през 2017 г. тълкувателни дела пред Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии

Тълкувателно дело № 1/2017 г. на ОСГТК беше образувано с разпореждане от 07.04.2017 г. на председателя на Върховния касационен съд, предвид становище на заместниците на председателя на ВКС и ръководители на Гражданската колегия и Търговската колегия по въпросите: 1. Какъв е порокът на въззивно решение, постановено при наличие на основание за спиране на производството по чл. 229, ал. 1, т. 4 ГПК? 2. Допустимо ли е исково производство в хипотезата, при която посоченият в исквата молба ответник е починал преди предявяването на иска?

Тълкувателно дело № 2/2017 г. на ОСГТК е за приемане на тълкувателно решение от Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на ВКС по въпросите: 1. Намира ли приложение защитата на кредитора по чл. 135 ЗЗД по отношение на извършени от поръчителя разпоредителни действия? 2. Налице ли е връзка на преюдициалност по смисъла на чл. 229, ал. 1, т. 4 ГПК между производството по предявен от кредитора иск за вземането му и предявения иск по чл. 135 ЗЗД за обявяване относителната недействителност на извършени от длъжника действия, увреждащи кредитора?

Тълкувателното дело беше допълнено с въпроса: „Какъв е редът за защита на кредитора при последваща разпоредителна сделка, извършена от третото лице, в чиято полза длъжникът му се е разпоредил с имуществото си?“

Тълкувателно дело № 3/2017 г. на ОСГТК е образувано по въпросите: 1. Когато по съществуващо лихвоносно задължение е извършено плащане, което е достатъчно да покрие разноските, но не е достатъчно да покрие всички (договорни и законни) лихви и главницата, при условията на чл. 76, ал. 1 ЗЗД или при условията на чл. 76, ал. 2 ЗЗД настъпва погасителният ефект по отношение на задължението за законна лихва по чл. 86, ал. 1 ЗЗД? 2. Когато изпълнението не е достатъчно, за да покрие главницата и дължащите се върху нея мораторни лихви, може ли длъжникът да се ползва от правото по чл. 76, ал. 1 ЗЗД да посочи кое от задълженията погасява или се прилага

установената в чл. 76, ал. 2 ЗЗД поредност на погасяване на задълженията? 3. Как следва да се определи размерът на вземането на кредитора при предсрочна изискуемост по договор за заем/кредит – само в размер на непогасения остатък от предоставената по договора парична сума или се включва и уговореното в договора възнаграждение (възнаградителни лихви)?

По тълкувателното дело първият и вторият въпрос бяха прередактирани в един въпрос, както следва: „1. Когато извършеното плащане не е достатъчно, погасителният ефект за законната лихва за забава при неизпълнение на парично задължение настъпва при условията и в поредността по чл. 76, ал. 1 ЗЗД или при условията и в поредността по чл. 76, ал. 2 ЗЗД?“.

Третият въпрос беше изменен и придоби следното съдържание: „2. Как следва да се определи размерът на вземането на кредитора при предсрочна изискуемост по договор за заем/кредит – само в размер на непогасения остатък от предоставената по договора парична сума или се включва и уговореното в договора възнаграждение (възнаградителни лихви) и/или законните лихви?“

Тълкувателно дело № 4/2017 г. на ОСГТК е по следните въпроси: 1. Поражда ли вещнопрехвърлителен ефект постановлението за възлагане в хипотезата, при която имотът, обект на изпълнението, е възложен на привиден кредитор? 2. Има ли качеството на длъжник в изпълнителното производство или е трето за изпълнението лице този, който е дал своя вещ в залог или ипотека за обезпечаване на чужд дълг, в хипотезата, при която изпълнението е насочено върху това имущество? 3. По какъв процесуален ред може да се релевира недействителността на публичната продажба по чл. 496, ал. 3 ГПК? 4. Допустим ли е иск за обявяване недействителност на извършено от длъжника разпореждане със заповирана вещ или взимане, респ. разпореждане с имот след вписване на възбрана, предявен от лицето, в чиято полза е наложен заповърт или възбраната? 5. Дали има качеството на длъжник в изпълнителното производство или трето за изпълнението лице платилият трудовото възнаграждение на длъжника въпреки наложения заповърт, без да удържи сумата по заповърта (чл. 512, ал. 3 ГПК)? 6. Може ли да бъде издаден по реда на чл. 245, ал. 3, изр. второ ГПК обратен изпълнителен лист за разносните, събрани в изпълнителното производство в полза на вискателя от длъжника, срещу когото е било допуснато предварително изпълнение?

Тълкувателно дело № 5/2017 г. на ОСГТК е образувано по въпроса: „Кога става изискуемо задължението за връщане на дадено имущество благо в хипотеза на чл. 55, ал. 1, пр. 1-во ЗЗД – при начална липса на основание и от кой момент се дължи обезщетението за забава?“

По тълкувателното дело е прередактиран въпросът, който придоби следното съдържание: „При връщане на дадено при начална липса на основание, от кой момент се дължи обезщетението за забава?“

Тълкувателно дело № 6/2017 г. на ОСГТК е по въпроса: „Намират ли приложение ограниченията относно обхвата на дейността на въззивния съд, предвидени в чл. 269, изр. второ ГПК, в производството по обжалване на определения и разпореждания на първоинстанционния съд?“

Тълкувателно дело № 7/2017 г. на ОСГТК е образувано с разпореждане на председателя на ВКС от 06.12.2017 г. по искане от председателя на Висшия адвокатски съвет по следните правни въпроси: 1. Представява ли индивидуалният административен акт на ДКЕВР (решение), постановено на осн. чл. 32, ал. 4 във вр. с чл. 30, ал. 1, т. 13 от ЗЕ, с който се определят пределни цени на мрежовите услуги по договорите за достъп до електроразпределителната мрежа: а) самостоятелно аа) основание за плащане като ИАА с преки гражданскоправни последици или бб) самостоятелно основание за плащане на ежемесечно парично задължение за осигурен достъп до електроразпределителната мрежа по смисъла на чл. 55, ал. 1, изр. 3 от ЗЗД; б) съществен елемент от договор за доставка на ежемесечна услуга – достъп до електроразпределителна мрежа, представляващ източник на облигационно правоотношение и на субективно задължение за плащане на договорна цена и какво е правното значение на отпадането с обратна сила на административния акт като евентуален такъв елемент; в) елемент от сложен смесен фактически състав (двуелементен ССФС) като единен източник на облигационни права и задължения, включващ договор за доставка на услугата достъп до мрежови услуги (гражданскоправен елемент) и ИАА по определяне на пределна цена (административен елемент) и какво е правното значение на отпадането с обратна сила на единия от елементите (административния) върху: аа) валидността, съдържанието и действието на другия елемент (договора); бб) изпълнените задължения от съдържанието на договора и вв) погасените поради изпълнение правоотношения?; г) условие (какво) за сключване на договор за доставка на услугата „достъп до мрежови услуги“ и какво е правното значение на отпадането с обратна сила на това условие за съществуването, валидността и съдържанието на сключените и изпълнени договори при наличието на това условие. 2. Представяват ли сделките по чл. 84, ал. 2 от ЗЕ, сключени при отсъствие на определени по реда на чл. 32 от ЗЕ цени или в отклонение от утвърдените с ИАА пределни цени: а) нищожни сделки поради противоречие със закона по смисъла на чл. 26, ал. 1 от ЗЗД или на друго основание (какво), ако са сключени при: аа) цени, по-ниски или равни на определените пределни цени, бб) цени, по-високи от определените пределни цени и вв) свободно избрани от страните цени, без наличие на определена по реда на ЗЕ пределна цена (поради бездействие или нищожност на ИАА); б) частично нищожни по отношение на уговорката за цена сделки, чиито елемент от същественото съдържание може да се замести от аа) ИАА за определяне на пределна цена или бб) от определената с ИАА пределна цена; в) сделки при незавършен фактически състав. 3. Има ли преобразуващо действие отмяната на допуснат до предварително изпълнение ИАА, изразяващо се в преуреждане с обратна сила на валидността, законосъобразността и правните последици на: а) правните действия и дължими престации, осъществени в периода на предварителното му изпълнение, ако му се признава качеството на самостоятелен източник на гражданскоправни последици (непосредствен източник на задължение за плащане); б) правомерно възникналите и погасили се поради изпълнение облигационни отношения в периода на предварителното му изпълнение; в) основанието на възникналите и погасени

поради изпълнение граждански правоотношения в периода на предварителното изпълнение; г) основанийто за извършените престации в хода на предварителното изпълнение и осъществяване на същите граждански правоотношения и д) по отношение на договорите с периодично или продължително изпълнение, заварени от акта на отмяна? 4. Търговска или гражданска сделка е договорът за доставка на мрежови услуги, сключен на основание чл. 104 от ЗЕ? Приложими ли са към него правилата на търговските сделки по чл. 286 – 301 от ТЗ и в частност тези на чл. 292 и чл. 301 от ТЗ? Представяват ли договорите за мрежови услуги договори с продължително или периодично изпълнение и дължи ли се връщането на даденото по тях при отпадане на основаниято, ако са договори за периодично изпълнение? 5. Разполага ли с процесуална легитимация за предявяване на иск за връщане на дадено на отпаднало договорно основание (чл. 55, ал. 1, хипотеза 3-та от ЗЗД) лице, което към момента на предявяване на иска е обвързано от действието на договора, основание за престацията (даването, чието връщане се претендира)? Прилагат ли се правилата на т. 1 от ПП 1/1979 г. на ВС на РБ към договорите по чл. 104 от ЗЕ, които не са прекратени към момента на предявяване на иска с правно основание чл. 55, ал. 1, изр. 3 от ЗЗД? 6. Допустимо ли е съгласно чл. 16, параграф 3 от Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО операторите на разпределителната система да поемат, изцяло или частично, разходите за достъп до електроразпределителната мрежа, в случай че при транспонирането на директивата националният законодател не е предвидил изключението, установено в чл. 16, параграф 4 от същата директива? 7. Платената цена за достъп до разпределителната мрежа, в хипотезата, при която цената за достъп е определена от ДКЕВР/КЕВР с индивидуален административен акт с допуснато предварително изпълнение, и този индивидуален административен акт впоследствие е отменен с влязло в сила съдебно решение, представлява ли законно придобит доход по чл. 17, пар. 1 от Хартата на основните права на ЕС на оператор на разпределителна система по смисъла на Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и Съвета? 8. Допускат ли принципите на правна сигурност и защита на оправданите правни очаквания отмяната на индивидуален административен акт, чието предварително действие е допуснато по силата на закона, с който се определят временни цени за достъп до електроразпределителната система, автоматично да води до отмяната на последиците на допуснатото предварително изпълнение, изразяващи се в придобити на законно основание цени за достъп до разпределителната мрежа от страна на оператора на мрежата? 9. Представява ли допуснато по силата на закона предварително изпълнение на невлязъл в сила индивидуален административен акт, с който се определят временни пределни цени за достъп до електроразпределителната система, конкретно, безусловно и непротиворечиво уверение, произтичащо от достоверен и оправомощен източник, което да породи оправдано правно очакване у оператор на електроразпределителна система по смисъла на Директива 2009/28/ЕО на

Европейския парламент и Съвета да получи договорената цена за достъп до тази система?

Тълкувателно дело № 8/2017 г. на ОСГТК е образувано по следните въпроси: 1. Допустимо ли е съдът да уважи иск за вземания по договор за банков кредит, предявен по реда на чл. 422 ГПК, в хипотеза на позоваване от ищеца на предсрочна изискуемост на кредита и при липса на разграничаване на падежирани и непасежирани погасителни вноски в заявлението на чл. 417 ГПК и в исковата молба само за падежирани неплатени вноски, чиято изискуемост е настъпила преди датата на подаване на заявлението за издаване заповед за изпълнение? 2. Допустимо ли е предявеният иск по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит за главница и възнаградителна лихва поради предсрочна изискуемост да бъде уважен само за вноските с настъпил падеж, ако предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ? Ако е допустимо, по отношение на кои вноски следва да се уважи искът – вноските с настъпил падеж към момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК или вноските с настъпил падеж до приключване на устните състезания в първоинстанционното или въззивното производство по чл. 422, ал. 1 ГПК? 3. Условие ли е за уважаване на иска по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит за главница и възнаградителна лихва вноските с настъпил и ненастъпил падеж да бъдат разграничени в заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК, в извлечението от счетоводни книги и в исковата молба по чл. 422, ал. 1 ГПК?

По отношение на вече образувани и висящи тълкувателни дела през предишни години бяха допълнени или преформулирани въпроси.

Тълкувателно дело № 1/2015 г. на ОСГТК е допълнено с въпроса: „След извършване на публична продажба на недвижим имот подлежат ли на заличаване възбраните, вписани върху имота преди началото на публичната продажба?“

Тълкувателно дело № 3/2016 г. на ОСГТК е допълнено с втори въпрос: „Ползва ли се решение по уважен частичен иск със сила на пресъдено нещо относно правопораждащите факти на спорното право при предявен в друг исков процес иск за горницата, произтичаща от същото право?“, като въпросът е прередактиран и същият придоби следното съдържание: „Ползва ли се решение по уважен частичен иск със сила на пресъдено нещо, относно правопораждащите факти на спорното право, при предявен в друг исков процес иск за разликата до заявения пълен размер на вземането, произтичащо от същото право?“

Тълкувателното дело е допълнено с трети въпрос: „Налице ли е процесуалната пречка от чл. 126 ГПК за допустимост на частичния иск, когато между същите страни, на същото основание и за същото вземане е предявен частичен иск, по който по-рано заведено дело е висящо?“

По **Тълкувателно дело № 4/2016 г.** на ОСГТК беше преформулиран вторият въпрос, предмет на тълкувателното дело, който придоби следното

съдържание: „Наличието на решение на общото събрание на кооперацията по чл. 15, ал. 4, т. 10 ЗК необходимо условие ли е за действителност на разпоредителна сделка със собствен на кооперацията недвижим имот или с вещно право върху такъв имот, сключена от представляващия кооперацията орган?“

г) Образувано през 2017 г. тълкувателно дело пред Общото събрание на съдиите от Гражданската и Търговската колегии на ВКС и от Първа и Втора колегии на ВАС

Тълкувателно дело № 1/2017 г. на Общото събрание на съдиите от Гражданската колегия и Търговската колегия на ВКС и Общото събрание на съдиите от Първа и Втора колегии на ВАС е образувано със съвместно разпореждане на председателите на ВКС и ВАС от 27.02.2017 г. по въпроса: „Изпратената покана за доброволно изпълнение до длъжника прекъсва ли давността по смисъла на чл. 116, б. „в“ от Закона за задълженията и договорите, независимо от изпълнителното производство, в хода на което е отправена поканата?“

5. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

И през 2017 г. съдии от Търговската колегия продължиха обученията чрез НИП на съдии от районните, окръжните и апелативните съдилища по въпроси, произтичащи от прилагането на чл.143 и сл. от Закона за защита на потребителите с оглед на актуалната практика на СЕС по тези въпроси:

- през м. януари 2017 г. – на съдии от района на Софийския градски съд – регионално обучение;

- през м. март 2017 г. – на съдиите от Търговищкия окръжен съд и на съдии от други окръжни съдилища от района на Варненския апелативен съд – регионално обучение;

- през м. април 2017 г. – на съдии от района на Кюстендилския окръжен съд – регионално обучение;

- през м. май 2017 г. – на съдии от района на Ловешкия окръжен съд – регионално обучение;

- през м. юни 2017 г. – на съдии от района на Пазарджишкия окръжен съд – регионално обучение;

- през м. октомври 2017 г. – на съдии от районни и окръжни съдилища от цялата страна и с участието на съдии от Испания, Италия, Германия, Естония, Латвия, Румъния, Чехия, Литва – в НИП (текуща квалификация);

- през м. октомври 2017 г. – на съдии от района на Окръжен съд – Смолян;

- през м. ноември 2017 г. – на съдии от района на Шуменския окръжен съд;

- през м. ноември 2017 г. – на съдии от района на Великотърновския апелативен съд.

През 2017 г. съдиите от Търговската колегия участваха в организирани от НИП обучения, свързани с европейското право. През м. март 2017 г. взеха участие в обучението: „Прилагане на правото на Европейския съюз от

съдиите във върховните съдебни инстанции“ с лектори съдия Александър Арабаджиев и съдия Александър Корнезов, а през м. април 2017 г. – „Евролюбив прочит на ролята на националния съдия по правото на ЕС“ с лектор доц. д.ю.н. Атанас Семов.

И през 2017 г. продължи участието на съдиите от колегията в изпитни комисии за полагане на държавни изпити по гражданскоправни науки в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, в Университета за национално и световно стопанство, в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“, в Бургаския свободен университет и в Русенския университет „Ангел Кънчев“.

6. АДМИНИСТРИРАНЕ НА ДВИЖЕНИЕТО НА ТЪРГОВСКИТЕ ДЕЛА ОТ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ ДО ПРИКЛЮЧВАНЕТО ИМ

През 2017 г. подпомагащи функции по отношение на правораздавателната дейност в Търговската колегия са изпълнявани 22 броя съдебни служители (в края на отчетния период – 21 бр.), от които 7 съдебни помощници и 15 души специализирана съдебна администрация (4 деловодители, 1 служител в адвокатска стая, 2 куриери, 7 секретари и 1 секретар на колегията). От есента на 2017 г. съдебният секретар Милена Миланова е назначена на длъжността Завеждащ служба „Регистратура“.

Съдебните помощници са обработили през 2017 година общо 3 811 бр. дела (през 2016 г. – 4590 + 278 за ГК бр.; 2015 г. – 4659 бр.), подготвили са проекти за разпореждания по 763 бр. дела (през 2016 г. – 818 бр., а през 2015 г. – 978 бр.), отговори на сигнали, писма – 33 бр. (през 2016 г. – 1 бр., а през 2015 г. – 6 бр.) и проекти на съдебни актове (определения и решения) по търговски дела – общо 410 бр. (през 2016 г. – 367 бр., а през 2015 г. – 304 бр.), както и три броя отговори на иски молби по ЗОДОВ, подадени срещу ВКС.

На един деловодител в Търговската колегия се пада обработване средно на 961 бр. дела (през 2016 г. – 1147 + 70 за ГК) – постъпващи и образувани дела.

7. КАЧЕСТВО НА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ

а) Апелативни съдилища

Проверени през отчетния период общо са 2 279 бр. свършени дела със съдебен акт на апелативни съдилища в страната. През предходните години броят на проверяваните актове на апелативни съдилища е: 2016 г. – 2 430 акта; 2015 г. – 2 097 акта; 2014 г. – 2 154 акта.

По апелативни съдилища броят на проверените актове по дела е показан в следната таблица:

Година	2017	2016	2015	2014
Апелативен съд – София	1 320 бр.	1 345 бр.	1 138 бр.	1 166 бр.

Апелативен съд – Варна	277 бр.	315 бр.	319 бр.	335 бр.
Апелативен съд – Пловдив	370 бр.	408 бр.	326 бр.	328 бр.
Апелативен съд – Велико Търново	160 бр.	188 бр.	181 бр.	170 бр.
Апелативен съд – Бургас	152 бр.	174 бр.	133 бр.	155 бр.
Общо:	2 281 бр.	2 430 бр.	2 097 бр.	2 154 бр.

По отношение на резултата от проверката на обжалваните въззивни актове статистиката сочи, че от постъпилите през 2017 г. и допуснати до касационно разглеждане дела, най-голям продължава да е броят на оставените в сила въззивни решения и определения (потвърдени) – общо 446 бр. (през 2016 г. – 499 бр.), което съставлява 19,57% (за 2016 г. – 20,53%) от разгледаните дела, приключили с въззивен съдебен акт.

По съдебни райони най-голям след допускане на касационно обжалване е броят на потвърдените съдебни актове, постановени от Софийския апелативен съд – 253 бр., съставляващи 19,17% от всички проверени актове по делата, дошли от съответния съд. Потвърдените решения/определения на Пловдивския апелативен съд – 74 бр., съставляващи 20%, на АС – Варна са 56 бр., което съставлява 20,22%, на АС – Велико Търново са 37 бр., съставляващи 23,12% от всички проверени техни решения/определения. Най-нисък е процентът на потвърдените актове по дела, проверени от ВКС, на Бургаския апелативен съд – 26 бр., съставляващи 17,10%.

В резултат на касационна проверка:

- отменените изцяло и върнати на въззивния съд съдебни актове са общо 154 бр. (през 2016 г. – 135 бр.), съставляващи 6,76% (за 2016 г. – 5,55%) от 2 279 бр. актове (за 2016 г. – 2 430 бр.);

- отменените изцяло и пререшени от ВКС дела са 208 от общо 2 279 бр. (през 2016 г. – 2430 бр.) или съставляват 9,13% (за 2016 г. – 6,54%);

- отменени частично и пререшени са 16 бр. (през 2016 г. – 32 бр.) или 0,70% (за 2016 г. – 1,31%) от всички проверени решения/определения на апелативните съдилища;

- обезсилените и прекратени производства по делата са 77 бр. (за 2016 г. – 99 бр.), които съставляват 3,38% (за 2016 г. – 4,07%) от всички проверени съдебни актове;

- спрените производства по обжалване на решения/определения на апелативните съдилища са 13 бр. (за 2016 г. – 12 бр.) или 0,57% (за 2016 г. – 0,49%) от всичките обжалвани съдебни актове.

През 2017 г. по реда на отмяната на влезли в сила съдебни актове (чл. 231, ал. 1 и чл. 232 ГПК (отм.) и чл. 303, ал. 1 ГПК и чл. 304 ГПК) ВКС има една молба за отмяна на влязло в сила решение на апелативен съд оставена без уважение, за разлика от 2016 г., когато не е имало такава.

Върховният касационен съд се е произнесъл през 2017 г. по 99 дела, образувани по искиви молби по чл. 47 и сл. от ЗМТА, като най-висок е броят на делата, образувани по искиви молби срещу решения на Арбитражни

съдилища със седалища в гр. София – 65 бр. (за 2016 г. – 47 бр.), както и срещу решения на Арбитражния съд при БТПП – 19 бр. (за 2016 г. – 22 бр.).

б) Софийски градски съд и окръжни съдилища

Предмет на касационна проверка са били общо 609 броя дела, по които са постановени съдебни актове от Софийския градски съд и окръжните съдилища. Броят на проверените съдебни актове на тези съдилища през предходните години е бил по-висок – 763 бр. за 2016 г., 1 060 бр. за 2015 г. и 1283 бр. за 2014 г.

От постановените от СГС и окръжните съдилища решения/определения по търговски дела в резултат на проверка от ВКС след допускането им до касационно обжалване най-голям продължава да е броят на оставените в сила (потвърдени) въззивни актове – 102 бр. (за 2016 г. – 142 бр.) или 16,75% (за 2016 г. – 18,61%) от общия брой на проверените актове на тези въззивни съдилища.

Отменените изцяло и върнати за ново разглеждане са 49 бр. (през 2016 г. – 27) или 8,05% (за 2016 г. – 3,53%).

Отменените изцяло и пререшени са 36 бр. (за 2016 г. – 46 бр.) или 5,93% (за 2016 г. – 6,02%).

Обезсилени съдебни актове и прекратени са 23 бр. (за 2016 г. – 42 бр.) или 3,78% (за 2016 г. – 5,50%).

Проверени съдебни актове на СГС и окръжните съдилища по реда на отмяната на влезли в сила съдебни решения (чл. 231, ал. 1 и чл. 232 ГПК (отм.) и чл. 303, ал. 1 ГПК и чл. 304 ГПК) са 77 бр. дела (през 2016 г. – 42 бр.).

На районните съдилища по реда на отмяната са били проверени общо 62 бр. (през 2016 г. – 51 бр.) съдебни решения.

На ЧСИ по реда на отмяната са били проверени общо 3 бр. (през 2016 г. – 6 бр.) техни актове.

8. ИЗВОДИ

През 2017 г. Търговската колегия на ВКС е работила много интензивно в състав от 24 съдии през първото полугодие и 22 съдии през второто полугодие, отчитайки значително натоварване на съдиите, като се има предвид броят на постъпващите и образуваните търговски дела през отчетния период и броят на постановените съдебни актове, изразили се в средно 165 бр. (през 2016 г. – 179 бр.) постановени съдебни актове на един съдия от колегията, средно по 133 дела (през 2016 г. – 144 бр.), разпределени и разгледани от един съдия.

През 2017 г. даде благоприятен резултат осъщественото през първото полугодие на 2016 г. прехвърляне на 700 бр. дела за разглеждане от Гражданската колегия на ВКС и на изменението на броя на делата, подлежащи на разглеждане в графиците на съдиите от Търговската колегия. Намаляха сроковете за насрочване на делата за закрито заседание за произнасяне по реда на чл. 288 ГПК на около 3 месеца (през предходни

години периодът е достигал 10 – 11 месеца), както и на сроковете на изготвяне на съдебните актове.

Както бе посочено и в доклада за 2016 г., стана възможно насрочването и разглеждане на делата в разумни срокове, при запазен приоритет на делата, по които законовата регламентация задължава да бъдат насрочени и решени в срокове, по-кратки от един месец – производствата по несъстоятелност и по Закона за политическите партии. Продължава да дава добри резултати въведената в предходни периоди организационна практика за провеждане на работни съвещания на Търговската колегия по уеднаквяване на съдебната практика чрез ежемесечни анализи на практиката на самата колегия.

Обобщаващият извод е, че към края на отчетния период натоварването в колегията с търговски дела е относително синхронизирано с броя граждански дела, подлежащи на разглеждане от ГК.

Не намалява обаче броят на частните производства. По отношение на тях, натоварването на съдиите от колегията е прекомерно още и поради факта, че сроковете за проучване, произнасяне и изготвяне на съдебните актове е едномесечен от датата на образуване, а частните производства по Закона за банковата несъстоятелност се увеличават.